

SANIN MUSA

ISLAM PROTIV SUJEVJERJA



Sanin Musa

Islam protiv sujevjerja

Izdavač:

El-Kelimeh

Za izdavača:

Malik Nurović

Lektura:

Aida Krzić, prof.

Nadija Bandić, prof.

DTP i korektura

Fahrudin Smajlović, prof.

Redaktura i recenzija:

Hfz. mr. Senaid Zajimović,

Bekir Makić, prof.

Štampa:

Bemust, Sarajevo

Za štampariju:

Mustafa Bećirović

Stručni saradnik:

Sehija Dedović, prof.

Tiraž:

1.000

ЦИП - Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

2-853.5:28

398.3:28

133.4:28

МУСА, Санин

Islam protiv sujevjerja / Sanin Musa. Novi Pazar : El Kelimeh , 2004 (Beograd: Print graphic Trade)
170 str. ;20 cm

Tiraž 300 Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 86-83707-29-6

a) Сујеверје - Ислам

C●BISS. SR-ID 116821260

Sanin Musa

*ISLAM PROTIV
SUJEVJERJA*

Novi Pazar, 2004.

Reci – ovo je moj put; pozivam ka Allahu, ja i oni koji me slijede, sa jasnim znanjem. I neka je slavljen Allah, a ja nisam od onih koji Mu druge smatraju ravnim. (Jusuf, 108).

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu i čini dobra djela i govori: 'Ja sam, zaista, musliman!' (Fussilet, 33).

Vi ste najbolji narod koji je živio na Zemlji – naređujete dobro, a od zla odvrćate i u Allaha vjerujete. (Alu Imran, 110).

● Predgovor

Istinska zahvala pripada Allahu, dželle šanuhu, Gospodaru i Opskrbitelju ljudi, Upućivaču svih stvorenja, Stvoritelju i Održavaocu nebesa i Zemlje. Od Allaha pomoć tražimo, Njemu se kajemo i oprostimo. Koga Allah uputi na Pravi put, istinski put islama, Kur'ana i sunneta – niko ga u zabludu ne može odvesti, a kome Allah otvori vrata zablude niko ga neće moći na Pravi Put uputiti. Salavat i selam šaljemo i upućujemo posljednjem u plejadi izabranih koji je vjerno dostavio Kur'an i objasnio islam, savjetovao Ummet – Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, njegovoj familiji i svim njegovim drugovima.

Rekao je Allah Uzvišeni u časnom i plemenitom Kur'anu:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljen sam da vam vjera bude islam. (El – Maide, 3.)

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ﴾

O vjernici, bojte se Allaha onako kako se treba bojati i ne umirite drugačije osim kao muslimani! (Alu 'Imran, 102.)

Nauka o temeljima islamskog vjerovanja – akaid je, nedvojbeno, osnovna islamska nauka koja zaslužuje pažnju bilo da se radi o studiranju, poučavanju drugih ili, pak, o djelovanju. Ovo je naročito važno kada se ima na umu da živimo u sredini u kojoj smo okruženi različ-

tim vjerama, ideologijama i pravcima koji na sve načine pokušavaju usmjeriti muslimane prema zabludi. Stoga je velika obaveza povesti računa da muslimani nauče ispravno vjerovanje na principima Kur'ana i Sunneta (Hadisa). Knjiga koja je pred vama, **Islam protiv sujevjerja**, koncipirana je upravo u tom smjeru. Ima za cilj predstaviti najraširenija i najizrazitija sujevjerja koja su pustila duboko korijenje u srcima muslimana, zamjenjujući na taj način ispravnu i čistu vjeru, te stranputicom, umjesto razumom, natopila njihove umove.

Sujevjerje se, u osnovi, svodi na svako djelo, ideju, društveno ili individualno vjerovanje koje tumači pojave i svijetu na način koji nije u skladu sa šerijatom i islamskim učenjem, razumom niti se do toga dolazi nekim znanstveno potvrđenim pravilom ili sredstvom. Ukazivanje na ovo zlo, te odvrćanje od njega biva još prioritetnije uzme li se u obzir činjenica da tamo gdje sujevjerje intenzivno postoji, ne postoji mnogo od vjere (islama). Što je gore, većina, sujevjerje smatra vjerom i zaogrće tim ogrtačem, a stranputica se posmatra i uzima kao uputa i Pravi Put.

Ovo su veliki razlozi koji trebaju svakog umnog i bogobožnog muslimana uvjeriti da je ova tema zasigurno jedna od najprioritetnijih o kojima treba pisati, te je to najveći razlog što se knjiga sa ovom tematikom, po prvi put na bosanskome jeziku, predstavlja javnosti. Kao što će se primijetiti, knjiga je pisana lahkim i jednostavnim stilom kako bi se što više ljudi njome koristilo, što opet ne znači da će žednim ostaviti one koji su željni visokih i stručnih izraza ostaviti uskraćenim.

Vjerujem da će objektivni i dobronamjerni čitaoci razumjeti da je sva sujevjerja prisutna na ovim prostorima gotovo nemoguće pobrojati, te da ovo djelo treba da bude baza za neke buduće knjige ove vrste. Ovo je pionirski rad na ovom polju u historiji ovoga jezika, stoga molim dobronamjerne da eventualne greške i propuste isprave vrhom svoga pera, a što svakako, spada u lijepi ahlak. Što se tiče nedobronamjernih, ispunjenih predrasudama, crnilom, njima će uvijek nešto smetati, makar im došlo se došlo i sa najjasnijom istinom. Knjigu sam pisao, kao što će se primijetiti, za sve muslimana Balkana, vjerujući da će nam islamskog jedinstva svih muslimana na ovim prostorima (Bošnjaka, Albanaca, Goranaca, Roma...) itekako biti potrebno u godinama koje su pred nama.

Allaha Uzvišenog molim da ovo djelo bude štivo koje će se čitati do Sudnjega dana, te da bude vrelo sa kojeg će žedni crpiti uputu i sofra sa koje će gladni hraniti duše, kako bismo od njega vidjeli hajra i u mračnome kaburu kako bi nam ovo djelo bilo sebeb Allahove blizine i komšiluka Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u Džennetu izvanrednome.

Moleći svakog onoga koji se okoristi ovom knjigom da me se dobrim sjeti u dovi, te moleći Allaha za spas mojim roditeljima i uputu mojoj porodici, predajem ovu knjigu svim muslimanima i drugima do kojih će dospjeti.

﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ *
رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾

*Gospodaru naš, ne dopusti srcima našim da skrenu,
kada si nam već na pravi put ukazao, i daruj nam
Svoju milost; Ti si, uistinu, Onaj koji mnogo daruje!
Gospodaru naš, Ti ćeš sakupiti sve ljude na Dan u
koji nema nikakve sumnje. – Allah će, zaista, održati
obećanje.*

Sanin Musa, Sarajevo, 1425. h.g. / 2004. god.

Knjigu posvećujem dvjema ženama koje igraju bitnu ulogu u mom životu. Supruzi Almini i sestri Nirmeli, koje su, svaka na svoj način, doprinijele da ova knjiga ugleda svjetlo dana.

Osim velikog hvala i dove Allahu Uzvišenom za dobro im dunjaluka i ahireta, ja im posvećujem ovo djelo, kao još jedan dodatni vid zahvalnosti. Zahvaljujem se također i od Allaha tražim hajr svima onima koji su doprinijeli da ova knjiga izađe u javnost i tako pospješi razvoj islamske misli na ovim prostorima.

Autor

● **Recenzija hfz. mr. Senaida Zajimovića**

Knjiga Sanina Muse „Islam protiv sujevjerja“, koju imate pred sobom, djelo je jedinstveno u cjelokupnoj dosadašnjoj islamskoj literaturi na našem jeziku. Osim što nudi interesantno i za sve one koji aktivno rade na polju širenja ispravne vjere, korisno štivo, ovo djelo otkriva intelektualnu nadarenost, bogato iskustvo, pregalastvo i samopožrtvovanje autora. Knjiga je ispisana na osoben način, svojstven već iskušanom spisateljskom peru, ali i iz dubine duše.

Ova knjiga pokazuje narav islamskog poimanja vjere u Allahovu jednoću proučavan kroz priznate izvore pisane od autoritativnih učenjaka promovirane kroz stoljeća do naših dana. Uz to, svako autorovo mišljenje je utemeljeno na Kur'anu i Sunnetu, što i jeste zadatak ljudskog uma da u stvarima jasno preciziranim slijedi objavljeno a ne znanje zasnovano na pretpostavkama.

Sve što je navedeno u knjizi autor je potkrijepio pouzdanom i vrlo opsežnom literaturom koju je tokom pisanja ovog djela koristio i konsultovao, pa time ova knjiga s pravom dobiva svoje zapaženo mjesto u literaturi akaida i da'veta. Ona će postati nezaobilazan izvor svima koji žele da se bave ovom tematikom.

Fascinantna je Saninova hrabrost da uđe u srž sujevjerja i da vješto poput iskusnog teoretičara definiše i

locira problem, daje analizu problema, a potom ne ostavlja čitaoca u nedoumici, već nudi i univerzalno rješenje. Ono što me se posebno dojmilo u ovoj knjizi jeste hrabrost autora da ukaže na aktuelne vrste sujevjerja na prostorima bivše Jugoslavije i Balkana. On ne šteti riječi kritike prema akterima sujevjerja kao ni prema narodu koji ga praktikuje. Sve njegove hrabre kritike imaju za cilj pomoći čovjeku u slijedenju ispravnog puta i vjervanju u jednoću Uzvišenog Allaha.

Duboko sam zahvalan autoru na ukazanom povjerenju da prije mnogih vidim i pročitam ovo djelo.

Svesrdno ga preporučujem našem čitateljstvu. Molim Uzvišenog Allaha da autora nagradi najljepšom nagradom, i da ovo njegovo djelo učini nepresušnim izvorom sevapa...

"Kad čovjek umre, njegova djela prestaju teći osim u tri slučaja: trajna sadaka, **znanje koje je ostavio iza sebe, pa se drugi njime koriste**, i dobro dijete koje čini dovu Allahu za svoga roditelja."

● UVOD

Čovjekova potreba za vjerom

Vjera prati čovjeka od vremena njegovog postanka, od vremena početka njegovog života na Zemlji. Slobodno se može reći da nije bilo vremena kroz historiju a da čovjek nije vjerovao i pripadao nekoj vjerskoj tradiciji, bilo da je istinski obožavao Allaha, dželle šanuhu, ili da je obožavao nešto ili nekoga pored Njega. Poznati grčki historičar Plutarh zapisao je svojevremeno: "Moguće je naći gradove bez bedema, bez kraljeva i riznica, bez književnosti i pozorišta, ali čovjek nije nikada vidio grad bez bogomolje ili da njegovo stanovništvo ne prakticira vjerske obrede." Sinonimski izraz koji se podudara sa izrazom vjera, a koji muslimani često koriste jeste izraz – *din*, koji znači običaj, vjera, religija, a predstavlja cjelinu obaveznih propisa koje je Allah, dželle šanuhu, objavio i kojima se mora pokoriti.¹ Svi pokušaji da se vjera zabrani su propali, kao što su se skršile i ideologije koje su nametale bezboštvo (ateizam), iako su iza sebe imale veliku materijalnu podršku i razne metode prisile. Moguće je zabraniti javno ispoljavanje i obilježavanje vjere; ali ju je nemoguće iščupati iz čovjekovog bića. Nemoguće je ugasiti njegov iskonski, urođeni osjećaj za vjerom u Allaha, dželle šanuhu, kao jedinog, istinskog Stvoritelja, Vladara i Gospodara. To je zbog toga što je vjera Emanet kojeg su naše duše prihvatile i ponijele iz

¹ Izraz religija ne može se u potpunosti uzeti kao sinonim za pojam *din* jer religija znači veza, a *din* podrazumijeva i izvršavanje obaveza koje Allah, dželle šanuhu, nalaže svojim razumnim stvorenjima.

predvječnosti, kada još nismo imali tijela, a kada nas je Allah, dželle šanuhu, izveo pred Sebe i upitao:

﴿أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ﴾

*Zar Ja nisam vaš Gospodar? Oni odgovoriše: Jesi! Mi svjedočimo! I to zato da na Sudnjem danu ne reknete: Mi o ovome nismo ništa znali.*²

Ovim ajetom Uzvišeni govori kako je On izveo potomstvo Ademovih³ sinova iz njihovih kičmi, kako bi oni sami bili svjedoci protiv sebe; da je Allah Uzvišeni njihov Gospodar, da niko pored Njega ne zaslužuje da bude obožavan, te da ih je On stvorio i opredijelio prema tome.⁴ Veliki islamski učenjak Ebu-l-A'la el-Mevdudi definirao je din kao sveobuhvatni sistem života u svim njegovim aspektima – vjerskim, misaonim, moralnim i političkim. Iz ovoga je jasno da je din (vjera) sa kojom je Allah, dželle šanuhu, zadovoljan, ustvari din svih Allahovih Poslanika, alejhim selam. Taj din jeste islam, jer islam označava pokornost Jedinom koji zaslužuje da Mu se bude pokorno, tj. da Mu se ibadet čini. Iz ovoga proizilazi da je musliman onaj ko je pokoran Allahu, dželle šanuhu.

Rekao je Uzvišeni Allah, dželle šanuhu:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾

² El-A'raf, 172.

³ Govor je o Ademu 'alejhi-s-selam. 'Alejhi-s-selam, dolazi uz imena Allahovih poslanika, sa značenjem neka je na njega mir.

⁴ Muhammed Nesib-er-Rifai, **Tefsir- ibn Kesir** skraćeno izdanje, Sarajevo 2000/1420.h.g., str .495

*Jedina vjera kod Allaha je islam.*⁵

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

*A onaj ko želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na drugom svijetu biti među gubitnicima.*⁶

Prenosi se od Ebu Hurejre, radijallahu anhu⁷, vjerodostojnim lancem prenosilaca, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem⁸, rekao: "*Svako se dijete rađa u islamu (ovoj vjeri), pa njegovi roditelji učine da ono postane jevrej, kršćanin ili vatropoklonik (međusija)*".⁹

Stoga ćemo, na kraju ovog poglavlja navesti Allahove riječi:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

*Ti upravi svoje lice vjeri – islamu, na njemu ustrajavši! Pribvatite se Allahove vjere prema kojoj je ljude stvorio. Nema izmjene Allahove vjere to je prava vjera, ali većina ljudi to ne zna.*¹⁰

⁵ Alu 'Imran, 19.

⁶ Alu 'Imran, 85.

⁷ Radijallahu anhu – neka je Allah zadovoljan sa njim. Dolazi uz imena ashaba (drugova Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem), kao vid poštovanja prema njima. Vidi: sura et-Tevbe, 100.

⁸ Sallallahu 'alejhi ve sellem; dolazi uz ime Allahovog poslanika Muhammeda u značenju – neka je Allahov blagoslov i mir nad njim. Obavezno se izgovara kao vid poštovanja, kako od onoga koji spominje njegovo ime, tako i od onih koji slušaju.

⁹ Bilježe Buharija i Muslim

¹⁰ Er-Rum, 30.

Već spomenuti veliki učenjak i reformator, Ebu-l-A'la el-Mevdudi je rekao: "Svaka religija na svijetu nosi naziv po imenu svoga osnivača ili naroda u kojem se pojavila. Tako je, npr. kršćanstvo nazvano po imenu Allahovog poslanika, Isaa, alejhi-s-selam, (Isusa, odnosno njegova raspeća kako vjeruju kršćani, a u što mi kao muslimani ne vjerujemo i poričemo da je Isus razapet, o tome će kasnije biti više govora, op.a.). Budizam je dobio naziv po imenu njegova utemeljitelja Bude; zoroastrizam, po Zaratustri; judaizam, religija Jevreja, po imenu plemena Juda (iz zemlje Judeja) gdje se i pojavio (Jevreji su specifični i po tome što se smatraju boljim i odabranijim od svih drugih ljudi na Zemlji, te stoga ne pozivaju nikoga u svoju vjeru, a Jevrejem smatraju samo onoga koga rodi Jevrejka. Specifični su i po tome što ih je Uzvišeni Allah, u Kur'anu, opisao kao najveće neprijatelje vjernika muslimana, op.a.).¹¹ Slično je i sa drugim religijama izuzev islama. Što se islama tiče, on kao vjera uživa univerzalno odličje; nije vezan ni za jednu posebnu osobu ili narod. To je univerzalna vjera kojoj je cilj odgojiti i odnjegovati čovjeka kao stvorenje pokorno Allahu, dželle šanuhu.¹²

¹¹ Vidi: sura el-Maide, 82.

¹² Vidi: Ebu-l-A'la el-Mevdudi; **Mubadiu-l-islam**, Džedda, 1407. h.g. (1987. godine), str. 7. Vidi djelo istog autora na bosanskome jeziku: **Ka razumijevanju islama**, str. 5.

Zbog čega nastaje sujevjerje

Sujevjerja su stara koliko i sama vjera, poznata su od davnina, nekada su jače izražena, a nekada slabije zavisno od toga koliko se ljudi pridržavaju principa ispravnog vjerovanja, odnosno koliko su se udaljavali od postulata časnoga islama. Sama riječ (pojam) sujevjerje govori o nečemu što je pridodano vjeri, a suprotno je njenom čistom i neiskvarenom učenju, kosi se sa njenim načelima, krnji je i uništava u slučaju da se nađe pri čovjeku. Analogno ovome, sujevjerje je intenzivnije izraženo u društvu onda kada se zaboravi na čistu vjeru i kada se pogaze njeni principi, a manje je intenzivno onda kada vjera u Allaha, dželle šanuhu¹³ zauzima mjesto koje joj i pripada, a to je najveće mjesto, kako bi povezala ljude sa njihovim Gospodarom (Allahom, dželle šanuhu) i kako bi postigli smiraj duše, tijela i intelekta te kako bi proživjeli sretan život na ovome svijetu i zadoobili vječnu sreću na budućem svijetu – ahiretu. Sujevjerje također jača u kriznim vremenima, u trenucima pojačanog straha i neizvjesnosti. Nastaje iz potrebe da čovjek ima barem iluziju da će se životne okolnosti promijeniti na bolje, makar i same od sebe. Stoga je postojanje sujevjerja dokaz da je čovjek biće stvoreno radi vjere, tj. obožavanja Allaha Jedinog, a kada se izgubi svijest i znanje o čistoj vjeri, ljudi onda počinju obožavati drveće, kamenje, ljude, životinje, novac...

¹³ Dželle šanuhu – dolazi uz spomen Allahovog imena sa značenjem – neka je uzvišeno Njegovo Biće (Zat).

Rekao je Uzvišeni Allah, dželle šanuhu:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

Stvorio sam džinne¹⁴ i ljude da bi Me obožavali.¹⁵

Kada žedan čovjek ne nađe čistu vodu, a čista voda je u ovom slučaju islam, on će piti i prljavu kako bi zadovoljio svoju potrebu za vodom. Sujevjeran čovjek je sličan žednom, s tom razlikom što sujevjeran i ne pokušava pronaći čistu vjeru kao što žedan traži čistu vodu, već uzima onu koja je u narodu poznata, bez selekcije i provjere. Tako se razna sujevjerja prenose nasljednim putem, s koljena na koljeno, iz generacije u generaciju... Stoga nije začuđujuće što veliki broj muslimana, među

¹⁴ Džini su Allahova stvorenja, stvorena od vatre, znatno prije ljudi. Poput ljudi, ima ih vjernika i nevjernika, dobrih i loših. Ljudi ih, u osnovi, ne mogu vidjeti, a oni su u mogućnosti vidjeti ljude. Džini nevjernici su šejtani, udaljeni od svakog dobra, a blizu svakog zla. Dobrom se služe samo onda, ako će iz toga proisteći veće zlo i šteta. Voda im je Iblis prokleti, Allahov neprijatelj i neprijatelj ljudskog roda, u cjelini. Slobodno se može reći da je velika većina sujevjerja, danas poznatih, nastala kao produkt šejtanskog zavodenja ljudi i njihovog djelovanja na putu odvođenja ljudskog roda u zabludu, sa Pravoga puta. Govoreći o džinima, rekao je uvaženi dr. Jusuf el-Kardavi: "Oni pripadaju svijetu gajba (nevidljivog, paralelnog svijeta), kao što su i meleki iz tog svijeta. Ima ih različitih (dobrih – vjernika i loših – nevjernika, op.a.), a onima koji su u zabludi voda je Iblis (prokleti) koji će zajedno sa njima u Džehennemu biti." (Vidi: časopis **Novi horizonti**, br. 56., str. 16. Priredio: Muharem Adilović. Vidi i: sura El-Džinn, prijevod Kur'ana – Besim Korkut, str. 572. Ibn Tejmije; **Poslanica o džinima**, Sarajevo, 2002. god., 1423. h.g.)

¹⁵ Vidi: sura Ez-Zarijat, 56.

kojima i masa onih koji se pokoravaju Allahu, dželle šanuhu, i čini određene ibadete,¹⁶ upada u zamke sujevjerja, te na taj način dovode sebe u opasnost izlaska iz vjere i brisanja šehadeta koji izgovaraju. Rekao je Uzvišeni:

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ﴾

*A kada im se kaže: Pristupite onome što Allah objavljuje Poslaniku, oni odgovaraju: Dovoljno nam je to što smo od predaka svojih zapamtili. Zar i ako njihovi preci nisu ništa znali, i ako nisu na Pravom putu bili?*¹⁷

Iako se ovaj ajet ne odnosi direktno na ljude koji su upali u zamku sujevjerja, ipak zorno oslikava i opisuje one koji svoja srca vezuju za razne zablude i sujevjerja, a sve to zaogrću plaštom islama. Uistinu, islam je čist od svakog sujevjerja, i to je istina kao što je istina da se pri jednom čovjeku ne mogu naći dvije suprotnosti, kao što su iskrenost i laž, čista namjera i licemjerstvo, čvrsto ubjeđenje i sumnju, iman (istinsko vjerovanje) i kufr

¹⁶ Ibadet – djela kojima je Allah zadovoljan, a odnose se na ljudsku pokornost Gospodaru, Allahu, dželle šanuhu. Ibadet biva vanjskim (vanjskog karaktera) kada se može vidjeti i uočiti. Takvi ibadeti su namaz, hadž i sl. Ibadet unutrašnjeg karaktera jeste ibadet srca – bogobožnost, ljubav prema Allahu, nada u Allahovu milost... Jedan od najboljih ibadeta postiže se napuštanjem onoga što je Allah zabranio. Sličnu definiciju ibadeta izrekao je čuveni autoritet islama Ibn Tejmije.

¹⁷ El-Ma'ide, 104.

(nevjerstvo)... Isto tako pri jednom čovjeku ne mogu se naći i spojiti hod ispravnom stazom i Pravim putem Muhammedovim, sallallahu alejhi ve sellem, sa zabludom sujevjerja i ispraznog vjerovanja. Rekao je Uzvišeni Allah, dželle šanuhu:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾

*Hvaljen neka je Allah koji je Nebesa i Zemlju stvorio i tmine i svjetlo dao...*¹⁸

U ovom ajetu, tmine (zulumat) se spominju u množini, a svjetlo (nur) se spominje u jednini zato što je svjetlost odabranija. To aludira i na odabranost jedine vjere kod Allaha, dželle šanuhu, islama, te na zablude i sujevjerja koja se rađaju van islama.¹⁹

¹⁸ El-En'am.

¹⁹ Vidi **Tefsir Ibn Kesir**, str. 403.

- **Kratki historijat
sujevjerja**

Sujevjerje je osobina mračnog doba, doba neznanja (džahilijeta), nedostatka pismenosti, nauke, obrazovanja što i historijat potvrđuje.²⁰ Na mnogim mjestima u Kur'anu, Uzvišeni Allah govori o drevnim narodima, njihovim Poslanicima te sujevjerjima kojima su se upravljali. Gotovo da ne postoji narod koji je bio i nestao u prošlosti a da njihova srca i razumi nisu bili okupirani nekim od mnogobrojnih sujevjerja. Tako nam Uzvišeni Allah spominje drevni narod Semud i njihova poslanika Saliha, alejhi-s-selam, te sujevjerje kojim su se upravljali (radi se o tetajjuru - predskazivanju zlih i dobrih znakova na osnovu leta ptica, o čemu će biti više govora kasnije). Slično sujevjerje vezalo se za Faraonov narod, a pripisivali su ga Musau, alejhi-s-selam, koji im je došao kao Allahov poslanik. Isto se spominje u suri Ja sin, a veže se za narod koji je opisan u toj suri. U predislamsko doba, doba džahilijeta,²¹ život Arapa bio je prepun raznih praznovjerja, sujevjerja i drugih zabluda. Svoj život i poslove upravljali su raznim gatkama, znakovima u prirodi kao što je let ptica na lijevu ili desnu stranu. Odluke su im se bazirale na bacanju kocke ili strjelica; u

²⁰ Što je, ipak, samo djelimično tačno jer je i veliki broj visoko obrazovanih zarobio svoje srce i razum nekim od sujevjerja.

²¹ Prevodi se, najčešće, kao neznanje, a odnosi se na nepoznavanje istinske, čiste vjere islama. Ovim izrazom, uglavnom se cilja na Arapski poluotok prije dolaska Objave, a koristi i za sve druge sredine u kojima se ne poznaju islam njegovo učenje. Dr. Salih Fevzan o tome kaže: "Džahilijet je stanje u kojem su bili Arapi (i ne samo oni) prije dolaska islama, a ogledao se kroz : nepoznavanje Allaha, Njegova Poslanika, te propisa vjere..." vidi: Dr. Salih Fevzan, *Kitabu-t-Tevhid*, Rijad, 1421.h.g., str.31.

tome su nalazili dobre ili loše znakove za poslove koje su naumili uraditi. Međutim, nisu samo Arapi svoj život upravljali gatkama i raznim sujevjerjima, nego manje-više svi narodi svijeta. Tako su Grci imali posebne hramove u kojima su vladarima razni proroci, a najčešće proročice, predskazivali budućnost. Usporedimo li to sa našim vremenom, lahko ćemo ustanoviti da i danas, nažalost, mnogi muslimani organiziraju svoje živote i poslove na osnovu gatki raznih balkanskih i drugih proročica.²² Ovo je pogubnije zbog činjenice da je islam pustio svoje korijene prije četrnaest, a na ovim prostorima prije više od pet stoljeća i samim tim razdvojio istinu od laži te Pravi put od zablude. I kod drugih vladara, imperatora i osvajača, kroz historiju, važni poslovi za državu

²² Gotovo je nevjerovatno i neshvatljivo kolika je poplava "vidovnjaka i proroka sudbine" pogodila muslimanska srca i umove u zadnje vrijeme. U to kolo uhvatili su se i muškarci i žene, mladi i stari. Sve to ukazuje na ogroman džahilijet (neznanje) i veliki dalalet (zabludu). Ovo zbog toga što je u preislamsko vrijeme (doba džahilijeta) vidovnjaštvo kod Arapa zauzimalo značajno mjesto. Poznati islamski učenjak, Hattabi, veli da su vidovnjaci ljudi britkog uma, zbog nefsa i džehennemske ćudi. Oni se povode za šejtanom, a to znači, posluju na bazi prava i obaveza, slažu se i potpomažu. To je bilo naročito izraženo u džahilijetu kada su se trudili da poreknu poslanstvo i dolazak Muhammeda, sallallahu 'alejhi ve sellem. (Vidi: Zahir Mahmud Hamawi; **Čovjek između sihra, uroka i džina**, Sarajevo, 2002. god., str. 62,63.) Vrijedi napomenuti da one osobe među muslimanima koje se bave ovim poslom (proročanstvima), pogotovo ako to rade sa znanjem o Allahovoj vjeri i znanjem o stavu islama prema toj praksi, vrlo lahko mogu prestati, nakon toga, biti muslimani i prekinuti svoju vezu sa islamom.

završavali su tek kada bi spomenuti vladari izvršili konsultaciju i posavjetovali se sa prorocima, vračevima i sličnim gatarima koji su odluke donosili na osnovu rasporeda zvijezda i planeta, tako da bi ratovi bili vođeni tek ako bi ih zvijezde odobrile. Sve dosad rečeno u ovom poglavlju jasno pokazuje da su se kroz historiju, naročito pri nepoznavanju čiste vjere, ljudi slijepo povodili za raznim sujevjerjima omalovažavajući i degradirajući svoj razum kao blagodat kojom ih je Allah, dželle šanuhu, uzdigao iznad svih drugih stvorenja.

- **Mediji i sujevjerje**

Nedvojbeno, mediji danas imaju veliku ulogu u širenju sujevjerja, kako pisani tako i elektronski. Gotovo da i ne postoji časopis, televizijska ili radiostanica koja se ne dotiče mnogih vrsta sujevjerja ili barem jednog od njih. Najpopularniji i medijski najeksploatiraniji vid sujevjerja jeste horoskop, odnosno proricanje budućnosti putem horoskopa.²³ Veliki broj TV stanica, dnevnih, sedmičnih, petnaestodnevnik listova obavezno sadrži i horoskop koji uglavnom ulazi u polje gajba, tj. budućnosti, sudbine, nevidljivog za sva stvorenja, a dostupnog samo Allahu, dželle šanuhu, Gospodaru stvorenja. Rekao je Uzvišeni:

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ﴾

*U Njega su ključevi svih tajni, samo ih On do kraja zna ...*²⁴

﴿عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا * إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ﴾

*On zna tajne i On tajne Svoje ne otkriva nikome, osim onome koga On za Poslanika odabere...*²⁵

Poznatu islamski učenjak Abdurrahman ibn²⁶ Nasir es-Saadi, rekao je u svom tefsiru (komentar Kur'ana) po pitanju ovog ajeta sljedeće: "Ovaj veliki ajet jedan je od najvećih kojima se objašnjava Allahovo sveobuhvat-

²³ O horoskopu će kasnije biti više govora

²⁴ El-En'am, 59.

²⁵ El-Džinn, 26-27.

²⁶ Abdurrahman ibn Nasir es-Saadi; **Tejsiri-l-Kerimi-r-Rahman fi tefsiri kelami-l-Mennan**, Kuvajt 1418. h.g., 1997. god., knjiga I, str. 321.

no znanje, a što uključuje i Njegovo univerzalno pravo poznavanja gajba. Od tog znanja On svojim stvorenjima otkriva i daje koliko On hoće."

Najviše klijenata modernog sujevjerja, zahvaljujući medijima, dolazi iz redova političara, estradnih zvijezda, biznismena i drugih ljudi koji, inače, ne poduzimaju niti jedan korak u svome poslu ili životu općenito, a da nisu uvjereni i sigurni da će u tome profitirati. Stoga i čudi kako olahko upadaju u zamke sujevjerja slijedeći šejtanov poziv odaslan preko medija, a bez ikakvog dokaza koji ukazuje na profit. U nedostatku vjere i tevekkula²⁷ čovjek kao nejak i slabašno stvorenje pokušava naći utjehu, spas i rješenje u sujevjerju, a to je uistinu, lažni spas, rješenje i utjeha.

Također, i Internet koji je danas jedan od najmoćnijih medija, umnogome je iskorišten za plasiranje, popularizaciju i širenje raznih vrsta sujevjerja. Sve ovo ukazuje na zabludu i veliko neznanje te potvrdu gorke istine – da su mediji, u svom najvišem obimu, izvanredno sredstvo za propagiranje laži, nevjerstva i antiislamskih ideja u globalu, što je opet izvrsna podrška ratu koji se, pod plaštom borbe protiv terorizma, vodi protiv islama i njegovih najizraženijih tekovina i vrijednosti.

²⁷ Tevekkul se najčešće prevodi kao oslonac, pouzdanje u Allaha, dželle šanuhu, predstavlja jedan od najvećih ibadeta srca. Vidi: Teufik Muftić, *Arapsko-srpskohrvatski rječnik*, Sarajevo 1973. Knjiga II, str. 3903.

● **Sujevjerje i širk***

* Širk – dolazi od arapskog glagola šerike – ješreku (ešreke – jušriku) sa značenjem – uzeti partnera, imati udjela u nečemu. Bliska ovome jeste i imenica šeriketu – što znači smjesa različitih sastojaka. U osnovi predstavlja pripisivanje druga (partnera) Allahu, dželle šanuhu, što Allah neće oprostiti osim uz iskreno pokajanje (tevbu) i popravak njegova počinio-
ca.

Vjerovanje da neko drugi pored Allaha, dželle šanuhu, može djelovati na ljudsku sudbinu, odnosno upravljati njome predstavlja suštinu i srž sujevjerja. Isto tako predstavlja suštinu i srž širka – najgorega grijeha koji se može počiniti. Najizraženija svrha misije Allahovog poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, bila je, upravo, da ljude izvede iz širka u tevhid, odnosno iz obožavanja ljudi, životinja, džina i predmeta u obožavanje Gospodara svega pobrojanog. Na tom putu bio je zlostavljan, psovan, fizički maltretiran, ali je svoju misiju uspješno završio. Stoga kaže Uzvišeni:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾

*Allah neće oprostiti da mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostit će manje grijehove od toga, kome On hoće. A onaj ko drugog smatra Allahu ravnim, čini, izmišljajući laž, grijeh veliki.*²⁸

U osnovi, širk se dijeli na veliki (koji ima svoje podvrste), mali i skriveni, s tim što neki islamski učenjaci skriveni širk smatraju dijelom maloga širka. Veliki širk je, svakako, najopasniji vid širka koji njegova počinioča direktno izvodi iz islama. Sujevjerje je usko povezano sa širkom tako da neke vrste sujevjerja (o čemu će kasnije biti govora) direktno zadiru u polje velikog širka, dok su neke vrste povezane sa malim širkom, koji ne razumijevamo kao mali grijeh (što bi se moglo razumjeti iz njegova naziva), nego je to, kako kažu islamski učenjaci,

²⁸ En-Nisā', 48. (Sličan ajet ovome jeste 116. ajet istoimene sure)

jedan od najvećih grijeha koji se mogu počiniti. Nekada sujevjerje upada u polje širka u Allahovim svojstvima, što je jedna od najizraženijih supstanci velikog širka, i to onda kad se stvorenjima Allahovim pripisuju osobine svojstvene samo Allahu, dželle šanuhu, te onda kada se vjeruje onome koji sam sebi pripisuje takve osobine. Takav je bio Faraon prokleti, koji je za sebe tvrdio: "Ja sam gospodar vaš najveći."²⁹ Bitno je naglasiti da je jedan od najraširenijih i najzastupljenijih vidova širka u Allahovim svojstvima, pripisivanje sebi ili nekome drugom poznavanje gajba (o čemu je ranije bilo govora). Kako se navodi u Ibn Kesirovom tefsiru, a što se prenosi od Es-Suddija i što odgovara kontekstu ove tematike, vjerovanje (suevjerje) da džini poznaju gajb nastalo je kod Jeyreja za vrijeme vladavine Sulejmana, alejhi-s-selam. Šejtani su se penjali u nebo da bi prisluškivali govor, pa bi slušali riječi meleka u vezi sa smrću, gajbom ili naredbe. Zatim bi dolazili gatarima (sihrbazima) i obavještavali ih o onome što su čuli. Gatari su to kazivali ljudima, koji bi potom vidjeli da je istina što su ovi kazivali. Kada bi gatari stekli povjerenje u ono što su im džini (šejtani) kazivali, onda bi im ovi lagali (što je izrazita osobina džina) ubacujući u kazivanje nešto drugo, tj. uz svaku riječ dodavali bi sedamdeset od sebe (lažnih). To su ljudi, vjerujući im, zapisivali u knjige, a među sinovima Ishakovim (Židovima) raširilo se suevjerje da džini poznaju gajb.³⁰ Direktan argument protiv ovakvog iskrivljenog vjerovanja jeste Sulejmanova, alejhi-s-

²⁹ En-Nazi'at, 24.

³⁰ Tefsir – Ibn Kesir, skraćeno izdanje, str. 79.

selam, smrt. On je umro dok je bio naslonjen na štap. Džini koji su se oko njega kretali i radili nisu ni primijetili da je umro. Da su poznavali gajb, mogli su pretpostaviti ili sigurno znati vrijeme njegove smrti.

Uzvišeni Allah za njih kaže:

﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ﴾

...da ne bi na muci sramnoj ostali da su budućnost prozreti mogli.³¹

Nekada, pak, sujevrje potpada pod širk u tevekkulu (osloncu na Allaha, dželle šanuhu), jer je Uzvišeni Allah jedini dostojan istinskog tevekkula – oslonca i u dobru i u zlu, tako da oslonac na nekog drugog nikada ne može biti kao oslonac na Allaha, dželle šanuhu. Tevekkul je unutrašnji ibadet (ibadet srca) a niti jedan ibadet, bio on vanjskog ili unutrašnjeg karaktera ne može se i ne smije činiti nikome sem Allahu Uzvišenom. Mali širk ne izvodi njegova počinioča direktno iz vjere, ali, kao što smo rekli, predstavlja jedan od najvećih grijeha i automatski podriva temelje ispravnog vjerovanja, kako su to naglasili islamski učenjaci. Tako se za prevrtanje findžana (šolje) nakon popijene kahve ili razbacivanje graha te horoskop (a to su najpopularnija sujevrja) može eksplicitno tvrditi da potpadaju pod veliki grijeh, odnosno ulaze u polje maloga širka, pogotovo što se ova praksa obavlja iz ubjeđenja, a ne iz razonode i zabave.

Ovo su zasigurno najbitnije teme i najprioritetnije o kojima treba govoriti i pisati. Allahov Poslanik, sallalla-

³¹ Sebe', 14.

hu alejhi ve sellem, proveo je samo u Mekki trinaest godina isključivo objašnjavajući ovu tematiku. Jedan od suštinskih problema današnjih muslimana jeste i u tome što o ovim temama malo znaju ili ništa, a gore od toga je to što sebi umišljaju da znaju.

● **Sujevjerje i kader***

* Kako to kaže poznati islamski učenjak Ibn Hadžer u svome djelu **Fet-hu-l-bari**, kader predstavlja Allahovo znanje o sudbini svih stvari i poznavanje njihova roka prije nego što ih je stvorio, a zatim je stvorio ono za što je već prije znao da će postojati, pa zato sve što se desi proizilazi iz njegovog znanja, moći i htijenja. Vidi: dr. Omer Sulejman El-Eškar, **Ka-da i Kader**, Travnik 2000., str. 21

Od temelja vjerovanja u Allaha, dželle šanuhu, jeste i vjerovanje u kader, tj. Allahovo određenje. U poznatom i velikom hadisu meleka Džibrila, alejhi-s-selam, na upit o imanu (vjerovanju) odgovorio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Iman je da vjeruješ u Allaha Njegove meleke, Njegove (svete) knjige, Njegove poslanike, u Sudnji dan i sudbinu dobra i zla³², tj. da sve što se dešava, što se desilo i što će se desiti od dobra i zla jeste od Allaha, dželle šanuhu, određeno. Direktan razlog nastajanja i širenje epidemije sujevjerja u jednom društvu jeste nevjerovanje ili slabo vjerovanje u kader (Allahovo određenje), a tamo gdje nema vjerovanja u kader, ne postoji ni oslonac na Allaha, dželle šanuhu, (tevekkul). Zbog toga je i rekao poznati drug (ashab) Allahovog poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, Abdullah ibn Omer, radijallahu anhu: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada bi neko od vas posjedovao zlata koliko je brdo Uhud³³, a zatim to podijelio na Allahovom putu, ne bi to Allah od njega primio, sve dok ne povjeruje u kader." Nakon ovih riječi,

³² Ovaj poznati i veliki hadis bilježi imam Muslim kao i Ibn Hibban u svome **Sahihu**. Imam Nevevi ga stavlja na drugo mjesto svoje poznate zbirke **Erbeine Nevevi**. Vidi: Ibn Redžeb El Hanbeli, **Džamii-l-Ulumi Vel-Hikem**, Daru-l-Bejani-l-Arab, bez godine izdanja str. 29, hadži Mehmed ef. Handžić, **Es-Sunne**, Sarajevo, 1997., str. 6 i 7.

³³ Brdo Uhud nadomak Medine koje se spominje u više hadisa, a gdje se treće godine po hidžri (625. po Isau, 'alejhi-s-selam) odigrala velika bitka između muslimana i nevjernika.

Ibn Omer je citirao hadis meleka Džibrila, uzevši ga kao dokaz za svoje riječi.³⁴

Od Ubadeta ibn Samita radijallahu anhu (druga Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem) se prenosi kako je rekao svome sinu: "Sinko moj, nećeš osjetiti slast imana sve dok ne shvatiš da ono što te je zadesilo nije te moglo mimoći, a ono što te je mimoišlo, nije te moglo ni zadesiti." Zatim je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: "Prvo što je Allah stvorio bilo je pero, a zatim mu je Uzvišeni naredio: "Piši!" Pero reče: "Gospodaru, šta da pišem?" "Piši sudbinu svih stvari do Sudnjeg dana," reče Uzvišeni. Dalje nastavlja Ubade ibn Samit, radijallahu anhu: "Sinko moj, čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: "Ko umre na nečemu drugom (drugacijem vjerovanju) osim ovoga (od ovoga), taj ne pripada meni (mome Ummetu, muslimanima)."³⁵

Blizak pojmu kadera jeste pojam kada', premda ne predstavlja njegov sinonim, kako to neki pogrešno zaključuju. Po pitanju definicije kada' mnogi islamski učenjaci dali su svoja mišljenja. Ibn Hadžer El-Askalani,

³⁴ Bilježi imam Muslim, a navodi ga Muhammed ibn Abdul Vehhab u svome djelu **Kitabu-t-Tevhid**, Rijad Daru Ibn Huzejme str. 205., 204., Vidi: Abdurrahman ibn Hasan **Radost pravovjernih**, 2tr. 349

³⁵ Bilježi Ahmed u svome **Musnedu**, kako to navodi Ibn Abdul Vehhab u **Kitabu-t-Tevhid**, str. 204. i 205. U djelu **Knjiga tevhi-da i radost pravovjernih** stoji da je ovo vjerodostojan hadis te da se nalazi u **Sahihajnu** (Buhari i Muslim), te da su ga zabilježili i Ebu Davud i Tirmizi. Vidi: nav. Djelo, str. 304. i 350.

tako kaže: "Učenjaci su rekli da ja kada' potpuna, cjelovita Allahova odredba, a kader su pojedinosti i detalji te odredbe."³⁶

Na osnovu svega izloženog kada' i kader su dvije povezane cjeline koje proizilaze jedna iz druge i ne isključuju se, jer jedna od njih ima funkciju temelja, a to je "kader", dok je druga na mjestu kuće, a to je *kada'*. Ko ih pokuša razdvojiti srušit će kuću, tako je razoriti.³⁷

Prema tome, najbolja brana pojavi i širenju sujevjerja jeste čvrsto vjerovanje (iman) u kader iz kojeg će proistći i tevekkul (oslonac na Allaha), odnosno zadovoljstvo Allahovom odredbom, a to je, svakako, jedno od najvećih dobrih djela i najboljih ibadeta.³⁸

³⁶ *Fethu-l-bari*, 477/11, kako to navodi dr. Eškar u ranije navedenom djelu, str. 23.

³⁷ Isto, str.24.

³⁸ U narodu postoji pogrešno shvatanje sudbine i oslanjanja na Allaha, dželle šanuhu. Neki misle da se događaji dešavaju sa mjerama koje su sami preduzeli, da se sve rješava određenim uzrocima. Drugi se povode za logikom "sve je određeno, pa nema potreba da mi preduzimamo bilo šta." Ovakvi posjeduju pogrešno poimanje oslonca na Allaha, dželle šanuhu. Oba ova pristupa su pogrešna. Insan je dužan da se u svim postupcima ponaša oprezno, da prigrli svakojake povode, ali da ne zaboravi da je ishod Allahova odredba. Mjere predostrožnosti ne utječu ni na koji događaj, ali ih je, u cilju ibadeta, potrebno pedantno preduzeti. Vidi: Harun Jahja, "Jusuf, 'alejhi-s-selam", Sarajevo, 2004. str. 75.

- **Vrste sujevjerja**

Islam kao vjera te sistem i način života potpuno je suprotan vjerovanjima sa džahilijjskom pozadinom (praznovjerja) i sujevjerjima koja su bila i ostala konstantna prijetnja razumu, moralu i društvenom redu i poretku. Zaštita ispravnog i čistog vjerovanja (tevhid) je osnovni cilj kojemu islam teži u svome zakonodavstvu, usmjerenju i uputi. Borba protiv džahilijjskih zabluda, koje su se uveliko rasprostranile, neminovna je u čišćenju muslimanskog društva od mrlja širka i ostatka zabluda.³⁹ Zbog toga će ovo biti pokušaj da se prikažu najizrazitija sujevjerja koja direktno ugrožavaju čistu vjeru te podrivaju temelje islama. Ovo sve u svrhu upute, ne bi li se dozvala srca koja je šejtan ulovio u svoju zamku i ne bi li još više povjerovali oni kojima je Allah, dželle šanuhu, podario dio Svoje milosti, a On najbolje dariva, i On je najbolji upućivač.

³⁹ Dr. Jusuf El-Qaradavi, *Halal i haram u islamu*, Sarajevu 1997., str. 313.

- **Tetajjur –
predskazivanje
zlih znakova
(zloslutnja)**

Izraz "tetajjur" se može uzeti kao sveobuhvatni izraz za sujevjerja i praznovjerja svake vrste.⁴⁰ Neki učenjaci tetajjur prevode kao optimizam ili pesimizam na osnovu znakova u prirodi, npr. leta ptica, što je svakako validan prijevod, jer izraz tetajjur (tijere) dolazi od arapske riječi tajr, što znači ptica.⁴¹ Naime, običaj je bio kod predislamskih Arapa da su dolazak jata ptica sa svoje desne strane smatrali dobrim znakom za njihova putovanja i poslove, dok bi dolazak ptica sa njihove lijeve strane smatrali lošim znakom, pa bi odlagali poslove, a na put ne bi polazili.⁴² Ovo je sujevjerje koje je živjelo i prije predislamskih Arapa, a nažalost i danas je vrlo prisutno. O njemu nam Uzvišeni govori u Svojoj knjizi na više mjesta. Tako u suri En-Neml kaže: *Mi smatramo lošim predznakom tebe i one koji su s tobom.*⁴³ Ovo su bile riječi, kako nam to Uzvišeni kazuje, oholih nevjernika iz Salihova, alejhi-s-selam, naroda, kada im je on došao

⁴⁰ Premda je kod Arapa aktuelan i izraz – "hurafe", kako to navode Hasan Kaleši i Kamil Buhi u svome srpskohrvatsko arapskome rječniku str. 445. i 570. Za riječ "hurafe" se smatra da je prvobitno bila vlastito ime jednog čovjeka – Arapa koji je bio lud za džinima, pa bi ljudima pričao o tome, a pošto mu ovi nisu vjerovali nazvali su to "hurafinom pričom". U engleskom jeziku sujevjerje, kao i praznovjerje, se označava sa – superstition (superstičn), kako se to navodi u beogradskom izdanju engleskog rječnika od 100.000 riječi na stranici 675. i 741.

⁴¹ Vidi: **Knjiga tevhida i radost pravovjernih**, str. 218.

⁴² Vidi članak u **Glasu islama**, br. 84 od novembra 2003. / Ševval 1424.

⁴³ En-Neml, 47. – **قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَائِرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ**

kao Allahov Poslanik, da ih pozove na put islama, na put spasa. Kada bi velikog silnika i nevjernika Faraona prokletog i njegov narod snašla kazna i nevolja ...*Musau i onima koji su bili s njim tu nevolju bi pripisali.*⁴⁴ Smatrali su da nevolje, problemi i iskušenja u koja su upadali zbog svog kufra i nevjerovanja, ustvari dolaze zbog Allahovog poslanika Musaa, alejhi-s-selam, i onih koji su ga slijedili.⁴⁵ Vrlo često, kad bi Allah, dželle šanuhu, slao nevolje nevjernicima, oni bi govorili poslanicima, alejhim selam: *Mi smatramo da nam nesreću donosite...*⁴⁶ Poslanici bi odgovarali: *Uzrok vaše nesreće je s vama!*⁴⁷ Ovo znači: uzrok vaših zlih predskazivanja je u vašem mišljenju, koje potiče od vašeg nevjerovanja, tvrdoglavosti i neznanja o Allahu, dželle šanuhu, i Njegovim poslanicima, alejhim selam.⁴⁸ U svim ovima ajetima spominje se izraz tetajjur (tijere). Da je ovo, nesumnjivo, jedan od najvećih oblika sujevjerja koji je danas aktuelan, potvrđuju mnogi islamski učenjaci, a među njima i dr. Salih Fevzan koji kaže: "Tetajjur se ogleda u tome što osoba kada odluči da obavi neki posao, a zatim vidi ili čuje nešto (neki znak u prirodi) koji joj se ne sviđa, veže svoje srce za taj znak i daje mu prednost u odnosu na iman i tevekkul (oslonac na Allaha, dželle šanuhu). Ili bude od onih koji se ne obaziru na to (znak

⁴⁴ El-A'raf, 131. — ﴿يُظَيِّرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَّعَهُ﴾.

⁴⁵ Nuhbetu Minel-'ulema, Et-tefsiru-l-mujessiru, El Medinetu-El-Munevvere, 1419. h.g., str. 166.

⁴⁶ Ja sin, 18. — ﴿قَالُوا إِنَّا نَظَرْنَا بِكُمْ﴾.

⁴⁷ Isto - 19. — ﴿قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ﴾.

⁴⁸ Halal i haram u Islamu, str. 321., 322.

u prirodi), ali u njegovom srcu ostane trag od tog znaka koji ga tišti... Obaveza je, ukoliko se nešto od ovoga nađe u srcu, da se zatraži pomoć od Allaha, dželle šanuhu, te da se čovjek osloni na Allaha, dželle šanuhu, a zatim da kaže:

اللَّهُمَّ لَا يَأْتِي بِالْحَسَنَاتِ إِلَّا أَنْتَ، وَلَا يَدْفَعُ السَّيِّئَاتِ إِلَّا أَنْتَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا أَنْتَ.

"Allahumme la je'ti bil hasenāti illa ente, ve la jed-feu-s-sejjiāti illa ente, ve la havle ve la kuvvete illa bika."

(Gospodaru, niko ne donosi dobro osim Tebe, niti neko odvrća zlo osim Tebe, nema pomoći niti snage osim s Tobom.)⁴⁹ Ova dova Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, znači da tijere (tetajjur) ne donosi dobro, niti odgoni zlo, nego jedino Uzvišeni Allah, dželle šanuhu, Koji nema sudruga. Pod dobrim misli se na blagodati, a pod zlom misli se na nevolje. Ovom dovom se negira vezivanje srca za nekog drugog mimo Allaha, pod uvjerenjem da donosi dobro i odvrća zlo. Ovo predstavlja tevhid (čistu vjeru) i to je odgovarajuća dova za onoga ko osjeti nešto od tetajjura.⁵⁰

Prenosi se od poznatog tabiina⁵¹ Ikrime da je rekao: "Sjedili smo kod Ibn Abbasa⁵² pa je proletjela ptica koja

⁴⁹ Dr. Salih Fevzan, *El iršadu ila sahihi-l-i'tikadi ve-r-reddu ala ehliš-širki ve-l-ilhad*, Daru-z-zuhair, 1414. h.g., 1994., str. 85., 86.

⁵⁰ *Knjiga tevhida i radost pravovjernih*, str. 223.

⁵¹ Generacija iza ashaba (drugova Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem)

je graktala. Neki čovjek reče: 'Dobro, dobro.' Na to mu Ibn Abbas reče: 'Niti dobro, niti zlo.' Tako je on požurio da mu to ospori kako ne bi povjerovao da to utječe da se desi dobro ili zlo."⁵³

Od drugog, također vrlo poznatog i cijenjenog tabiina, Tavusa se prenosi da je krenuo sa svojim prijateljem pa je vrana zagraktala te čovjek reče: "Dobar znak." Na to mu je Tavus uzvratio: "Kako je dobro u ovakvom saputniku. Nemoj mi praviti društvo."⁵⁴ Iz ova dva primjera vidljivo je da Šerijat odbacuje, negira i u korijenu sasijeca ovakvo vjerovanje (sujevjerje) te kako su se ponašali ashabi i tabiini (najbolje generacije muslimana koje su, nakon Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, uzor do Sudnjeg dana) u ovakvim situacijama.

Ukazujući na zabludu ovakvog vjerovanja i negirajući tetajjur (suevjerje), Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao "Nema tetajjura, nema sove i nema safera."⁵⁵

U Muslimovom **Sahihu** ima još dodatak na ovaj hadis: "...nema zvijezda koje nagovještavaju kišu, niti zlo-

⁵² Amidžić Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem i jedan od najučenijih ashaba, radijallahu anhum.

⁵³ Predaju navodi Abdurrahman ibn Hasan, nav. djelo, str. 220. vidi i : *El-iršadu ila sahihi-l-i'tikād*, str. 87.

⁵⁴ *Knjiga tevhida...*, str. 220.

⁵⁵ Hadis je donijet u nešto skraćenoj verziji. Bilježe ga Buhari i Muslim, a prenosi se od Ebu Hurejre, r.a. Vidi: Mudammed ibn Abdul Vehhab, nav. Djelo, str. 125.

duha.⁵⁶ Izrazom "la" koji se koristi u ovom hadisu a koji znači totalnu negaciju (nema, ne postoji), Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, totalno negira postojanje ovog sujevjerja, jer negacija postojanja nečega mnogo jače djeluje na slušaoca, nego kad bi se reklo da je nešto zabranjeno (haram). Tako se u hadisu kaže: (La hamete) "...nema sove..." Ovaj dio hadisa negira sujevjerje predislamskih Arapa koji su predviđali zlo onome nad čiju bi se kuću spustila sova. Govorili su da će umrijeti domaćin ili neko iz njegove kuće. Povodom toga je došao ovaj hadis koji je to negirao i obesnažio.⁵⁷ Žalostno je i pogubno da i poslije petnaest stoljeća od izricanja ovog hadisa mnogi muslimani sa ovih prostora (širog Balkana) vjeruju u ovo sujevjerje i dozvoljavaju da se njegovi korijeni čvrsto nastane u njihovim srcima. I danas se često može čuti kako govore: "Ako čujete tu i tu pticu ispod prozora neko blizak će vam umrijeti," ili: "Ako vam vrana sleti na krov kuće, neko će iz kuće umrijeti." Ovako vjerovanje razbija temelje tevhida (ispravnog vjerovanja) kod čovjeka i presijeca njegovu vezu sa Allahom Uzvišenim.

⁵⁶ Zloduh je u hadisu spomenut kao: "ve la gavle". Time se želi reći da zloduh (šejtan) svojim zlom ne može nikoga odvesti na stranputicu i u zabludu ukoliko se Allah spominje i na njega oslanja. U tom smislu je i hadis koji su zabilježili između ostalih, Ahmed u **Musnedu** i Ibn Ebi Šejbe u **Musannefu**: "Kada se pojave zlodusi, vi požurite sa učenjem ezana." To znači otjerajte njihovo zlo spominjanjem Uzvišenog Allaha. Vidi: **Knjiga tevhida...**, str. 221.

⁵⁷ **Knjiga tevhida...**, str. 220.

U posljednjem dijelu navedenog hadisa kaže se: "...nema safera" veliki učenjak, Ibn Džerir et-Taberi rekao je: "Pod tim se misli na mjesec safer."⁵⁸ Čuveni muhaddis, Ebu Davud prenosi od Muhammeda ibn Rešida, od onog koga je on lično čuo kako kaže: "Oni koji su živjeli u vrijeme džahilijeta bili su pesimisti i zloćudni u pogledu mjeseca safera i govorili su da je to zloćudan mjesec pa je to Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, poništio. Ibn Redžeb je rekao: "Pesimizam u pogledu safera jeste isti kao i pesimizam onih koji su živjeli u predislamsko doba u pogledu ženidbe i udaje u mjesecu ševvalu."⁵⁹

Izreka ovog velikog islamskog učenjaka (Ibn Redžeba) je biser i dragulj za kojim sam mnogo i dugo tragao. Naime, ona predstavlja razotkrivanje porijekla jednog od najraširenijih sujevjerja na prostorima Balkana koje je u velikoj mjeri prisutno i kod onih koji Allahu redovno sedždu čine, a sadržano je u poznatoj izreci: "Nema ženidbe niti udaje između dva Bajrama", aludirajući pri tome na vrijeme između Ramazanskog i Kurbanškog bajrama, a upravo je tu smješten mjesec ševval.⁶⁰ Jasno je da je ovo jedno od predislamskih vjerovanja koje sa

⁵⁸ To je drugi mjesec po redu u hidžretskoj godini iza Muharrema, a ispred rebiu-el-evvela, u kojem je rođen i Resulullah, sallallahu 'alejhi ve sellem.

⁵⁹ Sve ove predaje mogu se naći u: **Knjiga tevhida...** str. 220.

⁶⁰ Riječ *ševal* znači otići, razići se, postati nesložan... Zbog ovih značenja su Arapi izbjegavali stupanje u brak u ovom mjesecu. Vidi: časopis *Saff*, džumade-l-ülā 1424. h.g., 1. juli 2003., broj 99, str. 12

islamom nema ništa zajedničko. Islamska obaveza je svima onima kod kojih se zadržalo ovakvo vjerovanje da ga se otarase i oslobode se njegova tereta. Oni koji su prispjeli za ženidbu, odnosno udaju ne trebaju na ova sujevjerja obraćati pažnju, nego se ženiti udavati onda kada steknu uvjete za to. Tim prije jer je i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oženio Aišu, radijallahu anha, u mjesecu ševvalu.⁶¹ U vezi s ovim, svakako vrijedi spomenuti jedno izrazito prisutno vjerovanje (suevjerje), rašireno kako kod onih koji se ne klanjaju Allahu, dž.š., tako i kod onih koji su Mu pokorni, a odnosi se na izbjegavanje pranja veša, odnosno čišćenja kuće u određenom danu u sedmici. Tu također spada i izbjegavanje odnosa sa ženom u određenom danu u sedmici, kao i izbjegavanje rezanja noktiju i sl. Teško je shvatljivo i gotovo nepojmljivo da ovakvi običaji i uvjerenja imaju veze sa Šerijatom. Štaviše, poštujući ovakve izvitoperenosti, muslimani zapostavljaju izvršavanje jasnih Allahovih propisa. Ovakva nakaradna shvatanja imaju svoje uporište u određenim sumnjivim predajama koje se pripisuju Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a koje se navode bez ikakvog seneda⁶², te bez

⁶¹ U vjerodostojnom (sahih) hadisu koji se prenosi od žene Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, Aiše, radijallahu anha, kaže se: "Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, oženio se sa mnom u mjesecu ševvalu i započeo intimni život sa mnom u tom mjesecu. Pa koja je od njegovih žena bila kod njega sretnija od mene?" (Muslim) *El-mufessal*, str. 147. tom VI

⁶² Sened – lanac prenosilaca određenog hadisa na osnovu kojeg se utvrđuje vrijednost, odnosno ispravnost predaje koja se pripisuje Resulullahu, sallallahu 'alejhi ve sellem, inače, da nije seneda svako

imena hadiskih zbirki u kojima se nalaze i učenjaka koji ih navode. Tako se u tim predajama, za dan subotu, kaže: "Muhammed, alejhi-s-selam, je rekao: "Subota je dan nevolja (nesreća) i nezgoda. Taj dan je zabranjeno: rezanje noktiju, šišanje, brijanje i sastajanje sa ženom."

Za nedjelju se kaže: "Muhammed, alejhi-s-selam, je rekao: 'Nedjeljom sijte, pravite džamije i kuće, jer je to dan gradnje i sijanja.'"

Za ponedjeljak se kaže: "Ako žena zatrudni u ponedjeljak, dijete će biti bogobojazno."

Za utorak se kaže: "Muhammed, alejhi-s-selam, je rekao: "U utorak ima jedan zao čas, pa ako bi u tom času pustio krv, čovjek bi umro, zato utorkom ne puštajte krv."

Za četvrtak se kaže: "Muhammed, alejhi-s-selam, je rekao: 'Ako žena zatrudni u četvrtak prije podne, dijete će biti razumno i sačuvano od sihira (čaranja).'"⁶³

bi o islamu mogao govoriti što mu je volja i to pripisivati Allahovom Poslaniku, sallallahu 'alejhi ve sellem. Na ovo su mnogo ukazivali učenjaci kroz historiju (selef) i danas (halef). Vrijedi spomenuti predaju koju bilježi Ebu Ja'la u svome Musnedu, a koja odgovora kontekstu ove tematike. Ocjenjena je od učenjaka slabom (daif) što znači da se ne može koristiti kao argument u dokazivanju vjerskih propisa.

⁶³ Ono što se pouzdano prenosi od Resulullaha, sallallahu 'alejhi ve sellem, po ovom pitanju jeste muttefekun 'alejhi hadis (hadis najvećeg stepena vjerodostojnosti) koji se prenosi od Ibn Abbasa, radijallahu anhu da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: "Kada bi neko od vas koji želi imati odnos sa svojom ženom rekao: "Bismillahi allahumme dženibe-š-šejtane minna ve

Mnogo je još ovakvih predaja koje se vezuju za ime Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. O samom tekstu (metnu) ovakvih hadisa i njihovoj međusobnoj protivrječnosti te kontradiktornosti sa jasnim sunnetom Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, moglo bi se mnogo napisati i govoriti, međutim to nije predmet ove studije. Žalosno je da mnogi muslimani svoje vjerovanje i postupke zasnivaju na ovakvim izvitoperenostima. Argumenti koje koriste štovaoci ovakvih predaja svode se na izreke kojima i završavaju razgovor: "To se oduvijek poštovalo, a sada neke nove hodže hoće da nam to sve izmijene." Istinu je rekao Uzvišeni Allah, dželle šanuhu: "A kada im se kaže: "Pristupite onome što Allah objavljuje i Poslaniku", oni odgovaraju: "Dovoljno nam je to što smo od predaka naših zapamtili..."⁶⁴

U poznatom velikom hadisu o 70.000 (sedamdeset hiljada) onih koji će ući u Džennet bez polaganja računa i bez kazne, također se spominje izbjegavanje tetajjura (tijere). U tom hadisu se eksplicitno naglašava da je jedna od četiri osobine preko kojih se, Allahovom voljom, postiže ova nagrada i blagodat negiranje i izbjegavanje sujevjerja. Prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, radijallahu anhu da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Predočeni su mi (prijašnji) narodi.

dženibe-š-šejtane mima rez'aktena" (Gospodaru, odstrani šejtana od nas i odstrani ga od onoga čime nas opskrbiš) pa ako bude među njima tada određeno začće djeteta, šejtan mu neće moći nautiti nikada." Vidi: Abdulhamid Mahmud Tahmaz, **Hanefijski fikh**, knjiga 2, Sarajevo 1424. h.g., 2003., str. 118.

⁶⁴ El-Maide, 104.

Prolazio bi vjerovjesnik i sa njim grupa, sa nekim vjerovjesnikom bili bi čovjek ili dva, a sa ponekim vjerovjesnikom ne bi bio niko. Tada sam vidio crninu (veliku masu). Pomislio sam da je to moj Ummet. Rečeno mi je: "Ovo je Mūsā i njegov narod, nego pogledaj ka horizontu." Pogledao sam i vidio veliko crnilo. "Pogledaj na drugi horizont", rečeno mi je. I tamo je bilo veliko crnilo. Rečeno mi je: "Ono je tvoj Ummet, a sa njima je sedamdeset hiljada koji će ući u Džennet bez polaganja računa i bez kazne."⁶⁵ Zatim je ustao i ušao u svoju kuću. Svijet je o tome počeo pričati. Neki su rekli: "Možda su to oni koji su se družili sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem ." Drugi su rekli: "Možda su to oni koji su se rodili u islamu i Allahu nisu ništa pridruživali." Spomenuli su i koješta drugo. Potom je izišao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: "O čemu raspravljate?" Oni su ga obavijestili, a zatim je on rekao: "To su oni koji nisu tražili odučavanje"⁶⁶, niti su se

⁶⁵ Da se ne bi pogrešno razumilo, u ovom hadisu je opisana jedna od skupina iz Ummeta koja će ući u Džennet. Ovdje se ne govori o jedinoj skupini džennetlija, jer je iz drugih hadisa jasno da će sljedbenici Muhammeda, sallallahu 'alejhi ve sellem, biti velika većina stanovnika Dženneta.

⁶⁶ Odučavanje, tj. učenje rukje – ajeta i dova koje se praktikira kod oboljenja od sihira i sl. Postoji i mišljenje da su to oni koji nisu tražili da im se uče mnogobožačke rukje ili rukje zasnovane na širku i mnogoboštvu.

kauterizirali⁶⁷, niti vjerovali u loše predznake (suevjerje)⁶⁸. Oni su se na svoga Gospodara oslanjali."⁶⁹

U okviru ove tematike mora se spomenuti jedna od mnogobrojnih vrsta tetajjura koja je i danas prisutna, a to je predskazivanje snovima. Naime, ljudi su skloni predskazivati budućnost, naročito ružnim snovima, jer po nekima, ružan san znači događanje zla. Upravo radi činjenice da će oni koji su skloni zlim slutnjama povjerovati u san i nagovijestiti ružno događanje, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je zabranio da se ružan san saopćava. To je zbog toga da onaj koji je usnio ružan san, nakon nečijeg zlonamjernog lošeg tumačenja, ne bi živio u iščekivanju lošeg događaja. Iz drugih hadisa poznato je da se lijep san može ispričati, ali samo onima koji su dobronamjerni i koji neće ispričani san zloupotrijebiti i svjesno ga zlonamjerno protumačiti.

⁶⁷ Kauterizacija je, u stvari spaljivanje rana radi zaustavljanja krvarenja, što je bila stara medicinska metoda.

⁶⁸ U hadisu se kaže: وَلَا يَتَطَيَّرُونَ – "Ve la jetetajjerune."

⁶⁹ Ovo je dio ovog velikog hadisa sa mnogobrojnim poukama koji je muttefekun 'alejhi hadis, što znači da su ga između ostalih, u svojim zbirkama zabilježili dvojica najvećih muhaddisa u historiji Ummeta – Buharija i Muslim. Ranije smo istakli da su to hadisi najvećeg stepena vjerodostojnosti. Vidi: Muhammed ibn Abdul Vehhab, nav. djelo, str. 17.-19., **Knjiga tevhida**..., str. 47.-53.

Najpoznatija sujevjerja ove vrste

Gotovo da je nemoguće pobrojati i zapisati sva sujevjerja i praznovjerja koja su danas prisutna i aktuelna, a koja ukazuju na tetajjur (tijere) predislamskih Arapa. Pokušat ćemo ovom prilikom predstaviti ona najveća i najpopularnija, tj. ona koja su se u narodu najviše proširila, nadajući se da će se dozvati oni koji su razumom obdareni, a uputu daje samo Allah, dželle šanuhu, i On je najbolji upućivač.

1. Kucanje u drvo radi sreće i berićeta

Slobodno se može reći da je ovo jedan od najraširenijih vidova sujevjerja. Prakticiraju ga i muslimani i nemuslimani. Poznato je da američki piloti (U.S. FORCE) kucaju u drvo prilikom polijetanja sa piste. U ovom sujevjerju idu dotle, da neki od njih insistiraju na ovom običaju, želeći time postići sreću i uspjeh.⁷⁰

U našim krajevima (bivše Jugoslavije i Balkana), svaki put kada neko prokomentira nešto dobro ili se desi neki povoljan preokret, kuca se u drvo i obično se kaže: "Da kucnem u drvo, da ne čuje zlo."

Ovo se zasniva na starom vjerovanju po kojem su bogovi živjeli u drveću koje je raslo po šumama.⁷¹ Kad bi neko dolazio da moli nekog od tih bogova za nešto, ritual je zahtijevao da najprije dodirne koru drveta. Ako bi mu se ta želja kasnije ispunila, on je ponovo dolazio do istog drveta da kucne u njega, što je bila poruka bogu da je molba urodila plodom, a u isto vrijeme i njegov gest zahvaljivanja za uslišenu molbu. Istovremeno, postojalo je i vjerovanje da oko drveća oblijeću duhovi koji su ljubomorni na ljudsku sreću i koji su činili sve što su mogli da osujete dobar razvoj događaja. Kucanje u drvo je imalo i tu svrhu da "zagluši uši" tim duhovima, kako

⁷⁰ Vidi: časopis *Saff*, Zu-l-ka'de, 1424.h.g. , 15. januar, 2004., br. 112, str. 5. Autor: Muris ef. Neimarlija.

⁷¹ Ovo se veže, u svome korijenu, za stare, paganske Druide.

oni ne bi mogli čuti da je želja ispunjena.⁷² U Allahovoj vjeri se radost iskazuje uzvikom tekbira i veličanja Uzvišenog Allaha: "Allahu ekber"⁷³, kako je na to, svojim govorom, ukazao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Čuđenje se izražava izrazom: "Subhanallah"⁷⁴, što je, također preporuka Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i praksa njegovih drugova (ashaba) i onih poslije njih.

Kada se komentira neka dobra situacija ili povoljan preokret u životu, onda se kaže "Mašallah"⁷⁵, naravno bez kucanja u drvo. Rekao je Allah Uzvišeni, dželle šanuhu: "A zašto nisi, kad si u vrt svoj ušao, rekao: "Mašallah!" - moć je samo u Allaha!"⁷⁶ Komentirajući ovaj ajet, Ibn Abbas, radijallahu anhu je rekao: "Zašto nisi, kad si ušao u svoju bašću (i kad si bio zadivljen njenom ljepotom, rekao: "Ovo je od Allaha, a nije od mene, i ovo je Allahovom moći, a ne mojom."⁷⁷ U drugom komentaru (tefsiru) se kaže: "A zašto se nisi, kada si ušao u svoj vrt, i kada si se zadivio, zahvalio Allahu i rekao: 'Ovo je ono što je meni Allah želio, ja to ne bih mogao, osim uz Allahovu pomoć.'"⁷⁸

⁷² Vidi: Časopis **Sehara**, decembar 2003., br. 4, str. 36. Urednik izdanja: Alma Redžepagić.

⁷³ Allah je najveći.

⁷⁴ Slava Allahu – Vidi: Sanin Musa, **Ruža iz bašče Resulullaha, sallallahu ڤ, "El kelimeh"**, 2004., str. 196. – 198.

⁷⁵ Tako je želio Allah

⁷⁶ El-Kehf, 39.

⁷⁷ Ebu Tahir ibn Ja'kub El Firuzabadi; **Tenviru-el-mikbas min tefsiri Ibni Abbas**, Daru-l-fikri, bez godine izdanja, str. 247.

⁷⁸ **Et tefsiru-l-mujessiru**, str. 298.

2. Prelazak crne mačke preko puta

Prelazak crne mačke preko puta smatra se kod najvećeg broja ljudi lošim znakom i išaretom nesreće. Mnogi muslimani, nažalost, vjeruju u ovo sujevjerje. Usljed otuđenosti od islama, a to podrazumijeva od Kur'ana i Sunneta⁷⁹ Muhammedovog, sallallahu alejhi ve sellem, mnogi muslimani traže lijek i zaštitu od ovog "lošeg znaka" pljućkanjem tri puta ispred sebe, na lijevu ili desnu stranu. Kakve li ironije! Vjerovanje u crnu mačku kao simbol zla i loš znak nastalo je u vrijeme mračnog srednjeg vijeka Evrope, i to u Španiji, za vrijeme zloglasne krstaške inkvizicije. Tada su, pod patronatom i odobrenjem Katoličke crkve, na lomači pogubljene mnoge žene, a zajedno sa njima spaljivane su i mačke koje su prethodno zatvarane u korpe od pruća. Zbog svoje vitke građe, mačka su se povezivale sa Venerom, boginjom ljubavi i erotizma kod starih Grka, što je Crkva u ono vrijeme smatrala grijehom. E. Redford opisuje u Enciklopediji sujevjerja historijat ovog vjerovanja, čiji je korijen, kako on kaže, u Engleskoj kojom je tada vladao kralj Čarls I. Njegov strah da će izgubiti svoga ljubimca, jednu crnu mačku, bio je toliki da je naredio da je čuva posebna straža. Onog dana kada se mačka razboljela i uginula, za vladara je sve pošlo naopako pa je već sljedećeg dana izgubio vlast i bio uhapšen. Vjerovatno je od ovog događaja stvorena legenda

⁷⁹ Sunnet označava govor i praksu Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, te njegovo prešutno odobravanje određenih radnji i postupaka koje su činili njegovi drugovi (ashabi).

prema kojoj se crnim mačkama pripisuju mistične moći. Ove životinje su na brodovima držane prije svega da bi miševi bili "pod kontrolom", ali im je uskoro pripisana i moć utjecaja na sudbinu broda, analognu onoj koju je imala i na sudbinu Čarlsa I. Tako se, vremenom, ustalilo vjerovanje po kojem ako neko baci mačku preko ograde broda ili ako ona sama upadne u more, to bi značilo da će brod završiti na dnu mora, što je u skladu sa principima simpatetičke magije. Uskoro su i mornari počeli tumačiti svoju sudbinu na osnovu ponašanja mačke. Tako, kada bi mačka prišla nekom od njih, to bi značilo da će ga pratiti sreća, a ako mu pride samo do pola puta pa se onda vrati, bio je to loš znak. Vjerovanje da mačka ima devet života potiče još od starih Egipćana, koji su obožavali mačke. Oni su se divili njihovoj vitalnosti i sposobnosti da prežive pad sa velike visine, pa je iz toga proisteklo vjerovanje da mačke imaju devet života. Također, dovodili su mačku kao predmet obožavanja u vezu sa njihovim tadašnjim Trojstvom, koje su činili Majka, Otac i Sin. Tri puta tri bio je najviši izraz iskazane časti, pa je tako stvoreno vjerovanje da mačka ima devet života.⁸⁰

Crna mačka je posebno "zlokobna" jer podsjeća na tamnu unutrašnjost Zemlje i na pakao.⁸¹ Ovo je, svakako, jedan od najzastupljenijih i najopasnijih oblika sujevjerja koji je pustio korijene u psihama mnogih muslimana, premda je vjerovanje u išaret nesreće viđenjem

⁸⁰ Vidi: www.paralax.com.yu

⁸¹ Časopis: *Svijet ljepote* od 01. jula 2002., br. 4., str. 47. *Glas islama* od decembra 2003. br. 85, str. 17

crne mačke ponižavanje svoga razuma. Kako i otkud mačka može ukazivati na nesreću? Kakav dokaz za to postoji? Nikakav. Lijek protiv ovoga, kao i protiv ostalih sujevjerja, jeste u vjerovanju⁸² i osloncu (tevekkulu) na Allaha, dželle šanuhu. Rekao je Uzvišeni: ﴿وَعَلَى اللَّهِ﴾ "Neka se, zato, vjernici samo u Allaha pouzdaju."⁸³ ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾ "...jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega."⁸⁴

⁸² Bit će samo onako kako je Allah odredio. To je vjerovanje u kader – sudbinu (određenje). Ibadet koji može spriječiti kader, tj. ostvarivanje onoga što je Allah, dželle šanuhu, odredio, jeste dova, a to je stalna molba Allahu, dželle šanuhu sa nadom u njeno ispunjenje. Na ovo ukazuje više hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu ‘alejhi ve sellem. Kaže se da i sadaka, tj. udijeljivanje na Allahovom putu ima utjecaj na kader, pa se često može čuti kako ljudi kažu: "Sadaka ga spasila."

⁸³ Alu ‘Imran, 122/4.

⁸⁴ Alu ‘Imran" 159.

3. Petak trinaesti

Ovo je još jedno od jako izraženih i prisutnih sujeverja koje, također, kao i prethodno potiče od kršćana, a sa islamom i muslimanima nema ništa zajedničkog. Ovo sujeverje svodi se na vjerovanje da će se dogoditi nešto loše kada u mjesecu trinaesti dan bude petak. Svojevremeno je, u više nastavaka, snimljen i istoimeni film (Petak trinaesti) koji je i danas jako aktuelan, a koji je nažalost dosta muslimana još više zaveo po pitanju ovog vjerovanja (suevjerja). Smatra se da je petak, kada pada trinaestog dana u mjesecu, nesretan dan za sve ljude, osim za one koji su rođeni u petak, trinaestog – za njih je to onda sretan dan.

Srž ovog sujeverja jeste kršćanska dogma po kojoj je petak dan u kojem je razapet Isus Krist⁸⁵ (Īsā, alejhi-s-selam), te stoga kršćani taj dan smatraju nesretnim. Osim toga, vjerovali su da se vještice sastaju, upravo u noći s' petka na subotu. Stoga se ne preporučuje otići na put, vjenčati se ili nešto započeti petkom (pogledaj dio

⁸⁵ Mi muslimani ne vjerujemo da je Isa, 'alejhi-s-selam (Isus) išta drugo do Allahov rob i Njegov Poslanik kao i mnogi prije njega, te kao i Muhammed, sallallahu 'alejhi ve sellem, koji je došao poslije njega i sa kojim se zatvorio krug poslanstva. Isto tako, ne vjerujemo da je Isa, 'alejhi-s-selam (Isus) ubijen, niti razapet na krsu, nego ga je Allah Uzvišeni uzdigao k Sebi, a na Zemlju će ga vratiti pred Sudnji dan kao vođu muslimana. Rekao je Allah, dž.š.: *A nisu ga ni ubili ni razapeli, nego im se pričiniło.* (En-Nisā', 157) Dalje kaže: *Već ga je Allah uzdigao Sebi. A Allah je Silan i Mudar.* (En-Nisā', 158.)

o zabranjenim aktivnostima u "opasnim" danima, što vjeruje i prakticira masa muslimana). Također, broj trinaest ukazuje na broj učesnika posljednje tajne večere kada je Juda⁸⁶ (Aškriotski) izdao Isusa (Īsāa, alejhisselam). Pored ovoga, trinaesta karta tarota ukazuje na smrt, prikazana je kao kostur koji drži kosu za košenje. Više od svega, udruženja vještica su uvijek imala trinaest članova. Zbog svega pobrojanog, broj trinaest se uvijek izbjegavao kod kršćana, a jasno je da sve pobrojano sa muslimanima nema ništa zajedničkog.⁸⁷ Naprotiv, petak je sedmični bajram muslimana, dan sa posebnom važnošću i značenjem za muslimane, koji se kao takav, spominje i u Kur'anu, te u hadisima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

⁸⁶ Vjerujemo da je upravo ovaj Juda, koji je izdao Isāa, 'alejhi-s-selam, Allahovom voljom poprimio Isāov, 'alejhi-s-selam lilik, te da je on umjesto Isāa, 'alejhi-s-selam razapet, a Allah sve može i On čini ono što hoće. Vidi: **Tefsir-Ibn Kesir**, str. 324. – 326.

⁸⁷ **Glas islama**, br. 85, str. 17. **Svijet ljepote**, br. 4., str. 47, www.paralex.co.yu

Slično ovome, kod nemuslimana je dosta rašireno vjerovanje u loš znak broja 17, koji po njima također, donosi nesreću. To je zbog njegovog pisanja rimskim brojevima (XVII), a to se može pročitati i kao vin, što znači: nekad sam živio, sad sam mrtav. I ovo je sujevjerje koje sa islamom nema ništa zajedničkog i ne smije se naći ni pri jednom muslimanu.

4. Razbijeno ogledalo kao znak nesreće

Vjerovanje po kojem razbijeno ogledalo donosi sedam godina nesreće i velike tegobe u životu jeste jedno od mnogobrojnih sujevjerja koje se nastanilo u srcima muslimana a koje poput ranije spomenutih nema nikakve veze sa islamom. Ovo sujevjerje nazivaju još i đavolje ogledalo. Raširilo se među kršćanima koji vjeruju da su njihovi preci uz pomoć ogledala posmatrali zvijezde i hvatali njihovu energiju. Zbog toga razbijeno ogledalo donosi sedam godina nesreće, jer je broj sedam izraz potpunosti i ukazuje da će poteškoće biti zaista brojne.⁸⁸ Prva ogledala koja je čovjek koristio nisu ni mogla da se razbiju, jer ih je činila mirna površina vode. Bez naučnog znanja o prirodi, čovjek je mislio da je njegov odraz, koji je vidio na površini jezera ili bare, bio njegovo drugo "ja", ili njegova druga duša. Plašio se stoga, da ako bi uznemirio to svoje "drugo ja", uznemirio bi na neki način i samoga sebe. Kada su kasnije napravljena staklena ogledala, njihovo razbijanje značilo je i ozbiljnu povredu svoje duše. Stari Rimljani su vjerovali da se čovjekov život "obnavlja" svakih sedam godina. Pošto je razbijanjem ogledala taj život bio ugrožen, trebalo je čekati cijelih sedam godina da bi se on obnovio. I ovo sujevjerje, kao i većina drugih, zasnovano je na praktičnim razlozima – ekonomskog karaktera. Staklena ogledala su nekada bila veoma skupa, pa je njihovim vlasnicima dobro došlo ovo vjerovanje koje je tako pomagalo

⁸⁸ Glas islama, br. 85, str. 17, Svijet ljepote, br. 4, str. 47, www.paralex.co.yu

da ona što duže ostanu čitava.⁸⁹ Slično ovome razvilo se i vjerovanje da odlaganje hljeba naopako donosi kaznu u vidu nedostatka hrane, tj. gladi, jer je, kako to kršćani vjeruju, odlaganje hljeba naopako znak potcjenjivanja. Ovo je zbog toga što se hljeb kod kršćana, uz vino, smatra najvažnijom namirnicom tajne večere koju smo ranije spominjali.⁹⁰ Također, po kršćanskom vjerovanju, koje je naslijeđeno od starih mušrika (paganskih naroda), prolazak ispod merdevina oslonjenih na zid donosi nesreću. To je zbog toga što one, po ovom vjerovanju, ometaju silazak sreće ili bogova koji trebaju stići do ljudi da bi im pomogli.⁹¹ Sve je ovo jasni dalalet (zabluda) i skretanje s Pravog puta, a uputu daje samo Allah, Moćni i Milostivi.

⁸⁹ www.paralex.co.yu

⁹⁰ Vidi prethodni izvor.

⁹¹ Isto. – vidi pod rednim brojem devet.

5. Posipanje kabura vodom radi sprječavanja nesreće

Za mezarja (groblja) i kaburove vezana su mnoga sujevjerja. O tome će biti više govora kasnije. Ovdje želim govoriti o sujevjerju koje je preraslo u praksu zastupljenu u mnogim krajevima bivše Jugoslavije, kao i Balkana, tamo gdje žive muslimani. Radi se o posipanju kabura vodom nakon dženaze. U nekim krajevima zastupljeno je vjerovanje po kojem polijevanje kabura vodom prije kiše znači da će rodbina umrlog nakon njegove smrti biti dobro i zdravo te da niko iz njegove porodice neće umrijeti u skoroj budućnosti. Također, vjeruju da će neko umrijeti ako ih kiša pretekne.⁹² Ovo sujevjerje treba razlikovati od običaja koji je raširen među muslimanima Balkana, a koji je preuzet od Arapa, po kojem se polijeva kabur da ne bi vjetar raznio pijesak ili zemlju. Iz ova dva slučaja uočljivo je da je sujevjerje, ustvari, vid srčanog i psihološkog uvjerenja. Tamo gdje nije prisutno uvjerenje (i'tikad), nema ni sujevjerja, nego ostaju praktični običaji koji se prenose s koljena na koljeno, a koji opet, počesto odstupaju od sunneta (prakse) Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.⁹³

⁹² Vidi: Saff; br. 99, str. 11. Autor: hfz. Mr. Senaid Zajimović.

⁹³ Veliki islamski učenjak, Ali ibn Pir el Birgivi, kojeg su zvali i Ibn Tejmije hanefijskog mezheba, oporučio je u svojoj vasijetnami – "Birgiviji" da mu kabur bude posut vodom. Ovdje se ne radi o sujevjerju, nego upravo o želji da mu zemlja sa kabura ne bude raznesena vjetrom. Vidi: prethodni izvor.

U nekim krajevima bivše Jugoslavije domaćin (a pogotovo domaćice) ne puštaju u kuću gosta koji mu dolazi sa džezaze. Ovo zbog toga što vjeruju da im ovakav gost, vjerovatno donosi direktan poziv na ahiret, jer dolazi s groblja. I ovo je jedno od raširenih i vrlo opasnih sujevjerja koje je pustilo korijenje u srcima i dušama muslimana. Zašto ljudi ne pogledaju u Allahovu Knjigu i ne poslušaju Allahov govor kada kaže: *Nijedna osoba neće umrijeti bez određenja Allahovog, časa suđenog...*⁹⁴ Po pitanju ovog ajeta prenosi se od Abdullaha ibn Abbasa, radijallahu anhumu, da je rekao: "Niko neće umrijeti, osim onda kada Allah bude želio i kada mu je određeno."⁹⁵ Stoga je jasno da ovakva sujevjerja nemaju nikakvog utjecaja na sudbinu i dužinu života, tj. na raniji ili kasniji dolazak smrti.

⁹⁴ Alu 'Imran, 145. – prijevod uzet iz Skraćenog tefsira – Ibn Kesira.

⁹⁵ Tenviru-l-mikbas min tefsir' Ibni Abbas, str. 57.

6. Vjerovanje u zlu kob tri šestice (666)

U osnovi ovog sujeverja leži biblijsko proročanstvo o zagonetnom žigu ili imenu "divlje zvijeri", broju 666. Prema tom vjerovanju, broj šest je manji od broja sedam, a broj sedam u Bibliji označava potpunost i savršenstvo, te stoga broj šest predstavlja simboličan znak nesavršenstva. Tri šestice još više naglašavaju to nesavršenstvo. Neki smatraju da je 666 znak antikrista, kojeg također Biblija spominje. Drugi pak kažu da to predstavlja neki oblik identifikacije na koju će ljudi biti primorani. Ima i onih koji kažu da je 666 papinski znak.⁹⁶ Sve su ovo mišljenja koja su zasnovana na Bibliji, te kao takva nisu validna kod muslimana.⁹⁷ Muslimani nemaju potrebe da se osvrću ili oslanjaju na ovakva mišljenja i tvrdnje, jer Kur'an časni nijednim ajetom ne potvrđuje takvo nešto. Štaviše, na mnogim mjestima u Allahovoj Knjizi spominje se broj šest bez ikakvih negativnih konotacija. Tako Allah Uzvišeni kaže:

"Allah je nebesa i Zemlju i ono što je između njih u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio..."⁹⁸ Slični ajeti u kojima se spominje broj šest nalaze se u Alla-

⁹⁶ Vidi časopis: **Kula stražara**, 1. travnja/aprila 2004. str. 3/6.

⁹⁷ Mi smatramo i vjerujemo da današnja Biblija nije izvorna Božija knjiga, odnosno vjerujemo da izvorni Tevrat i Indžil koji su spomenuti u Kur'anu nisu u sastavu današnje Biblije. Moguće je da tu ima originalnih dijelova spomenutih knjiga, ali o čistom originalu je nemoguće govoriti. Na mnogo mjesta u Kur'anu je to posvjedočeno, a i savremeni naučni dokazi to potvrđuju.

⁹⁸ Es-Sedžde, 4.

hovoj Knjizi na još šest mjesta. Sve ovo ukazuje da broj šest kod muslimana ne implicira ništa negativno te da je ovo još jedno od sujevjerja čije korijene muslimani moraju potrgati iz svojih srca.

7. Vjerovanje u svetost kamenja, drveća, kaburova i vrela

Vjeruje se da su određena mjesta u Bosni i Hercegovini, kao i u drugim dijelovima bivše Jugoslavije i Balkana posebno berićetna i sveta zbog nekog pobožnog čovjeka ili žene koji su živjeli u tom mjestu, zbog nekog događaja koji je obilježio određeni vremenski period ili zbog "ukazivanja osobe"⁹⁹ koja je davno umrla, na tom mjestu i sl. Također, praksa je velikog broja muslimana da odlaze na šehidske mezarluke i turbeta te da tamo ostavljaju dobrovoljne priloge i uče dove smatrajući da će im te dove biti kabul (uslišane). Sve veći broj napaćenih, bolesnih, sakatih, siromašnih i unesrećenih dolazi u posjetu ovim mjestima. Najveći broj ovih ljudi ne klanja niti izvršavaju druge vjerske obaveze. Ovakva praksa se prenosi s generacije na generaciju uz uvjerenje da je to ispravno i bogougodno djelo. Boravak na ovakvim mjestima se smatra svetinjom kao što su i sama ta mjesta "sveta", a oni koji tamo odlaze dobivaju epitet hodočasnika ili "malih hadžija". U velikom broju slučajeva, ljudi sa ovakvih mjesta donose vodu jer ta voda "sve liječi", kamenje jer je ono "berićetno", grančicu jer je ona sim-

⁹⁹ "Ukazivanje osoba" je često kod mnogih ljudi, a nastaje usljed raznih okolnosti. Muslimani vjeruju da to ukazivanje biva šejtanovo djelovanje na čovjeka koje može biti intenzivnije kod stresa, nervoze, uzrujanosti i sl. To znači da je ukazivanje, ustvari, šejtanovo prikazivanje dotične osobe, znajući, na osnovu vjerodostojnih hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem da šejtan ima mogućnost da se prikaže u ljudskome liku.

bol "dobrog roda i blagoslova". Sigurno je da vjerovanje u pobrojano vodi u sujevjerje.

U suri En-Nedžm, Allah, dželle šanuhu, kaže:

﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ * وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ * أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ * تِلْكَ إِذَا قُسِمُوا ضِيَازِ﴾

*"Šta kažete o Latu i Uzzau i Menatu, trećoj, najmanje cijenjenoj? Zar su za vas sinovi, a za Njega kćeri? To bi tada bila podjela nepravедna."*¹⁰⁰

U ovim ajetima, Allah, dželle šanuhu, govori o tri najveća božanstva predislamskih Arapa. Iako su vjerovali u Allaha kao vrhovno božanstvo, većinu svojih ibadeta usmjeravali su ka ovim lažnim bogovima.

U vezi s prvim, rekao je islamski učenjak A'meš: "Nazvali su ga Lat izvedeći to ime od ilah (bog)."¹⁰¹

U vezi s drugim, rekao je: "Nazvali su ga Uzaa uzevši to ime od 'Aziz (silni)."¹⁰² Poznati učenjak, Ibn Hišam je za Menat (treće božanstvo) rekao: "Pripadao je plemenima Huzejl i Huza."¹⁰³

O drugom (Uzaa), Ibn Abbas, radijallahu anhuma, je rekao: "Neki je čovjek mijesio brašno hadžijama, pa kada je umro, oni su se zaustavljali kod njegova kabura."¹⁰⁴

¹⁰⁰ En-Nedžm, 19 – 22.

¹⁰¹ Knjiga tevhida i radost pravovjernih, str. 100

¹⁰² Isti izvor.

¹⁰³ Isto.

¹⁰⁴ Predaju bilježi Buharija, br. 4859, Tefsiru sureti-n-nedžm.

U tefsiru imama Kurtubija navodi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao Mugiru ibn Šu'beta, te da je on srušio i zapalio ovaj kip. Ovo navodi Ibn Hišam. U životopisu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, El-Mubarekfuori navodi da je ovaj kip srušio Halid ibn Velid, radijallahu anhu.¹⁰⁵

Allah Uzvišeni navodi imena i spominje ove lažne bogove koji su bili napravljeni od isklesanog drveća i kamenja ukazujući na niskost i nepromišljenost ljudi koji su ibadet činili i Allaha obožavali kod njih, tj. na mjestima gdje su se oni nalazili. Tako Uzvišeni kaže:

﴿مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾

*...i uzimaju zaštitnike pored Allāha i govore: "Mi ih ne obožavamo osim da bi nas Allahu približili..."*¹⁰⁶

Od ashaba Ebu Vakid el-Lejsija se prenosi da je rekao: "Izišli smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, (u bitku) na Hunejn, a bili smo tek napustili nevjerstvo (kufr). Kao mušrici (nevjernici) imali smo lotosovo drvo kod kojeg smo klečali i na njega kačili svoje oružje, a zvali smo ga Zatu-l-envat". Kada smo prolazili pored tog drveta, uzviknusmo: "Allahov Poslaniče, daj da i mi imamo Zatu-l-envat." Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Allah je najveći! To je, uistinu, sunnet (zakon koji se ponavlja)!" Rekli ste mi, tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, onako kao što su Benu Israilićani rekli Musau (svome poslaniku):

¹⁰⁵ Safijjurrahman el Mubarekfuori, **Zapečaćeni džennetski napitak**, Travnik, bez godine izdanja, str. 466., 467.

¹⁰⁶ Ez-Zumer, 3.

"Napravi i ti nama boga, kao što oni imaju bogove!" "Vi ste uistinu, narod koji nema pameti!" Reče (im) on."¹⁰⁷ Reče, na kraju, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Vi ćete, uistinu, slijediti primjere onih koji su bili prije vas."¹⁰⁸

Velika pouka od mnogobrojnih iz ovog hadisa jeste što se njime jasno prikazuje vjerovanje predislamskih Arapa u svetost drveća, koje se zadržalo u srcu i nakon primanja islama. Nažalost, neki muslimani i danas vjeruju u svetost nekog drveća, kao što je, npr. tisovina, a što nikakvim vjerskim tekstom (Kur'an i Hadis) nije potvrđeno.

Poznata je predaja prema kojoj se navodi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poznao kamen koji mu je u Mekki, prije poslanstva, nazvao selam. Međutim, nikada nije otkrio koji je to kamen i gdje se on nalazi. To zbog toga da taj kamen ne bi postao predmetom veličanja i razlog odlaska u širk.

Prenosi se od Abisa ibn Rebie, kako je rekao: "Vidio sam Omera ibn Hattaba, radijallahu anhu, kako je poljubio Hadžeru-l-esved i rekao: " Ja dobro znam da si ti samo kamen koji ne donosi korist, niti štetu, i da nisam

¹⁰⁷ Dio 138. ajeta sure El-A'raf.

¹⁰⁸ Hadis bilježi Tirmizi i ocjenjuje ga kao sahih (vjerodostojan), kako se to navodi u **Kitabu-t-tevhid**, str.46., 47. Vidi i: **Knjiga tevhida i radost pravovjernih**, str.101.-103. Vidi šta o tome kaže i savremeni učenjak Dr. Salih Fevzan, koji je prema ovoj praksi dosta rigorozan; **El-Iršad**, str.83. , kao i naš veliki učenjak, rahm. Mehmed Handžić, **Islamske teme**, Knjiga III, str.355. i dalje.

vidio Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako te poljubio, ni ja te ne bih poljubio."¹⁰⁹

Nažalost, širom Balkana prisutno je, kod mnogih muslimana, neopravdano veličanje turbeta i onih koji su u njima.¹¹⁰ Slično ovome radio je i narod Allahovog Poslanika, Nuha, alejhi-s-selam, koji je petericu davno umrlih, pobožnih ljudi počeo smatrati dobrima, a kasnije i posebno moćnima, da bi im, na kraju, počeli ibadet činiti i njih obožavati. Ovo je bio prvi širk na zemlji. Šta je navelo kršćane da počnu obožavati Isusa (Isa, alejhi-s-selam) i uzdizati ga iznad njegova insanijeta (ljudskog

¹⁰⁹ Bilježe Buhari i Muslim, hadis br. 167. u *Rijadus-salihin*-u.

¹¹⁰ Ono što se čini kod turbeta "sedam braće" u Sarajevu dovoljan je pokazatelj gore navedene tvrdnje. Turbe rahmetli Hadžail efendije koje se nalazi podno Trebevića, u sarajevskoj mahali Krka, te praksa koja se odvija na ovom mjestu, eklatantan je primjer izlaska izvan granica Allahove vjere i zorno svjedoči o velikom neznanju i zabludi. Naime, na ovom mjestu je redovna praksa paljenja svijeća u čast šehida Hadžail efendiji, te bivaju uvjereni da je on taj koji uslišava dove, daje savjete i pomaže nesretnim i bolesnim. Također, vjeruju kako rahmetli Hadžail s vremena na vrijeme izlazi iz svog turbeta, šeta po naselju i obavještava pojedince o nekim skrivenim (gajb) stvarima koje su od značenja za to naselje. (vidi: časopis *Aura*, maj 2004., br. 10., str. 9-11.) Autor: E. Milić. Uistinu, turbeta nisu i ne smiju biti svetišta, niti kulturna mjesta i ne smiju biti mjesta okupljanja vjernika gdje će se moliti ukopanim da se založe kod Allaha, da im bude bolje i da se njihovi problemi riješe. Griješi svako onaj koji misli da onaj ko je u turbetu, kaburu ili mezaru može pomoći ljudima koji dođu da tu traže pomoć i rješavaju svoje probleme. (Vidi: *Glas islama*, br. 92., str. 12.) Autor: Rešad ef. Plojović. Naprotiv, ovo je jedno veliko i jako prisutno sujevjerje.

bića) doli prevelika ljubav prema njemu i pretjerivanje u toj ljubavi, a to se zove "guluw".

Ne želim na ovom mjestu uspoređivati praksu današnjih muslimana kod turbeta, kaburova i šehidskih mezarja sa Nuhovim, alejhi-s-selam, narodom ili sa kršćanima, ali je sličnost prisutna. Islam je vjera prevencije koja staje na put svakom zlu i suzbija ga u korijenu kako se ono ne bi proširilo i obezvrijedilo osnov misije svih Poslanika, alejhim selam, koje je Allah, dželle šanuhu, slao kroz historiju – tevhid, da se samo Allah, dželle šanuhu, obožava, te da se negiraju i napuste sva lažna božanstva koja se obožavaju pored Allaha, dželle šanuhu.

Na ovakvim mjestima – turbetima, nerijetka je pojava paljenja svijeća u čast mrtvoga. Ovo se radi sa uvjerenjem da će se time osvijetliti umrlome u njegovom kaburu, što je, svakako, veliko sujevjerje koje je u kontradikciji i suštoj suprotnosti sa islamskim učenjem o zagrobnom životu. Pored sujevjerja, ovim postupkom su objedinjene još dvije zablude:

1) Tešebbuh, tj. oponašanje nemuslimana koji ne vjeruju u Allaha onako kako ga treba vjerovati, niti u Kur'an, niti u Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, a to su u ovom slučaju kršćani. Poznato je da je paljenje svijeća mrtvima u čast jedan od temeljnih propisa njihove vjere, a muslimanima je strogo zabranjeno da oponašaju nemuslimane u njihovim obredima. U hadisu koji se prenosi od poznatog druga Allahovog poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, Abdullaha ibn Amra, radijallahu anhum, stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ne pripada nama onaj

ko imitira druge vjere (narode). Nemojte imitirati Židove i kršćane!"¹¹¹

2) Bid'at – novotarija koju nije prakticirao, niti je odobrio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a novotarija u vjeri i ibadetu predstavlja jedan od najvećih grijeha. Tako Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Ko uvede u ovu našu stvar (islam) ono što nije od nje (islama), to je odbačeno."¹¹²

Što se tiče vrela ili izvorišta vode, izvjestan broj njih se smatra svetim u vjerovanju mnogih muslimana, što je, još, jedno od prisutnih sujevjerja. Prema legendama (narodnim predanjima), "sveta" vrela ili izvorišta su mjesta trajnog zdravlja i života ljudi na Zzemlji, odnosno na ovom svijetu.¹¹³

Vrelo ili izvorište vode koje se nalazi u blizini samog Sarajeva, zove se Trčivode. Tu su se Sarajlije okupljale na Đurđevdan¹¹⁴ te se tom vodom prskali, pili je i tu teferičili. Tom vodom su se prskali, prema narodnom

¹¹¹ Hadis bilježi Tirmizi – br. 4649. Pogledaj: komentare 120. ajeta sure El-Beqare, gdje Uzvišeni kaže: *Neće s tobom biti zadovoljni ni Židovi, niti kršćani sve dok vjeru njihovu ne primiš.*

¹¹² Hadis se prenosi od majke pravovjernih, žene Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, Aiše, radijallahu anha a bilježe ga Buharija i Muslim (muttefekun-alejh). Ovo je samo jedna od više njegovih verzija. Vidi: **Džamii-l-ulumi vel hikem**, str. 67. i dalje, te prijevod ovog djela: **Buđenje ambicija**, str. 91. i dalje.

¹¹³ Vidi: Časopis **Sehara**, br. 4, str. 19. Autor: M. Šeho.

¹¹⁴ Đurđevdan je jedan od brojnih nemuslimanskih praznika koji su, nažalost, našli svoje mjesto u praksi mnogih muslimana. Pada 6. maja svake godine.

vjerovanju, da bi cijelu godinu bili čili i veseli te da bi trčali kao što "trči" ta voda ispod izvorišta niz obronke Jarčedola i Trčivoda.¹¹⁵

Vrelo "Abuhajat" se nalazi u blizini Kozije ćuprije (legendarnog mosta nadomak Sarajeva). Tu su se Sarajlije, također, okupljale na Đurđevdan, kako bi bili čili i veseli kao što je i samo izvorište.¹¹⁶

Sve su ovo sujevjerja koja su, u manjoj ili većoj mjeri prisutna kod velikog broja muslimana. Obaveza je svakome od njih napustiti ovakva vjerovanja i istinski se uputiti ka svome Gospodaru koji život i zdravlje, te bolest i smrt daje. Tim prije što se kod izvjesnog broja izvora koji se smatraju svetim čine razni ibadeti i upućuju dove (a dova je srž ibadeta) sa nadom da će na takvim "svetim" mjestima one biti mnogo prije uslišane, nego na nekim drugim "običnim" mjestima. Radi takvih "svetih" mjesta poduzimaju se putovanja i čine razni materijalni izdaci. A poznato je i vjerodostojnim (sahih) predajama od Resulla, sallallahu alejhi ve sellem, utvrđeno da se kod muslimana poduzima putovanje radi obilaska svetih mjesta samo u tri slučaja: radi obilaženja Ka'be u Mekki, radi njene svetosti i berićeta, gdje je klanjanje jednog namaza ravno klanjanju stotinu hiljada namaza na drugom mjestu. Zatim, radi obilaska džamije Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u Medini, radi njene svetosti i berićeta, jer je, po hadisu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jedan klanjani namaz

¹¹⁵ *Sehara*, br. 4, str. 19.

¹¹⁶ Isto.

u toj džamiji ravan vrijednosti hiljadu klanjanih namaza na drugim mjestima. Također, radi obilaska džamije El-Aksa u Kudus (Jerusalemu) – Palestina, koja je pod židovskom okupacijom. Jedan klanjani namaz na ovom mjestu ravan je klanjanju pet stotina namaza na drugim mjestima. Ova su tri jedina sveta mjesta za muslimane. Neka nam Allah, dželle šanuhu, podari znanje i poveća uputu, jer On, zaista, najbolje upućuje na Pravi put.

8. Rog i potkovica, zečija šapa, djetelina sa četiri lista kao neki od "radosnih predznaka"

Nasuprot dosad pobrojenim "nesretnim znakovima" za koje se vjeruje da donose nesreću, postoji izvjestan broj "dobrih znakova" za koje se vjeruje da donose sreću. Mnoge muslimanske kuće ili automobili "okićeni" su ovakvim znakovima, a to bi trebalo da simbolizirali sreću i berićet. Rog i potkovica mogu se vidjeti na mnogim muslimanskim kućama (ipak rjeđe nego na nemuslimanskim), kao što se i zečija šapa može uočiti u automobilima muslimana.

Rog i potkovica imaju vrlo važan zajednički detalj: vrhove. Vrh ili šiljak privlači, hvata i rastjeruje negativna magnetna polja. Vjeruje se da ih uništava prije nego što ona zahvate ljude ili prostor oko nas. Zbog toga "donose sreću."¹¹⁷ Vjerovanje da potkovica donosi sreću potiče od vjerovanja u simbole polukruga i mjesečevog srpa. U ranijim religijama vjerovalo se da polukružni oblik posjeduje magijske moći i da ima sposobnosti zaštite. U antičkom Jukatanu i Peruu, hramovi su građeni tako da su imali ulazno stepenište i trijem u obliku polukruga, a slična praksa je bila i u Španiji. Ruševine Stounhedža također pokazuju da su Druidi (starokeltski sveštenici), koji su obožavali Sunce, gradili oblike polukružnog oblika. Tokom srednjega vijeka, crkve i javne zgrade imale su prozore i mnoge detalje na fasadama u obliku poluk-

¹¹⁷ Svijet ljepote, br. 4, str. 47.

rugova, jer je postojalo vjerovanje da ovaj oblik štiti od zlih sila. Konje su počeli potkivati stari Grci u 4. stoljeću. Pošto su konji u to vrijeme smatrani svetim životinjama, to su i njihove potkovice smatrane predmetima koji donose sreću. Zbog toga nije nikakvo čudo što su stari Grci i Rimljani držali potkovice zakucane na zidove ili iznad vrata kako bi im donosile sreću i štitile ih od svakoga zla. Što se tiče zečije šape, smatra se i vjeruje da ona donosi sreću onome ko je nosi. To treba biti njegova zadnja lijeva šapa, koju treba nositi zadnjem lijevom džepu, a posebno je "berićetno" ako je tog zeca ubila razroka osoba u noći punog mjeseca! Ovo sujevjerje nastalo je u stara vremena (kao i većina drugih sujevjerja), kada su ljudi zečevima pripisivali dobre i zle osobine. Ove životinje su umiljate kada se pripitome, ali je podozrenje prema njima izazivalo to što su u noćima, kada je mjesec jako sijao, izlazili da se hrane. Snaga zadnjih zečijih nogu je impresivna, naročito kada oni brzo trče, a pritom zadnje šape provlače čak ispred prednjih kao da će im one "pokazati" put kojim mogu pobjeći od opasnosti. Moguće je da je to kod ljudi stvorilo uvjerenje da zadnje šape imaju moć da izbjegnu svaku opasnost.¹¹⁸

Djetelina sa četiri lista smatra se jednim od "dobrih" ili "sretnih" predznaka. Postoji nekoliko legendi koje prate ovu biljku. Jedna od njih je da je Eva (Hazreti Havva) ponijela sa sobom djetelinu sa četiri lista kada je napuštala Raj. Također, stari druidi (starokeltski svešte-

¹¹⁸ Vidi: Časopis **Sehara**, br. 4, str. 36.

nici) u Engleskoj su vjerovali da djetelina sa četiri lista ima magijska svojstva. Jedno od tih vjerovanja svodilo se na to da svako ko pronađe djetelinu sa četiri lista dobija mogućnost i sposobnost da vidi zla bića kao što su vještice i đavoli (šejtani) pa ih tako može izbjeći. U stvarnosti, djetelina sa četiri lista jeste zapravo kao i obična djetelina, samo sa degeneriranim genom koji određuje broj listova.

"Sretnim" insektima smatraju se, između ostalih, pauk, bubamara i leptir. Po tom sujevjerju njihovo viđenje donosi sreću. Da li je to baš tako? U grčkom mitu pauk je bio princeza koja je boginju Atenu pozvala na takmičenje u tkanju, a potom se pobijedena i ponižena pretvorila u pauka. Vjeruje se da viđenje pauka ujutro donosi ljubav, a uvečer nadu. Ako se pauk ubije ili mu se uništi mreža – to donosi nesreću.¹¹⁹

¹¹⁹ **Svijet ljepote**, br. 4, str. 47. Ovaj dio je preuzet iz navedenog beogradskog časopisa. To pokazuje da ne smatraju samo muslimani pauka "dobrim" insektom. Blagonaklono gledanje na pauka od strane muslimana veže se za Hidžru Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem i njegovo sklanjanje, zajedno sa vjernim drugom Ebu Bekrom, radijallahu anhu u pećinu Sevr. Prema tom vjerovanju, pauk je na ulazu pećine ispleo mrežu kako bi Allahovom voljom, zavarao trag neprijateljima Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem koji su ga jurili da ga ubiju. Safijjurr Rahman el-Mubarekfuri u **Zapečaćenom džennetskom napitku** uopće ne spominje ovaj događaj. Ne spominje ga niti Ibn Hišam u svome **Poslanikovom životopisu**, a ovo su dva veoma značajna djela koja govore o životu Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem. Također, ovaj događaj ne spominju niti znameniti tefsiri Ibn Kesira, Et-Taberija, Ibn Abbasa, Abdurrahmana es-Seadija i drugi kojima sam se služio prilikom pisanja ovog djela. Sve ovo

Ova sujevjerja puna su mitova koji se oštro suprotstavljaju tevhidu i čistom islamskom učenju. Sadrže i elemente reinkarnacije u što muslimani, također, ne vjeruju, a što je osnov vjerovanja kod budista. Sve ovo ukazuje na potrebu čišćenja srca od navedenih sujevjerja ukoliko su njihovi tragovi prisutni u vjerovanju muslimana. Život i smrt daje samo Allah, dželle šanuhu. Bolest i zdravlje su od Allaha, kao i sreća i nesreća. Nesreća i zlo se mogu spriječiti i preduhitriti stalnom dovom i molbom Allahu, dželle šanuhu, te udjeljivanjem sadake, o čemu sam ranije govorio (vidi poglavlje: "Suevjerje i kader"). Ono što sprječava nesreću i zlo jeste iskrena i istinska pokornost Allahu, dželle šanuhu, a to podrazumijeva stalni ibadet (robovanje – činjenje dobrih i ostavljanje loših djela). Allaha molimo za znanje koje će nam koristiti, a koje će kod nas proizvesti djelo koje će nas na oba svijeta uzdići.

ukazuje na izmišljenost i neautentičnost ove predaje i ovog vjerovanja, a Allah najbolje zna.

9. "Prolazak ispod merdevina"

Ovo sujevjerje ima više svojih izvora i veže se za različita ishodišta. Tako je poznato da su osuđenike na smrt u nekim azijskim zemljama vješali za sedmu prečagu merdevina prislonjenih o stablo drveta. Pošto se vjerovalo da je smrt "prelazna", ljudi su se dobro čuvali da ne prolaze ispod tih merdevina jer su vjerovali da će tako i oni "uhvatiti" smrt. Stari Egipćani su vjerovali da se njihov bog sunca Oziris spasio uz pomoć merdevina kada su ga zarobili duhovi tame. Zbog ovoga su male merdevine stavljane u grobove egipatskih kraljeva, kako bi im pomogle da se popnu na nebo. I dan-danas neki Egipćani nose male modele merdevina jer vjeruju da će im one donijeti sreću. U drugim krajevima svijeta, ljudi iz različitih razloga izbjegavaju da prođu ispod merdevina. Jedan od korijena ovog običaja zasniva se na tome da su merdevine, kada se naslone na zid, činile trougao sa podom i zidom, što je simboliziralo život, a taj simbol je smatran svetinjom, pa bi prolazak kroz njega bio skrivanje te svetinje. Zbog toga se razvilo sujevjerje da će svakoga ko prolaskom kroz ovaj trougao pokaže nepoštivanje svetinje, snaći zaslužena kazna.¹²⁰

¹²⁰ Vidi: www.paralax.com.yu

10. Vjerovanje u "sveta jela" koja "donose" sreću

Pojedine vrste hrane smatraju se svetim, vjeruje se u njihov blagoslov, a konzumiranje određenih namirnica smatra se posebno beričetnim. I ovo vjerovanje (suevjerje) svojstveno je kršćanima, a sa muslimanima nema ništa zajedničkog na osnovu slova Kur'ana i Sunneta. Naime, kršćani vjeruju da sva jela koja konzumiraju prvog dana nove godine predviđaju budućnost ili utječu na nju.¹²¹ Tako Španci vjeruju da, upravo u ponoć novogodišnje noći, treba pojesti dvanaest zrna grožđa jedno po jedno.

Talijani vjeruju u žitarice, odnosno da svaka žitarica koja se napuše kuhanjem donosi bogatstvo.

Upravo zbog toga na novogodišnjem stolu Talijana sočivo (leća) je neizbježno.¹²²

¹²¹ Slavljenje i obilježavanje Nove godine jedna je od najraširenijih i najizraženijih nemuslimanskih tradicija koja se usadila u običaje i praksu velike većine muslimana. Žalosno je šta sve ova praksa implicira i proizvodi kod muslimana u toku te jedne noći. Alkoholi-ziranje, drogiranje, blud, ubistva – samo su neke od negativnih posljedica koje proizvodi novogodišnje "ludovanje". Zbog svega ovoga, Allahova srdžba i Njegova kazna je vrlo blizu ovakvih pojava i njenih nosilaca, kao što je i Allahova milost i Njegova nagrada blizu onima koji Allaha istinski obožavaju i koji Ga se boje izvršavanjem onoga što je naredeno i ostavljanjem onoga što je zabranjeno. Ovo je, ujedno, i poruka svima onima koji razuma imaju, a uputu daje samo Allah, Moćni i Plemeniti.

¹²² *Svijet ljepote*, br. 4, str. 46.

Također, vjeruje se, a to je postalo i česta praksa u Bosni, da žene, kada dolaze na babine tek rođenoj ženskoj djeci, trebaju ponijeti na dar dva jajeta i djetetu ih pod jastuk staviti, kako bi sljedeće rođeno dijete bilo muško.¹²³

Poznato je i vjerovanje u beričet riže, koja služi za posipanje mladenaca, da bi bili plodni u životu. Sve su ovo vjerovanja (suevjerja) svojstvena nevjernicima (nemuslimanima), koji u Allaha ne vjeruju onako kako Ga treba vjerovati. Analogno tome, nijedno od pobrojanih suevjerja ne smije se naći ni pri jednome muslimanu kojemu je stalo do sreće na ovome svijetu i vječnih blagodati na ahiretu, a Allah, dželle šanuhu, je najbolji svjedok.

U šerijatskim tekstovima (Kur'anu i hadisu) spominju se različite vrste hrane i namirnica, ali se nigdje ne ukazuje na svetost nijedne spomenute vrste.

Tako Uzvišeni u suri El-Beqare kaže:

﴿وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ﴾

I kada ste rekli "O Mūsā, mi ne možemo više jednu te istu hranu jesti, zato zamoli, u naše ime, Gospodara svoga da nam podari od onoga što zemlja rađa: povrća, krastavica, i pšenice, i leće, i luka crvenoga!" On

¹²³ Časopis *Sehara*, br. 4, str. 35. Autor: A. Muminović.

*im reče: "Zar želite da ono što je bolje zamijenite go-rim?"*¹²⁴

U ovom ajetu spominje se narod Benu Israelićana (tadašnjih muslimana, prije dolaska Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem) koji su od Allahovog poslanika, njima poslanog – Mūsā, alejhi-s-selam, tražili da Allaha zamoli za hranu koju su poznavali od ranije, a to je hrana koja niče iz zemlje.

Također, nigdje se u Kur'anu ili hadisu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne spominje striktno vrijeme konzumiranja određenih namirnica, osim što ima predaja koje ukazuju na konzumiranje sedam hurmi (po mogućnosti medinskih) na gladan stomak, a što je prevencija protiv otrova toga dana.¹²⁵ Također, u svrhu boljeg pamćenja, hadisom Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, preporučuje se uzimanje 21. groždice (suho grožđe) na gladan stomak.

¹²⁴ El-Bekare, 61.

¹²⁵ Ovo nije sujevjerje, jer se sujevjerjem potencira na vjerovanje da namirnice ukazuju i određuju budućnost. Ono što se Kur'anom potencira jeste ajet:

﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾

I jedite, i pijte, samo ne pretjerujte; On ne voli one koji pretjeruju.

El-A'raf, 31. Ovim ajetom ukazuje se na ljepotu i lakhoću islama, te na njegovu odabranost i odlikovanost nad svim drugim vjerama, kao što kaže Uzvišenji:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾

On po-Poslaniku Svoje (Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem) šalje uputu i vjeru istinitu (islam) da bi je uzdigao iznad svih vjera, makar ne bilo pravo mnogobošcima. Es-Saff, 9.

11. Razna sujevjerja vezana za udaju i ženidbu

Pored dosad pobrojanih postoji i ogroman broj drugih sujevjerja koja je gotovo nemoguće prebrojati i predstaviti. Veliki broj tih sujevjerja vezuje se za ženidbu i udaju kao jedan od najvažnijih koraka u čovjekovom životu. Većina ovih sujevjerja vezana su za djevojke; neizvjesnost i strah mladih djevojaka, kada i za koga se udati bili su uvijek, pa i danas, obavijeni mistikom. Iz tih snova o budućem životu izrodila su se brojna sujevjerja.

Vjeruje se u narodu, a velika većina narodnih vjerovanja su klasična sujevjerja, da kada djevojka opazi mladi mjesec treba uzeti neki kamen, a zatim reći: "O mjesече, tako ti mladine, ti putuješ po cijelome svijetu, pa na tom putu vidaš i mog dragog, naredi neka mi se po imenu javi!"¹²⁶ Kada to tri puta izgovori, treba ostati na istom mjestu i slušati koje će prvo muško ime čuti. Vjeruje se da će to biti ime njenog suđenika.¹²⁷

Također, vjeruje se da djevojka koja želi osvojiti nekog mladića, treba mu u šerbe, kahvu ili čaj staviti malo smole iz svog uha i on će od tada biti njen.¹²⁸ Ovo je, također rašireno i opasno sujevjerje. Ukoliko se ispostavi da je tačno, onda se njime zadire i u polje sihra (o

¹²⁶ Vidi: Časopis *Sehara*, br. 4, str. 34.

¹²⁷ Isti izvor

¹²⁸ Isto.

čemu će kasnije biti govora), te se time objedinjuju dvije zablude: sujevjerje i sihr.

U nekim krajevima bivše Jugoslavije, među muslimanima, rašireno je vjerovanje da kada djevojka dođe pred mladoženjinu kuću, treba uzeti kakav sud s vodom i proliti ga, kako bi joj u novom domu sve teklo kao voda. Također, vjeruje se da djevojka, kada prvi put ulazi u kuću mladoženje, treba proći ispod njegove ruke čime želi naišaretiti da će ga uvijek poštivati.¹²⁹

Od sujevjerja koja su prisutna jeste i to da prije nego svedu mladence, drugi ukućani trebaju uzeti neko muško dijete i provaljati ga po postelji, kako bi nevjesta mušku djecu rađala. Na kraju, kada mladu dovedu u kuću, ona treba zovnuti muža imenom i reći: "Koliko ti je u kući rogova (misli se na rogove koji drže krov), toliko ti rodila sinova."¹³⁰

Sve su ovo sujevjerja koja su u očitoj i oštroj suprotnosti sa islamom i sunnetom (praksom) Allahovog Poslanika, Muhammeda, *sallallahu alejhi ve sellem*.¹³¹

Kao takve, treba ih pod hitno napustiti i uputiti se čistom stazom islama koja vodi sreći na ovome svijetu i vječnim blagodatima na budućem svijetu – Ahiretu.

¹²⁹ Isto.

¹³⁰ **Sehara**, str. 35.

¹³¹ Ko želi više saznati o islamskom braku i odnosima među supružnicima u svijetlu istinskog sunneta, neka pogleda knjigu doc. dr Šefika Kurdića **Brak i intimni odnosi u islamu**.

12. Suvjeverja vezana za rađanje i odgoj djece

I za rođenje i odgoj djece, širom bivše Jugoslavije i Balkana, prisutna su mnoga sujevjerja i novotarije. Tako se vjeruje da ne valja razglašavati kada žena započne s porodom, jer što više ljudi za to sazna, to će se žena teže sa bremenom rastati. Vjeruje se, također, da žena po porodu, dok prvi san ne odspava, ne smije u vatru gledati, jer će joj dijete biti zločesto. U nekim dijelovima bivše Jugoslavije (Sandžak), porođaj bi se krio od porodičine majke, jer se vjerovalo (i vjeruje) da će se lakše poroditi ako joj majka za to ne zna.¹³²

Od prisutnih sujevjerja po ovome pitanju jeste i uvjerenje da kada se kod žene dijete u utrobi prvi put pomakne (zakoprci), u koga god ona u tom momentu pogleda, dijete će na tu osobu sličiti – fizički i duševno.¹³³

Sva ova sujevjerja, u negativnom kontekstu nadopunjuje i vjerovanje po kojem se djetetu ne smiju oblačiti haljine koje su se napolju sušile i ostale poslije akšama, sve dok se malo ne nagore na vatri.¹³⁴

¹³² U Sandžaku, npr. vjerovalo se da treba kriti vijesti o rođenju muškog djeteta. Dječaka su oblačili kao djevojčicu i učili ga da se ponaša kao djevojčica vjerujući da bi mu se u suprotnom, odvojeno od Allahove volje, moglo nauditi. Takvoj djeci hodža bi, u kolijevci ili oko vrata, stavljao korijen omana, hrena ili tisovog drveta. Vidi: *Alem*, br. 130., str. 34. Autor: Zećir Zećirović.

¹³³ O ovome pogledajte više: *Sehara*, str. 35.

¹³⁴ Isto.

Sve su ovo sujevjerja i novotarije koje su daleko od islama (iako ih prakticiraju muslimani) i upute Allahovog poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Kao takve obaveza ih je napustiti. Sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jeste stalni zikr, stalno spominjanje Allaha Uzvišenog u svim dopuštenim situacijama i na svim dozvoljenim mjestima. U časnom Šerijatu, određena je dova za svaku situaciju u kojoj se čovjek nađe, bilo da je iskušan nekim musibetom, bilo da je u rahatluku. Štaviše, i kada prilazi svojoj ženi, i kada ulazi u nužnik i kada ulazi u prijevozno sredstvo, pa čak i kada se gleda u ogledalo, musliman spominje Allaha (čini zikr) jer je tako radio i postupao istinski uzor svih muslimana do Sudnjeg dana – Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem.

Tako je sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prilikom oblačenja odjeće reći: بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا الثَّوْبَ وَرَزَقَنِي مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ *Bismillah, el hamdu li'llahillezi kēsani hazessevbe ve rezaqanihi min gajri havli minni ve la kuveh.*¹³⁵ "Hvala Allahu koji me je odjenuo ovim (ovom odjećom) i koji me je opskrbio bez moje pomoći i snage." U svrhu zaštite djeteta od prokletog šejtana, uči mu se dova koja je ostavljena u sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a koja glasi: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ، مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ غَيٍِّّ *Euzu bi kelimatillahi taammeti min kulli šejtañin ve*

¹³⁵ Ovo od Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem bilježe ehlu sunen (Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madždže, Darimi) izuzev Nesaije. Vidi: Said el Kahtani, **Hisnul muslim – Zaštita svakog muslimana**, Sarajevo, 1418. h.g., str. 14.

hamimeti ve min kulli ajnin lammeti "Zaštitu Allahovu molim za vas pomoću Allahovih savršenih riječi pred šejtanom i pred zlim pogledom."(**Hisnu-l-muslim**, str.71, br.136.)

13. Sujevjerja vezana za čuvanje zdravlja

Zdravlje je, svakako, jedna od najvećih blagodati Uzvišenog Allaha prema čovjeku. Njegovo očuvanje je, stoga, veliki imperativ i obaveza. Veličina ove obaveze i bojazan za zdravlje, izrodila je kroz historiju veliki broj sujevjerja koja dobrano potkopavaju temelje tevhida i ispravnog vjerovanja u Allaha, dželle šanuhu, bez kojeg nema uspjeha, niti Allahove pomoći niti na dunjaluku, niti na Ahiretu.

Tako se vjeruje da kada se metlom mete u sobi, ne smije se tom metlom doticati dijete koje još raste, jer bi dijete moglo stati sa rastom. Ako se to ipak dogodi, onda treba drškom metle u plafon udariti i pljunuti.¹³⁶ Također, vjeruje se da se ne smije zamesti dijete kada se mete.

Vjeruje se da ne valja vrata zadnjicom zatvarati, jer ko to učini, sam će sebi naškoditi i neke bolesti dopasti. Isto tako, kada neko šije ili krpi dio odjeće na sebi, vjeruje se da može sebi pamet ušiti. Ako već mora šiti, onda se preporučuje da zadjene za uho drvce i da se onda ne boji.

Vjeruje se, također, da ne valja djetetu nokte rezati prije devetog mjeseca od rođenja. Ako se to već mora uraditi, onda djetetu treba staviti ruke u brašno, pa mu tek onda odrezati nokte?! Kada se nokti odrežu, ne valja ih po putu bacati (što je tačno, op. a.), jer se na njih kupe šejtani.

¹³⁶ Sehara, str. 35.

Nokte je najbolje odrezati, u papir zamotati i u zid staviti.¹³⁷ Naprotiv, od sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jeste nokte spaliti. Nije zabranjeno, niti opasno, nokte rezati u bilo koje doba dana ili noći, a ne smije proći onima koji u Allaha vjeruju više od četrdeset dana, a da ne obave rezanje noktiju. Mogu se, također, zakopati u zemlju ili baciti u kanalizaciju.¹³⁸ Smatram da ostavljanje noktiju u zid nije ostvarivo te da je opasno, jer može biti uzrokom sihra, a Allah najbolje zna.

¹³⁷ Isto.

¹³⁸ Vidi: Ruža iz bašče Resulullaha, sallallahu 'alejhi ve sellem, str. 45.

14. Razna sujevjerja prisutna kod muslimana

U ovom dijelu želim spomenuti jako raširena sujevjerja koja, kao i sva dosad pobrojana, nemaju nikakve veze sa islamom, niti sa sunnetom Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. I njih je, stoga, obaveza napustiti i uputiti se stazom čistog islama, stazom koja vodi Allahu i Njegovu zadovoljstvu.

Ta sujevjerja su:

Ko sa noža jede ubit će ga damla (kap).

Ako te svrbi lijevi dlan, dobit ćeš; ako, pak, desni – davat ćeš pare.

Kad što nehotice proliješ ili razbiješ – ne žalosti se, jer to sluti na dobitak.

Ako psi okrenu glavu ka zemlji i zavijaju, neko će oboljeti; zato prevrni jastuk, pa će odmah prestati.

Ne dajte djeci da se igraju mrtvih; jer se djeca takve igre počnu igrati kad im hoće mati ili otac umrijeti.

Dode li ti kakav gost koji ti nije po volji, naspi mu soli u obuću pa će brzo otići.

Sakrij zube od žabe, jer da ih prebroji umrla bi ti mati!

Prvu štenad treba u vodu baciti, jer bi pobijesnila kad bi odrasla.

Ko na Đurđevdan plače, plakat će cijelu godinu.

U koga je nožni palac veći od onog prsta što do njega stoji, nadživjet će ženu, a ako je manji, nadživjet će ona njega.

Ako ti se štuca, to znači da te neko spominje, a ti reci: "Ako je dost (prijatelj), spomeni me još!" Ako je dušman: "Crk'o!" Ako ne prestane štucanje, to znaj, da o tebi govori neki tvoj neprijatelj.

Ako te neko preskoči, nećeš imati napretka četrdeset dana.

Kada horoz doživi dvadesetu godinu, snese jaje. Ako bi to jaje čovjek nosio pod lijevom pazuhom četrdeset dana, izlegao bi se huddam (đavo). Što god bi ti od njega tražio, on bi ti nabavio.

Ako ti neko dade što kroz pendžer (prozor), nemoj to nipošto izjesti jer bi ti narasla guša.

Ako pogledaš u sat kada se poklope kazaljke, neko misli na tebe.

Kod trgovaca, sve što spadne s police prodaće se.

Ako ti se ptica uneredi na odjeću, to je sretan znak i dobitak.

Plavi kamen donosi nesreću.

Ako se temelj kuće okrvavi (kurbanskom krvlju), neće se povrijediti radnici pri gradnji kuće.

Ako se u temelj kuće stavi novac, kuća nikada neće ostati bez nafake. S tim u vezi, u nekim mjestima, u te-

melj kuće se stavlja glava zaklane životinje (kurbana), a u usta mu se stavlja manji zlatnik ili novčić.¹³⁹

Stavljanje noža kojim je prerezan pupak novorođenčeta na njegov stomak, vjerujući da će ga to zaštititi od šejtana.

Postoji vjerovanje da će se mladić ili djevojka zaljubiti u osobu koju prvo ugledaju 14.februara.¹⁴⁰

Tenešir poslije gasala (kupanja mrtvog) treba prevrnuti ili raskovati i kolje počupati.

Kada se ponese umrli (na mjestu ukopa) treba razbiti nešto od posuđa, čašu na primjer.

Kada se mezar zatrpava alatku (lopatu) ne valja direktno uzeti iz ruke, nego je prvo spustiti na zemlju.¹⁴¹

¹³⁹ Ova praksa vuče korijene od predislamskih Arapa (mušrika). Oni su svojim božanstvima (kipovima), smatrajući to dobrim djelom i načinom približavanja, prinosili glave zaklanih životinja namjeravajući time napredak i berićet. Vezano za ovo, u nekim predjelima Sandžaka prisutna je praksa čupanja glave crne kokoške bez biljega, te stavljanje iste u mezar pored druge osobe koja je tu umrla. Ovo se čini da bi se spriječilo umiranje u jednoj kući u kojoj su dvije osobe umrle u toku iste godine.

¹⁴⁰ Ovo sujeverje vezano je za jedan nemuslimanski običaj – Valentinovo, koji u zadnje vrijeme uzima sve više mjesta u srcima muslimana bivše Jugoslavije i čitavog Balkana, a pada i obilježava se 14.februara. Naziva se još i Dan zaljubljenih. Poput Nove godine, Osmog marta, Đurđevdana, predstavlja "praznik" sa kojim muslimani nemaju ništa zajedničko.

¹⁴¹ *Alem*, br. 133, autor: Zećir Zećirović.

15. Završna riječ po pitanju tetajjura

Zbog mnogostrukih negativnih posljedica po muslimane, narušavanja ispravnog vjerovanja, skrnavljenja i prljanja čistog sunneta, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je tetajjur okarakterizirao širkom – pripisivanjem druga Allahu, dželle šanuhu. Tako se u hadisu koji Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu anhu, direktno (merfuen) prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Tijere je širk, tijere je širk..."¹⁴²

Ovo je eksplicitno zbog toga što se u slučaju tetajjura srce vezuje za nekog drugog mimo Allaha.¹⁴³ Veliki učenjak Ibnu-l-Kajjim el-Dževzi je rekao: "To je ispravno, jer tijere (tetajjur) je vrsta širka."¹⁴⁴

Također, prenosi se od Abdullaha ibn Amra ibn El-Asa, radijallahu anhuma, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Onaj koga tijere odvrati od njegove potrebe počinio je širk." "A šta je iskup za to?", upitaše prisutni. "Da kažeš: Allahu, svako dobro je od Tebe, sve ptice su Tvoje, i nema boga osim Tebe."¹⁴⁵

¹⁴² Hadis bilježe Ibn Hibban u **Mevaridu**, Ibn Madždže, Ahmed, Tirmizi koji kaže da je hadis – dobar, vjerodostojan (hasenus – sahih). Bilježi ga i Ebu Davud s tim što se kod njega tri puta ponavlja: "Tijere je širk." Vidi: **Knjiga tevhida**, str. 223.

¹⁴³ Isto, str. 224.

¹⁴⁴ Isto.

¹⁴⁵ Bilježi Ahmed u **Musnedu**, Taberani, spominje ga Hejsemi u **Medžmeu-z-zevaidu**, 5. tom, 105. str. Albani kaže da je ovaj hadis sahih (vjerodostojan). Vidi: **Knjiga tevhida**, str. 224., **Kitabu-t-tevhid**, str. 126., **El-iršad**, str. 88.

اللَّهُمَّ لَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرُكَ، وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ) – Allahume la hajre illa hajrek ve la tajre illa tajrek ve la ilahe gajrek).

Rečeno je da je tetajjur zloslutnja i pesimizam zbog nekog znaka u prirodi koji se vidi ili čuje.¹⁴⁶ Ukoliko ga to odvrati od naumljenog putovanja, posla ili potrebe, počinio je širk, zbog straha koji je obuzeo njegov razum i nadvladao njegovo srce i iman u Allaha, dželle šanuhu.

Ne smeta ako nešto od tetajjura uđe u ljudsko srce, a čovjek to ne voli. Allah će to odstraniti od njega ako se čvrsto pouzda u Allaha, a poznato je, na osnovu vjerodostojnih hadisa, da ljudi neće odgovarati i biti pitani za loše misli koje se motaju po glavi i srcu. To sve dotle dok te misli ne iziđu kroz djelo ili riječi, a za to će se odgovarati pred Allahom, dželle šanuhu. U hadisu se kaže: "Doista je Uzvišeni Allah oprostio pripadnicima mog Ummeta ono na što ih duše nagovaraju (tj. misli) ako to ne urade ili prozbore."¹⁴⁷ U nastavku ranije navedenog merfu' hadisa od Ibn Mesuda, radijallahu anhu, kaže se: "Nema nikoga od nas a da nije ... Međutim, Allah to otklanja tevekkulom (oslanjanjem na Njega)." Hafiz Ibn Hadžer Askelani je, u svom čuvenom djelu **Fethu-l-bari**, rekao: "Nema nikoga od nas a da nije..." znači – nema nikog od nas a da mu tetajjur nekada ne dođe (pride). Šejh Buhari je govorio: "Sulejman ibn

¹⁴⁶ Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, pravi razliku između tetajjura i el fe'la, rekavši da je el fe'l optimizam – lijepa i dobra riječ, tj. vrsta radosne vijesti, kakav je, npr. lijep san. Čovjek se time obraduje, ali se ne oslanja na to striktno, za razliku od tetajjura.

¹⁴⁷ Bilježi Muslim

Harb (učitelj Buharijev) je ovo porekao i rekao: "To nisu riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nego to kao da su riječi Ibn Mes'udove, r.a."¹⁴⁸

Također, po pitanju ovog hadisa hafiz (Askelani) je rekao: "Riječi – 'Allah to otklanja tevekkulom (oslanjanjem na Njega)' – ukazuju na to da ako se nekome takvo nešto desi, pa se preda Allahu i ne vodi brigu o tetajjuru (tijeretu), on neće biti odgovoran za to što mu se desilo", (tj. što mu je prišao šejtan sa tetajjurom, op. a.).

Uvaženi doktor Karadavi kaže da ove riječi znače: "Iako među nama nije bilo nikoga ko nije bio pod utjecajem ove slabosti u ovo ili ono vrijeme, ova slabost je otklonjena iz srca koje se vraćalo Allahu, dželle šanuhu, oslanjalo se samo na Njega i nije dopuštalo da ga takve misli salijeću."¹⁴⁹ U hadisu koji je zabilježio imam Taberani (Merfu) direktno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, se prenosi da je rekao: "Niko nije imun na tri stvari: sumnje (ne misli se na sumnje u temeljne postulate vjere koje istinski vjernik sebi ne smije dozvoliti, op.a.), predskazivanje zlih znakova (suevjerje) i zavidnost. Ako imaš sumnju – nemoj juriti za njom; ako imaš loše predskazanje – ne obraćaj pažnju na njega; ako ti se rodi zavist – nemoj prelaziti granicu." Na ovaj način će ove tri stvari ostati samo u mislima koje prolaze kroz dušu ne ostavljajući traga na ponašanje te će ih kao takve, Allah, dželle šanuhu, oprostiti.¹⁵⁰

¹⁴⁸ Vidi: *Knjiga tevhida i radosti pravovjernih*, str. 223.

¹⁴⁹ *Halal i haram u islamu*, str. 323.

¹⁵⁰ Isto.

Na kraju, predskazivanje zlih znakova nema svoje validno utemeljenje u nauci niti u stvarnosti, već je to duševna slabost i pravo sujevjerje.

Pa čak i ako ima slabosti u čovjekovoj prirodi koja pridonosi traženju zlih znakova od nekih stvari, čovjek se ne treba prepustiti ovoj slabosti, posebno kada se donosi kakva odluka ili kada se treba nešto uraditi.¹⁵¹

Allaha, dželle šanuhu, molimo za zaštitu i molimo Ga za uputu. Uistinu, On najbolje upućuje i On je Zaštitnik najbolji.

¹⁵¹ Halal i haram u islamu, str. 322.

- **Slutnja na dobro –
El-fe'l**

Slutnja na dobro, za razliku od zloslutnje je pohvalna i predstavlja dio imana.¹⁵² Nju je volio i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Tako se prenosi od Enesa ibn Malika, radijallahu ‘anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Volim el-fe'l (optimizam)." Upitali su: "Allahov Poslaniče, a šta je to el-fe'l?" "Dobra i lijepa riječ"- odgovorio je.¹⁵³ Ovo upućuje da se el fe'l ne ubraja u tijere (tetajjur) koje je zabranjeno. Ibnu-l-Kajjim el-Dževzi je, po pitanju ovo tematike, rekao: "Divljenje el-fe'lu i ljubav prema tome ne spada u širk, nego to je obznana o onome što iziskuje ljudska priroda, a to je da teži onome što joj odgovara. Allah, dželle šanuhu, je dao da čovjek posjeduje nagon da se divi kad čuje lijepo ime, da ga voli i da njegova duša njemu teži. Isto tako učinio je da u tome osjeća zadovoljstvo i radosnu vijest o postizanju uspjeha, mira, spasa, sreće i sl. Naprotiv, kada čovjek čuje imena suprotnog značenja (ružna imena), to kod njega prouzrokuje suprotno stanje (nelagodu i uznemirenost, op.a.)"¹⁵⁴

Slutnja dobrog, razmišljanje o dobru raduje srce, potiče na molitvu, otvara vrata nade, budi radost i veselje. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je optimista, volio je slutnju na dobro i podsticao na nju. Ako pogledamo njegov životni put, naći ćemo brojne primjere u kojima se on pokazao kao takav, nazivajući nešto lijepim imenom, ukazujući na lijep lik, lijepu boju

¹⁵² Čovjek između sihra, uroka i džina, str. 180

¹⁵³ Bilježi Buhari, Muslim, Ebu Davud i dr. vidi: **Knjiga Tewhida i radost pravovjernih**, str.221, **Kitabu-t-Tewhid**, str. 125

¹⁵⁴ Abdurrahman ibn Hasan – nav. djelo, str. 222.

ili lijepu riječ. Kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao u Medinu, ona se zvala El-Jesrib. Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao ju je Tajjiba (lijepa, dobra) a ona je uistinu, takva i bila.¹⁵⁵

Jedna od lijepih navika Muhammedovih, sallallahu alejhi ve sellem, bila je i ta da pita za ime sela ili mjesta u koje je želio poći. Ako bi to bilo neko lijepo ime, na licu bi mu se vidjela radost.¹⁵⁶ Isto tako bi se obradovao i kada bi upitao nekog čovjeka za ime, a ono bi bilo lijepo. Tako se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u toku svog hidžretskog puta sreo čovjeka kojeg je pitao za ime. "Burejda (siguran, pouzdan)" – odgovori čovjek. "I mi smo sigurni" – reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. "Od koga?" – upita čovjek. "Od onog koji primi islam" – odgovori mu Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. "Ja ga primam" – reče čovjek.¹⁵⁷

Prenosi se od Jahjaa ibn Seida, radijallahu anhu, kako je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao prisutne: "Ko će musti?" "Ja", javi se jedan čovjek. "Kako se zoveš?" – upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi

¹⁵⁵ Zuhejr Mahmud Hamavi – nav. djelo, str. 180.

¹⁵⁶ S ovim u vezi treba spomenuti imena nekih mjesta u Bosni i na Kosovu u kojima žive muslimani, a ta mjesta nemaju imena koja ukazuju na lijepo značenje. Takva su imena sela i naselja: Zlokuće, Crkvice, Krstac, Zli Brijeg... Ovo je ujedno i sugestija savjesnima ne bi li ta imena, jednog dana, bila zamijenjena ljepšim.

¹⁵⁷ Predaja se nalazi u Zerkanijevom djelu *Al-Mavahibu-l-ladaniija*, 1/405; vidi: *Čovjek između sihra, uroka i džina*, str. 181.

ve sellem. "Mirra (gorčina)" – reče čovjek. "Sjedi" – reče mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ponovo upita; "Kò će musti?" "Ja", javi se drugi čovjek. "Kako ti je ime?" – upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. "Harb (rat)". "Sjedi" – reče mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Opet upita Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko će musti?" "Ja" – reče čovjek. "Kako se zoveš?" – upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. "Ja'iš (živi)" – odgovori mu čovjek. "Ti muzi", reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.¹⁵⁸

Kada bi izašao nekud zbog svoje potrebe, Allahov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, volio je čuti kada se neko obraća sa "Ja nadžih (o uspješni)" ili "Ja rašid (o pravovjerni)", jer su takva imena upućivala na uspjeh (nadžah) i ustrajnost na Pravome putu (rešad).¹⁵⁹

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, također, volio je vidjeti lijepe stvari ili ljude lijepa izgleda i dotjerane. U hadisu koji bilježi hafiz el-Bezzar, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kada mi šaljete poštu, šaljite je u lijepoj formi i lijepo je naslovite." Također, govorio je i: Tražite dobro kod lijepih lica."¹⁶⁰

¹⁵⁸ Bilježi Imam Malik ibn Enes u svom djelu *El-Muvetta*, poglavlje o imenima, hadis broj 1776. vidi i prethodni izvor str. 181.

¹⁵⁹ Bilježi Imam Tirmizi, hadis br. 1616, vidi i prethodni izvor, isto.

¹⁶⁰ Bilježi Taberani i Ebu Ja'la.

U drugoj predaji koja se prenosi od Hasan ibn Sabita, pjesnika Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, preporučivao je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, da se traži neki hajr od onih ljudi čija je lica Allah obasjao Svojim nurom (svjetlošću).¹⁶¹

Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, su radovala i neke boje, a prenosi se od imama Taberanija da mu je zelena bila najdraža boja. Ovako prenosi i hafiz El-Bezzar.¹⁶² Ovo vjerovatno zbog toga što je odjeća stanovnika Dženneta zelene boje. Također, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, volio je i davao prednost desnoj strani (ruci i nozi) u svemu što je lijepo i dozvoljeno. To zbog toga što su oni koji vode računa o desnoj strani dragi Allahu, džellešanuhu, i njegove su evlije.¹⁶³

U hadisu kojeg imam Ahmed u svom **Musnedu** prenosi od žene Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, Hafse, radijallahu anha, stoji: "Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je desnom rukom jeo, pio, abdestio se, oblačio, uzimao i davao. Lijevu je koristio za sve drugo osim ovog."¹⁶⁴

¹⁶¹ Vidi prethodni izvor.

¹⁶² Čovjek između sihra, uroka i džina str.182.

¹⁶³ Isto.

¹⁶⁴ Ovo je samo jedan od mnogobrojnih predaja na ovu temu koje se prenose od Resulullaha, sallallahu 'alejhi ve sellem, vidi: **Ruža iz bašće Resulullaha, sallallahu 'alejhi ve sellem**, str. 25.

- **Sihr i sujevjerja
vezana za njega**

Sihr predstavlja ogroman grijeh, veliku bolest i opasnost čiji su se tamni oblaci, uveliko nadvili nad glavama muslimana. Pravljenje sihra predstavlja jedan od najraširenijih oblika sujevjerja koji su prisutni, ne samo na Balkanu nego i šire. Vjerovanje sihribazima, također predstavlja veliki grijeh koji čovjeka vodi do granice nevjerstva (kufra), a bavljenje ovom opasnom rabotom je otvoreni kufr, kako to misli većina islamskih učenjaka. Tako Muhammed ibn Abdul Vehhab kaže: "Sihr je djelo koje čovjeka izvodi iz islama. U to spada i odvrćanje čovjeka od njegove žene (sarf) i spajanje sa ženom koju ne voli (atf). Ko bude radio ove stvari ili bio s njima zadovoljan učinio je kufr (nevjerstvo). Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ﴾

A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli:

"Mi samo iskušavamo, i ti ne budi nevjernik!"¹⁶⁵

Poznati islamski učenjak, Ibn Haldun, o sihru kaže: "To su znanja uz određene sposobnosti kojima ljudski duh može utjecati na materijalni svijet."¹⁶⁶ Drugi učenjak i jedan od prvaka hambelijskog mezheba, Ibn Qudame, smatra da su to zapisi, amuleti i riječi koje se pišu ili govore, tako da to utječe na čovjeka (opčinje-

¹⁶⁵ El-Begare, 102.- vidi: Sulejman ibn Nasir El- Alwan, *Djela koja izvode iz vjere*; Novi Pazar 2003. , str. 89.

¹⁶⁶ Zuhejr Mahmud Hamawi, *Čovjek između sihira, uroka i džina*, Sarajevo, 2002, str. 57.

nog); na njegovo tijelo, srce, um ili na njega direktno ili posredno."¹⁶⁷

U prvom tomu svoga poznatog komentara Kur'ana (tefsira), **Ruhu-l-me'ani**, čuveni islamski učenjak El-Alusi, kaže: "Većina smatra da je sihir neobično djelo koje se javlja u zlom nefsu (kod zlih ljudi, op.a.) i da je to činjenica."¹⁶⁸ Što se tiče jezičke definicije sihira, ona se uglavnom svodi na nešto skriveno, nježno i precizno.

Tako Arapi za ono što je mnogo skriveno kažu: "Skrivenije je od sihra!"¹⁶⁹

Također, sihir jeste i obmana, prijevara, te magija (čaranje) očiju. Tako Uzvišeni Allah, dželle šanuhu, kaže: "... i kad oni baciše, oči ljudima začaraše i jako ih prestrašiše i vradžbinu veliku prirediše."¹⁷⁰

U poznatom hadisu koji bilježe Buhari i Muslim, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okarakterizirao je sihr kao jedan od sedam upropaštavajućih grijeha – rekavši: "Klonite se sedam upropaštavajućih (grijeha)." Rekoše (prisutni): "Koji su to?" Reče im Allahov Posla-

¹⁶⁷ Isto.

¹⁶⁸ Vidi: **Čovjek između sihira, uroka i džina**, str.15.

¹⁶⁹ Vidi: **Djela koja izводе iz vjere**, str. 89.

¹⁷⁰ El-A'raf, 116. Rahmetli Besim Korkut prevodi ovaj ajet tako što za riječ sihr koristi termin- vradžbina. Istovjetan prijevod ovog ajeta nalazi se i u **Tefsiru Ibn Kesira**, vidi: **Tefsir Ibn Kesir, skraćeno izdanje**, str.480. Ovo u osnovi znači da sihr nije promjena forme i izgleda stvari, nego je to varanje ili obmana očiju.

nik, sallallahu alejhi ve sellem: "Pridruživanje Allahu druga (partnera) i sihir."¹⁷¹

Sihir ima mnogo svojih vrsta, pa tako postoji onaj koji utječe na srce i tijelo, postoji sihr koji zbližava ljude koji se ne vole, postoji onaj kojim se razdvajaju osobe koje se vole, itd. Na osnovu svega ovoga, jasno je da je sihir djelo kufra, tj. djelo koje čovjeka izvodi iz vjere (islama), a ovo djelo ne čini niko drugi do očiti nevjernik. Ovaj haram postaje, kako to kaže šejh Karadavi, "još teži i odvratniji ako se upotrebljava zarad ciljeva koji su sami po sebi haram (strogo zabranjeni), kao što je rastavljanje muža od žene, tjelesno i mentalno oštećenje i drugo što je poznato krugu čarobnjaka i vračara" tj. sihribaza.¹⁷²

Potvrda ovih riječi nalazi se u časnoj Allahovoj Knjizi, u suri El-Bekare:

﴿وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السَّحَرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

¹⁷¹ Vidi: dr. Salih ibn Fevzan, *Kitabu-t-Tevhid*, str. 44. U nastavku ovog hadisa još se kaže: "Ubistvo na pravdi Boga (nepravedno ubistvo), kamata, zloupotreba imetka siročeta, bježanje s bojnog polja (bez želje za povratkom ili priključenjem drugoj skupini u borbi), potvora čestitih vjernica (za blud, op.a.)"

¹⁷² *Halal i haram u islamu*, str.318.

I povode se za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik – šejtani su nevjernici učeći ljude vradžbini u Babilonu, Haruta i Maruta¹⁷³, a to nije objavljeno dvojici meleka. Njih dvojica (Harut i Marut) nikoga nisu učili dok mu ne bi rekli: "Mi samo iskušavamo, a ti nemoj biti nevjernik!" I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali oni nisu nikome mogli bez Allahove volje nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega nikakve koristi neće imati, iako su znali da onaj ko to sebi pribavi, na drugom svijetu nikakve koristi neće imati. A doista je jaderno ono za što su se prodali, kada bi samo oni to znali.¹⁷⁴

¹⁷³ Po pitanju Haruta i Maruta, islamski učenjaci su se podijelili u mišljenju da li predstavljaju meleke ili ljude. Podupirući svoje stavove, mnogi su kroz historiju o njima dvojici izmišljali razne priče, a zatim to poturali Allahovom Poslaniku, sallallahu ‘alejhi ve sellem. Ja sam ovdje izabrao prijevod koji datira iz Tefsira Ibn Kesira. Autor muhtesara, tj. njegove skraćene verzije koja je ugledala svjetlo dana i na bosanskom jeziku, Muhammed Nesib er-Rifai, kaže: "Prema tome, Harut i Marut simboliziraju ljude u čijoj prirodi je savjetodavstvo, a time se ujedno odriče da je Allah objavio sihr dvojici meleka, te da su oni, potom, tome podučavali ljude. Jer u osnovi sihra je nevjerstvo, pa to ne može poučavati onaj ko nije nevjernik. To, stoga nije primjereno melecima koji su čisti od nevjerstva, pa ga oni niti poučavaju niti uče od koga." Vidi: **Tefsir Ibn Kesir**, str.81. Ovo je ujedno i stav šejha mufesira Ibn Džerira et Taberija.

¹⁷⁴ El-Bekare, 102. Ovaj veliki i časni ajet je veoma interesantan sa mnogih aspekata. Na njegovom početku, Allah Uzvišeni "staje" u odbranu Sulejmana, ‘alejhi-s-selam-Allahovog poslanika, jer je Iblis prokleti o njemu iskonstruirao priču – da je on vradžbinom,

Osnov sihra ili kako čovjek postaje sihribaz¹⁷⁵

Da bi čovjek postao sihribaz najprije treba učiniti djelo koje ga izvodi iz islama, tj. djelo kufra (nevjerstva), npr. da opsuje Allaha ili Allahovog Poslanika, ili Kur'an ili nešto od drugih svetinja islama. Poznato je da ima onih koji unose Mushaf u nužnike, a zatim gaze po njemu. Ima i onih koji se nakon obavljene male nužde peru mlijekom, a nakon velike, brišu se hljebom. Kada se do ove mjere uprlja i upogani, čovjek postaje blizak šejtanu s kojim stupa u kontakt i pravi ugovor koji se sastoji od prava i obaveza. Tim ugovorom, čovjekovo pravo kod šejtana biva da ga ovaj obavijesti o nekim detaljima gajba (nevidljivog i nepoznatog). Džini se brzo kreću po Zemlji što im omogućava pristup informacijama do kojih obični čovjek ne može brzo doći. Također, u hadisu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji se prenosi od Aiše, radijallahu anha, žene Muhammedove, sallallahu alejhi ve sellem, kaže se:

tj. sihrom upravljao ljudima, životinjama i džinima. Ovu su priču prihvatili i kasnije je proširili Židovi. Zbog toga Allah, dž.š. i kaže: *A Sulejman nije bio nevjernik, nego su nevjernici šejtani.*

¹⁷⁵ Sihribazi se mogu prepoznati i po tome što se raspituju i o bračnim podacima, vas i vaših roditelja, zatim uzimaju privatne stvari i odjeću, pišu zapise i talismane. Traže od osoba da se jedno vrijeme ne druže sa ljudima, daju im stvari koje treba zakopati u zemlju ili baciti na raskršće (op.a.) ili papire nad kojima se treba nakaditi. Vidi: časopis *Aura*, br.12., str. 30. Autor: Munever Podojak.

"Kada meleki razgovaraju usred oblaka (nebeskih visina) o stvarima koje će se desiti na Zemlji, šejtani načuju koju riječ i prenesu je u uho proroka (sihribaza, gatar), kao kad neko nešto ulije u flašu i uz to dodaju još stotinu laži."¹⁷⁶ Sihribaz se kasnije u svojoj obmani služi upravo ovim informacijama, a koje ne poznaju "pacijenti" koji dolaze kod njega. Zauzvrat, čovjekova obaveza prema šejtanu, odnosno šejtanovo pravo kod ovog sihribaza biva da mu ovaj čovjek učini neki od ibadeta vanjskog karaktera, kakav je: sedžda, ruku', klanje kurbana... Jasno je da se ovi i drugi ibadeti (dobra djela) mogu činiti isključivo Allahu, dželle šanuhu. Šejtan traži i zahtijeva od čovjeka ibadet zbog njegove velike i stare želje da bude obožavan pored Allaha, dželle šanuhu. Na taj način on glumi i oponaša Boga.¹⁷⁷

Zbog svega ovoga, islamski učenjaci stoje na stanovištu da je sihr put u širk (pripisivanje Allahu druga) sa

¹⁷⁶ Bilježi imam Buhari – ovaj hadis je veoma zanimljiv i interesantan zbog daljnjeg toka i razvoja ove tematike.

¹⁷⁷ Kroz ovaj segment kazivanja o sujevjerjima vezanim za sihr moguće je razumjeti kako se neki bolesnici pogođeni velikim musibetima kakav je npr. paraliza, vraćaju izliječeni nakon posjete ovakvim osobama (sihribazima), pogotovu ako su džinski napadi razlog njihove bolesti. Naime, ovakav "ljekar" naređuje svom ortaku – šejtanu (džinu) da sam ili uz pomoć svojih pomagača džina, otjera onoga ili više njih koji su uzrok bolesti čovjeka – pacijenta koji je došao tražiti pomoć. Vidljivo je, dakle, da se ovdje ne radi ni o kakvim svemogućim ljekarima, nego da je to samo dogovor sihribaza i njegova ortaka (šejtana). Ovo je, ujedno, direktan odgovor i dokaz protiv ovog sujevjerja koje je prisutno kod mnogih ljudi.

dvije strane. Tako dr. Salih ibn Fevzan kaže: "Sihr ulazi u polje širka sa dvije strane:

1. Zbog usluga (ibadeta) koje sihribaz čini šejtanima, zatim zbog vezivanja za njih, te zbog približavanja njima / šejtanima čineći ono što oni vole.

2. Zbog toga što se sihribaz prikazuje i predstavlja kao onaj koji poznaje gajb (nevidljivo, budućnost), a to je jasan i otvoreni širk (jer je samo Allah taj koji poznaje budućnost i ljudske sudbine, op.a.)."

Sve ovo je jasno nevjerstvo i zabluda, kao što kaže Uzvišeni: *...a znali su da od onoga za što su se prodali neće nikakve koristi na Abiretu imati.*¹⁷⁸

Upravo ovdje dolazimo do sujevjerja. Ono je u ovom slučaju izraženo kroz vjerovanje sihribazu da on može svojom prljavom rabotom nauditi nekome bez Allahove volje. Onaj ko tako vjeruje sujevjeran je. Rekao je Allah Uzvišeni: *...a oni nikome nisu mogli nauditi bez Allahove volje.*¹⁷⁹

¹⁷⁸ El-Bekare, 102., vidi: El – iršadu ila sahihi-l-i'tikad, str.84.

¹⁷⁹ Isto.

Kako nastaje ovo sujevjerje

Kada neki čovjek sa svojim problemom dođe sihribazu, ovaj se u svojoj obmani služi upravo informacijama koje mu pacijent nije saopćio, a koje mu je dostavio njegov šejtan.

Ne znajući za ovo, pacijent se divi sihribazu i njegovu znanju te stječe povjerenje u njegovu moć. Počinje vjerovati, potpomognut u tome šejtanom kojemu je cilj da povede za sobom što više ljudi u Džehennem, kako sihribaz ima nadnaravnu moć i kako neovisno od Allaha, dželle šanuhu, može štetiti ili koristiti. To je trenutak za kojim je šejtan žudio, jer je cilj sihribaza i šejtana izazivanje straha kod ljudi kako bi mogli nesmetano djelovati. Prema tome, haram ovdje nije samo na sihribazu, već obuhvata svakog ko mu ide i od njih uslugu traži.¹⁸⁰

Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko dođe gataru (koji govori o skrivenom – arrafu) i upita ga o nečemu, a zatim mu povjeruje ono što on kaže, neće mu namaz biti primljen četrdeset dana."¹⁸¹

Po pitanju ovog hadisa, Abdurrahman ibn Hasan kaže: "Najviše što se u ovom Ummetu dešava jeste ono

¹⁸⁰ O ovome je svojevremeno pisao hfz. mr. Senaid Zajimović; vidi: Saff, br. 97., str. 16, 17.

¹⁸¹ Ovaj hadis se prenosi od majke pravovjernih, žene Allahova Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem Hafse, radijallahu anha, a bilježi ga imam Ahmed u svome **Musnedu**. Također, ovaj hadis bilježi i Muslim, ali bez riječi: "...a zatim mu povjeruje što on kaže." Ovaj dodatak se nalazi u Ahmedovoj verziji. Vidi: **Knjiga tevhida**, str. 210.

što džini (nevjernici, šejtani; op.a.) obavijeste svoje saveznike među ljudima o stvarima koje se dešavaju na Zemlji, pa onaj ko ovo ne poznaje, vjeruje kasnije, kada ovi sihirbazi iznose te nepoznate vijesti, da su to kerameti i otkrovenja (ovim, naravno, ne negirajući prave keramete i čuda kod istinskih Allahovih evlija). Mnogi su ljudi zavarani i zavedeni mislju da je taj koji im je donio vijest od džina, Allahov dobri čovjek (evlija), a on je ustvari, šejtanov saveznik, kao što i kaže Uzvišeni:

﴿وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ بِجَمِيعَا مَا مَعَشَرَ الْجِنَّ قَدْ اسْتَكْبَرْتُمْ مِّنَ الْإِنسِ وَقَالَ أَوْلِيَاؤُهُمْ مِّنَ الْإِنسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَغْنَا الَّذِي أَجَلْتَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾

A na Dan kada On sve skupi: "O skupe šejtanski, vi ste mnoge ljude zaveli!" "Gospodaru naš", reći će ljudi, šticećnici njihovi, "mi smo jedni drugima od koristili bili i stigli smo do roka našeg koji si nam odredio Ti!" "Vatra će biti prebivalište vaše", reći će On, "u njoj ćete vječno ostati, osim ako Allah drukčije ne odredi."¹⁸²

Ovim ajetom, Uzvišeni žestoko prijeti nevjernicima džinske i ljudske vrste, u što spadaju i sihirbazi i njihovi pomagači među džinima. U vezi s riječima Uzvišenog: *Mi smo jedni drugima od koristi bili i stigli smo do roka našeg određenog.*, rekao je znameniti mufessir i učenjak Ibn Džerir et-Taberi: "To znači: stigla nas je smrt u vaktu koji Si nam Ti odredio za to. Obavještava nas Uzvi-

¹⁸² El-En'am, 128., vidi: Knjiga tevhida i radost pravovjernih, str. 210.

šeni o ovome da će oni reći: "*Koristili smo jedni drugima za našeg života, sve dok nas nije dokrajčila smrt.*"¹⁸³ Slično se prenosi i u tefsiru Ibn Abbasa, r.a., tj. da je međusobna korist ljudi i džina u onome o čemu smo govorili, a da je njihov određeni vakat, u stvari – njihova smrt i povratak Allahu.¹⁸⁴ U prethodno navedenom hadisu, za gatara koristi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izraz – arraf. To je osoba koja tvrdi da poznaje tajne na osnovu premisa kojima dokazuje gdje se nalazi ukradeno, gdje je izgubljeno i tome slično.¹⁸⁵ Također, u ovom hadisu se kaže: "...neće mu namaz biti primljen četrdeset dana." Imam Nevevi i drugi učenjaci rekli su da on za njih nema sevaba, iako je njihovim obavljanjem sa njega spala obaveza izvršenja tog farza.¹⁸⁶ Čovjek koji zna za ovo ili naknadno sazna ne može i ne smije napustiti namaz u ovih četrdeset dana vodeći se logikom da mu on neće biti primljen. Poznato je iz vjerodostojnih hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da onaj ko namjerno i svjesno ne klanja samo jedan namaz, a inače ga redovno obavlja, te poznaje i priznaje njegovu obaveznost, doveo je u pitanje svoju pripadnost islamu.

Od Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko ode vračaru (prorocatelju budućnosti – kahinu) i povje-

¹⁸³ Imam Ibn Džerir et-Taberi; *Džami' u-l-bejan an te'vili Āji-l-Kur'an*; Daru-l-fikri-Bejrut; 1415. h.g. – 1995. tom V, str. 460.

¹⁸⁴ Vidi: *Tenviru-l-mikbas min tefsiri Ibni Abbas*, str. 119.

¹⁸⁵ *Knjiga tevhida*, str. 211.

¹⁸⁶ Isto.

ruje mu u ono što on kaže, zanijekao je ono što je objavljeno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem."¹⁸⁷ Još jedan sličan vjerodostojan hadis prenosi se, također, od Ebu Hurejra, radijallahu anhu.¹⁸⁸ U ovim hadisima je eksplicitno rečeno da onaj ko vjeruje vračaru (sihribazu) koji proriče budućnost, čini nevjerstvo (kufr). Ovo sve navodimo zbog poruke i upozorenja onima koji će čitati ovo štivo, a nikako da bismo muslimane proglašavali nevjernicima. Daleko od toga. U navedenom hadisu, za vračara koristi se izraz – kahin. U slobodnom prijevodu to bi značilo – sihribaz (onaj koji proriče budućnost).

Od Imrana ibn Husajna, radijallahu anhu, kao merfu hadis (direktno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem) prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nije od nas onaj ko čita sudbinu ili mu se čita sudbina, ko proriče budućnost ili mu se proriče, ko pravi sihr ili se za njega pravi. Onaj ko dođe vračaru (kahinu) i povjeruje mu u ono što ovaj kaže, zanijekao je ono što je objavljeno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem."¹⁸⁹

Danas je vrlo popularno posjećivati gatare i "vidovnjake" koji "znaju" budućnost. Ljudi im idu kako bi se s

¹⁸⁷ Bilježi Ebu Davud, Ahmed u **Musnedu**, Tirmizi, Ibn Madždže, Darimi. Hadis je vjerodostojan (sahih)

¹⁸⁸ Vidi: Ibn Abdul-Vehhab: **Kitabu-t-tevhid**; str. 119. **Knjiga tevhida**, str. 211., 212.

¹⁸⁹ U ovom obliku zabilježio ga je Bezzar sa dobrim senedom. Bilježi ga i imam Taberani u El-Evsatu sa dobrim senedom od Ibn Abbasa, ali do dijela: "Onaj ko dođe vračaru..." Vidi: **Knjiga tevhida i radost pravovjernih**, str. 213.

njima posavjetovali u vezi s karijerom, zdravljem i drugim važnim životnim pitanjima. Vjeruju im da oni mogu dokučiti nešto iz njihove bliske budućnosti. Ovo je jedno od najvećih i najgorih sujevjerja. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je još u Mekki, objavio rat ovom šarlatanskom poslu, koji nije zasnovan niti na Knjizi vodilji – Kur'anu, niti na mudrosti – sunnetu Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem. Još jednom ćemo apostrofirati da je poznavanje gajba (sudbine, nevidljivog, budućnosti) osobina Allaha, dželle šanuhu, svojstvena samo Njemu.¹⁹⁰ Onaj ko sebi pripisuje ovu osobinu čini strahovit grijeh i zulum (nepravdu) kao i oni koji mu u tome pomažu te oni koji mu vjeruju.¹⁹¹ Rekao je Allah Uzvišeni:

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾

*Niko osim Allaha, ni na nebu, ni na Zemlji, ne zna šta će se dogoditi.*¹⁹²

Također, kaže:

¹⁹⁰ Predviđanje budućnosti, po jednoj staroj legendi, vuče korijene još iz Grčke; "Bog" Apolon, nakon što je ubio zmiju Pitona, čudovište koje je užasavalo i teroriziralo stanovnike Delfa, morao je smisliti način kako da zamjeni zmijinu ulogu koju je imala zahvaljujući sposobnosti vidovnjaštva (predskazivanja budućnosti). Zbog toga je postavio svećenicu Pitiju, obdarenu istom sposobnošću kao i zmija, koja po starim legendama, nevezanim za islam, simbolizira spoznaju. (Vidi: Gatanje – posebno izdanje revije **Istinite priče**, str. 13.)

¹⁹¹ Opširnije o ovoj tematici, biće govora drugom prilikom.

¹⁹² En-Neml, 65

﴿وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَأَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ﴾

*A da znam proricati tajne, stekao bih mnoga dobra, a zlo bi bilo daleko od mene.*¹⁹³

Uzvišeni Allah, dželle šanuhu, za njih kaže: "...da su budućnost prozrijeti mogli, džini shvatiše da ne bi na mucu sramnoj ostali."¹⁹⁴ Dakle, ko tvrdi da poznaje gajb – laže.

Proricanje i predviđanje budućnosti (gajba) skoro isključivo potiče od ozbiljnih ali vrlo malo prosvijetljenih "vidovitih" ljudi koji su primijetili zbrkane stvari, a koje se, sa manjom ili većom tačnošću, odnose na budućnost koja je, što se tiče datuma i redoslijeda događaja, najčešće dosta loše određena. Ovi su ih (proricitelji), nesvjesno ih miješajući sa svojim sopstvenim idejama, još konfuznije izrazili.¹⁹⁵ Zbog toga se često u tim proricanjima može pronaći što se hoće i želi.

¹⁹³ El-A'raf, 188

¹⁹⁴ Sebe', 14., Vidi: Saff, br. 97. str. 18.

¹⁹⁵ Rene Genon **Mračno doba**, Gradac, 1987. god. str. 111.

Porijeklo sihira (vradžbina)¹⁹⁶

1. Sihir u Babilonu

Babilon je historijsko područje koje se prostiralo u današnjem Iraku, s obje strane rijeke Eufrat. Dokazano je da su narodi Babilona, Kaldejci, Nebatejci i Asirci bili najtalentiraniji u magiji, astrologiji, prizivanju duhova, a bili su sabejci, tj. obožavali su sedam zvijezda. Po predaji koja se veže za poznatog ashaba (druga) Muhammedovog, sallallahu alejhi ve sellem, Abdullaha ibn Mesuda, radijallahu anhu, riječ Babilon dolazi od glagola tabalbala – "miješati se", zbog miješanja jezika na ovom području. Historijat sihira, kako to objavljuje Uzvišeni vezan je za ovo područje. Kaže Allah, dželle šanuhu: *...šejtani su nevjernici učeći ljude vradžbini (sibru) u Babilonu, Haruta i Maruta...*¹⁹⁷

Sihir je kod Babilonaca vezan za razne planete i zvijezde koje su oni smatrali svetima i vjerovali da one utječu na život ljudi, njihovo ponašanje i djelovanje radi izobilja, blagostanja, porodičnih sukoba, širenja nasilja, poroka i drugih stvari. Vjerovali su da zvijezde dobijaju božanske osobine ako im se sihribaz obrati u posebnoj odjeći i sa specijalnim tamjanom, nakon čega mu te određene zvijezde postaju podređene.¹⁹⁸

¹⁹⁶ Ovo poglavlje je bitno jer je kroz njega moguće uočiti mnoga sujevjerja.

¹⁹⁷ El-Bekare, 102.

¹⁹⁸ Više vidi: Čovjek između sihira, uroka i džina, str. 58. 59.

2. Sihir kod Kananita

Kananiti su narod koji je došao sa zapada Arabijskog poluotoka u Šam i naselio Jerusalem. To je narod koji je čvrsto vjerovao u sihire. Govorili su kako moć sihira proteže i na pse i na mačke. Smatrali su zato lošim znakom (tijere), kada psi zavijaju po noći, jer im je taj neučinkovit lavež značio da se psi sastaju sa šejtanima da bi od njih dobijali zapovijesti.¹⁹⁹

3. Sihir kod Židova (Jevreja)

Jevrejski sihribazi se smatraju najopasnijim u svijetu. Neke predaje govore kako Židovi posjeduju rukopis na iberijskom jeziku koji je sadržan u deset svezaka Kabale i čija je upotreba ograničena samo na najveće magove među njima. Brojni bogati mađioničari i sihribazi u svijetu su nudili ogromno blago da bi došli do tog rukopisa, ali bez uspjeha. Židovi nisu htjeli da neko osim njih zna za to. Jevreji su s koljena na koljeno prenosili znanja vraćanja skupljena u njihovim knjigama, brižno ih čuvali, da bi to došlo i do medinskih Židova. Tako je njihov sihribaz Labid ibn A'sam bacio čini na Allahovog Poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, što nam je poznato iz najvjerodostojnijih hadisa i predaja (muttefekun alejhi) koje su zabilježili šejhovi Buharija i Muslim u svojim zbirkama. Također, kada su Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovi ashabi učinili

¹⁹⁹ Pogledaj i dio o tetajjuru naslovljen sa: **Razna sujevjerja prisutna kod muslimana**, pod brojem četiri koje je usko povezano sa historijatom sujevjerja kod Kananita. Vidi: **Čovjek između sihira, uroka i džina**, str. 59.

Hidžru iz Mekke u Medinu, Židovi su tvrdili da su napravili sihire muslimanima (muhadžirima) i da se neće roditi nijedno dijete kod muslimana u Medini. Međutim, kada je Esma, kćerka Ebu Bekrova, radijallahu an-huma, rodila u Medini, bilo je to prvo dijete i muslimani su to proslavili. Ebu Bekr, r.a., djed novorođenog djeteta, pronio ga je kroz Medinu da bi opovrgao lažljive židovske vođe i da bi se riječi Uzvišenog Allaha, dželle šanuhu, još jednom pokazale kao tačne, a rekao je Uzvišeni: ﴿وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ *Ali nisu mogli time (sihirom) nikoće, bez Allahove volje, nauditi...*²⁰⁰

4. Sihar u Kuvajtu

U Kuvajtu neki od sujevjernih ljudi vjeruju da se može vidjeti vještica kada se sura Fatiha prouči naopako. Onda se igla zabode u zemlju, a to znači da je vještica sada svezana uza zid odakle se ne može pomaći. Nakon toga treba Fatihu proučiti onako kako je ispravno i tako se pobijedi vještica, te se od nje može tražiti zlato, novac ili šta god hoćeš.

Prenosi se, također, ako žena želi da postane vještica, treba uzeti janje, zakopati ga u neki grob, a onda ga obilaziti četrdeset noći i svaki put se pomokriti na njega, pa ako se glava oglasi posljednju noć kad ga žena posjeti, i ona se ne uplaši, znači da je ta žena postigla cilj, ostvarila svoj naum i postala vještica. Ali, ako se uplaši tog uzvika, onda ona ne zaslužuje da postigne svoj cilj.²⁰¹

²⁰⁰ El-Bekare, 102. Vidi: *Čovjek između sibira, uroka i džina*, str. 60., 61.

²⁰¹ Isto, str. 61.

Sve su ovo djela sihirbaza koji zbog svoje odvratne rabote bivaju prokleti i na dunjaluku i na ahiretu, kao što kaže Uzvišeni: *Učili su ono što će im nauditi (sihr) i od čega nikakve koristi neće imati iako su znali da onaj koji tom vještinom vlada neće nikakve sreće na onom svijetu imati. A doista je jadno ono za šta su se prodali, kad bi samo znali!*²⁰² Inače, u predislamsko vrijeme kod Arapa, sihir se ogledao kroz gatanje i astrologiju. Vidovnjaštvo je zauimalo značajno mjesto kod Arapa i to ne samo u stvarima koje su njima bile važne.

Poznati učenjak Hattabi veli da su vidovnjaci ljudi britkog uma, zlog nefsa i džehennemske ćudi. Oni se povode za šejtanom, pošto međusobno surađuju (slažu se i potpomažu). To je bilo naročito očito u džahilijetu (predislamskom periodu), kada su se trudili da poreknu poslanstvo.²⁰³

Ibn Madždže u svome Sunenu, te imam Ahmed u svome Musnedu bilježi predaju koja datira iz vremena kada se bližilo poslanstvo Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, tj. kada je bio još mladić. U toj predaji se kaže da je jedna gatara došla kod Kurejšija, te im rekla: "Prohodajte po ovom mulju, a ja ću vam gatati." Ljudi stvarno prohodaše, a ona ugleda trag Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, pa reče: "Neko sličan ovom vam je bližu". Dvadesetak godina iza ovoga, Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je počašćen Objavom.²⁰⁴

²⁰² El-Bekare, 102.

²⁰³ Zahir Mahmud Hamawi – Nav. djelo; str. 62., 63.

²⁰⁴ Isto; str. 62.

I iz ovog događaja je vidljivo da sihirbaz (vračar) ponekad, potpomognut svojim prijateljem šejtanom, pogodi dio budućnosti. Najčešće uz to dodaju još i mnoštvo laži i pogrešnih informacija kojima ih opskrbe njihovi saveznici iz džinskog svijeta. Sve ovo svakako treba biti poticaj i korak u ostavljanju i sprječavanju daljnjeg širenja ovog zla (sihira i vjerovanja sihirbazima), te pokajanju (tevbi) onih koji su upali u blato ovog teškog harama i užasnog sujevjerja.

Sihir na Balkanu – salijevanje strave

Jedno od najraširenijih i najpopularnijih sujevjerja jeste salijevanje strave. Stravu salijevaju stare žene, i to samo takve koje su "izunli", što će reći da su dobile dopuštenje od druge stare žene da se mogu baviti ovim poslom. Stravaruša (tako se zove žena koja se bavi tim hećimlukom ili liječenjem) ima samo jednu gvozdenu tavicu i jedan komadić olova; to je cijela ljekarna. Čim je tavica starija i čim ima više zakrpa na njoj, to će strava bolje djelovati. Kada se dođe kod stravaruše, najprije joj se kaže gdje se osjeća bol. Ona zatim, pomaže to mjesto komadićem olova i metne ga u onu poderanu tavicu, a na nju tri ugljena žerave, a zatim ga rastopi na vatri, i to na žegi, nipošto na plamenu.

Kada se olovo rastopi, onda stravaruša pokrije bolesnika bilo kakvim pokrivačem (samo da bude crvene boje) po glavi, zatim uzme jednu času bistre vode i salije ono rastopljeno olovo nad glavom bolesnikovom, skupa sa onim trima ugljenicama u tu bistru vodu, nešto šapućući. Kad se ugljen i olovo spoje sa vodom proizvedu veliku cvrku. To je, navodno, dokaz da se bolesnik od nečega mnogo prepaao. Nakon ovoga, bolesnik biva napojen tom vodom tri puta i pomazan po bolesnom mjestu. Kad se olovo rastopi po drugi put, ne salijeva se iznad glave, niti se bolesnik pokriva po glavi, nego po bolesnom mjestu. Treći put salijeva se iznad nogu. Pri svakom salijevanju bolesnika treba napojiti onom vodom iz čase po tri puta i pomazati ga po bolesnom mjestu. Kada sve ovo bude gotovo, onda treba odnijeti vodu, ugljen i onaj komadić olova, te sve to baciti na

raskršće, gdje se bar dva puta križaju. Ko prvi nagazi na tu prolivenu stravu, na njega će sva skinuta bolest preći. To se neće desiti onda kada se strava opazi, a zatim se pljune i rekne: "Na kom si bila, na onog prešla!?"

Salijevajući stravu, stravaruša obavezno nešto uči, ali šta – to uvijek ostaje tajna. I to sveta. Ta se tajna može odati samo onda kada se od "viših nadležnih instanci" dobije dozvola (izun), a dozvolu može dobiti samo stara ženska osoba, koja se obaveže da će svakodnevno klanjati izvjesni broj namaza i molitvi moliti.²⁰⁵

Kao što je ranije istaknuto, ovo je jedno od najpopularnijih sujevjerja na području bivše Jugoslavije i šire. Suevojerje se u ovom poslu ogleda kroz vjerovanje da nepismene i polupismene žene mogu odvojeno od Allahove volje koristiti i liječiti. Također, vjerovanje i ubjeđenje da će onaj ko nagazi na stravu oboljeti, tj. udariti na probleme, predstavlja klasično sujevjerje. I ovdje je ogromno neznanje isključilo Allahovu volju, odnosno

²⁰⁵ Vidi časopis: *Sehara*, str. 20. Autor: M.Š. Glavni problem po pitanju strave (o kojem se ovdje i govori) jeste to što pacijent ne zna šta stravaruša uči; da li se radi o Kur'anu, dovama (što je dozvoljeno liječenje) ili o nečem trećem, a što može biti: talisman, riječi magije ili džinske, odnosno šejtanske rukje. Ukoliko stravaruša uči nešto mimo Kur'ana i dova, a što se najčešće događa, te upomoć priziva džine, onda takav vid salijevanja strave islam ne odobrava. To nije, uvjetno rečeno, samo zbog sujevjerja, već zbog otvorenog i jasnog širka, koji se na ovaj način čini, a sujevjerje vodi u širk.

Drugi problem jeste dim, vatra i crvena boja, što sve zajedno simbolizira džine i osnovu njihovog stvaranja, kao što kaže Uzvišeni: *A džine je stvorio od rasplamsale vatre.* (Rahman, 15).

vjerovanje i ubjeđenje koje se mora naći pri svakom muslimanu, da sve što se događa i biva od dobra i zla, biva voljom Gospodara svih ljudi i drugih stvorenja, Allaha dželle šanuhu. Rekao je Uzvišeni Allah:....*a oni (sibiri-bazi) nisu mogli nikome štetu nanijeti (sihirom) bez Allahove volje.*²⁰⁶

Ibn Džerir et-Taberi prenosi u svome tefsiru od Sufjana es-Sevrija da ove riječi znače da nikome ne mogu nauditi ako to Allah tako nije odredio.²⁰⁷ Po pitanju ovoga, rekao je Hasan el-Basri: "Ako Allah hoće nauditi će mu, a ako neće ne mogu mu nauditi."²⁰⁸ Protiv svakog zla, nesreće i musibeta Allah ostavlja dovu kao najjače i najefikasnije oružje muslimana.

Poznato je da stravaruše uče sure naopako što ukazuje na šejtanov udio u ovome poslu (pogledaj poglavlje prije ovoga – Sihir u Kuvajtu). Također, na sihir ukazuje i činjenica o bacanju strave na raskršće, a gdje god se spominju raskršća, to ima veze sa šejtanom. Pored toga, šutnja o ovom poslu i odbijanje odavanja tajne dovodi do opravdanog pitanja – zašto je ovaj posao obavljen tajnom? Sve što je čisto i pošteno, a naročito liječenje i pomaganje ljudima obavlja se otvoreno, javno i transparentno. Ono što je vrlo sumnjivo u ovome poslu jeste uvjet za dobijanje izuna, tj. dozvole da se žena počne

²⁰⁶ El-Bekare, 102.

²⁰⁷ Džami'u-l-Bejani an Te'vili Āji-l-Kur'ani, tom I, str. 600. Slično se prenosi i u tefsiru Ebu Hajjan el-Endelusija, *Bahru-l-muhit*, Daru-l-kutubi-l-ilmijjeti", tom I str. 501., 502.

²⁰⁸ Hafiz Ibn Kesir; *Tefsiru-l-Kur'ani-l-azim*, Kuvajt; 1414., h.g. – 1994; tom I, str. 200.

baviti ovim poslom, a to je, kao što je navedeno, preuzimanje obaveze o svakodnevnom klanjanju izvjesnog broja namaza i molitvi (dova). Kome se klanjaju ti namazi? Za koga se uče i kome se upućuju dove? Ranije je istaknuto da šejtan traži kao protuuslugu za informacije i znanje koje dostavlja sihirbazu, određeni ibadet da se obavi njemu, a ne Allahu, dželle šanuhu. Najčešći ibadet ove vrste jeste, upravo namaz, tj. klanjanje. Tako šejtan zadovoljava svoju potrebu i raduje svoj ego.

Čovjekova potreba za salijevanjem strave nastala je kao i sva druga sujevjerja – zaboravom na Allaha, dž.š., tj. na istinsku i čistu vjeru i znanje o toj vjeri. U takvim uvjetima i sa takvim načinom života, čovjek je, kao slabo biće, izložen mnogim strahovima. Ne poznavajući Allahovu Objavu i sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, takav čovjek hvata se za slamku "spasa", odnosno prvu ponuđenu soluciju, a to je, u ovom slučaju, salijevanje strave.

Jedini istinski i pravi lijek nije u salijevanju strave, nego u predanosti Allahu, dželle šanuhu, i pokornosti Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a to znači povratku islamu i razumijevanju njegovih uzvišenih normi i časnih postulata. To je pravi put, pa ko hoće pohitat će ka svome Gospodaru stazom islama, stazom oslonca na Allaha, dželle šanuhu, (tevekkula), kao što kaže Moćni i Milostivi: *Samo je Allah zaštitnik vaš i On je najbolji pomagač.*²⁰⁹ Na kraju, salijevanje strave bi moglo biti dozvoljeno kao narodni lijek ukoliko bi se

²⁰⁹ ﴿بَلِ اللّٰهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ﴾ – Alu 'Imran, 150.

pri tom poslu isključilo obraćenje džinima, učenje muš-ričke (mnogobožačke) rukje, veo tajnovitosti kojim je taj posao obavljen, te vjerovanje i ubjeđenje pacijenta da lijek dolazi od stravaruše, odvojeno od Allahove volje.

- **Izricanje sudbine
putem gledanja u
dlan i karte**



Gledanje u dlan i karte radi proricanja sudbine, klasični je vid gatanja, a samim tim i sujevjerje koje čovjeka vodi u širk.²¹⁰ U predislamsko vrijeme postojao je veoma sličan metod gatanja i proricanja onima koji su željeli saznati šta ih čeka u budućnosti. Ova praksa je bila poznata kao bacanje strjelica. Strjelice (el-ezlam), a kaže se i el-qidah su strjelice koje su imali predislamski Arabi. Oni su, kad bi im se ukazala potreba za putovanjem, radi ženidbe ili trgovine, tražili da im u tome presude strjelice. Na jednoj bi bilo napisano: "Naredio mi je moj gospodar", a na drugoj: "Zabranio mi je moj gospodar", dok bi treća bila neoznačena. Došli bi u svoju bogomolju, kuću kipova, gdje su se nalazile strjelice, da bi pomoću njih gatali, tj. tražili "propisanu" im sudbinu. Ako bi izvukli strjelicu s naredbom, pristupali bi naredbi, a ako bi izvukli strjelicu sa zabranom, ustuknuli bi i odustali od namjere. Ukoliko bi izvukli neoznačenu, izvlačili bi ponovo više puta dok ne bi dobili onu sa "zabranom" ili "naredbom". To bi sličilo u našem vremenu gatanju u pijesku, iz morskih školjki, otvaranju knjige, čitanju iz fildžana i svemu ovome sličnom (kao što je gledanje u

²¹⁰ Pasijans ili samotnik, kao što i sama riječ kaže predstavlja samostalno gatanje (vračanje) koje se odnosi na predviđanje sudbine. U ovoj igri, onaj ko je igra, automatski sam postaje svoj čarobnjak, gatar i čitač svoje sudbine. Napoleon je najslavniji čovjek kojem se pripisuje izum pasijansa (samotnika). Već je legendarna činjenica da je Napoleon uvijek prije donošenja važnih odluka tražio savjete u kartama, kao što je, uostalom, činio i Hitler (vidi: Gatanje – Posebno izdanje revije **Istinite Priče**, str. 6.) Glavni i odgovorni urednik: Milovoj Pašiček.

dlan ili čitanje iz karti), a što jasno ukazuje na teški haram i što nikako nije spojivo sa islamom.²¹¹

Uzvišeni Allah, dželle šanuhu, o tome kaže:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

*O vjernici, vino i kocka i kumiri i strjelice za gatanje su odvratne stvari, šejtanovo djelo; zato se toga klonite da biste postigli što želite.*²¹²

Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Neće postići najviše deredže (stepene) ko se bavi proricanjem (tekehene), ko gata strjelicama (isteqseme bil ezlam) ili ko se s puta vrati usljed loše slutnje (tetajjuren)."²¹³

Uistinu, kako čovjek ponižava i obezvrjeđuje svoj razum kada smatra da će iz šoljice kahve vidjeti svoju budućnost! Kako potvara Allaha, dželle šanuhu, kada vjeruje da mu je na dlanu zapisana sudbina!²¹⁴ Sve je to sujevjerje i laž na Allaha, dželle šanuhu, i Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

²¹¹ Vidi: **Halal i haram u islamu**, str. 315., 316.

²¹² El-Ma'ide, 90.

²¹³ Bilježi imam Nesai – vidi: **Halal i haram u islamu**, str. 316.

²¹⁴ Gatanje iz dlana nastalo je kao produkt vjerovnja da ovaj dio tijela nosi u sebi brojne informacije o osobnosti vlasnika, gotovo kao da je to organ gdje se konkretizuju misli i energija. Jasno je da ovo sujevjerje nema nikakvu šerijatsku potvrdu (ajet ili hadis), validno naučno utemeljenje ili historijsku utemeljenost na istini.

Predislamski Arapi (mušrici – idolopoklonici - politeisti) tvrdili su kako su časni Allahovi robovi i poslanici Ibrahim i Ismail, alejhima selam, također gatali strjelicama. Kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u Ka'bi ugledao slike na kojima su Ibrahim i Ismail, alejhima selam bacali strjelice proricanja uzviknuo je: "Allah prokleo Kurejšije! Tako mi Allaha, niti je Ibrahim, niti Ismail gatao strjelicama."²¹⁵

Sujevjerje koje je vrlo blisko gledaju u dlan i karte, a koje je već i spomenuto, jeste gledanje u findžan ili šolju kahve, uz vjerovanje da će se tamo vidjeti dio sudbine ili budućnosti. I ovo je, svakako, jedno od najraširenijih i po čovjekovu vjeru, najopasnijih sujevjerja. U ovo ulazi i sve što ide s ovim sujevjerjem, kao što je umakanje prsta u toz, zamišljanje želja, i slično. Najsmiješnije kod ove vrste sujevjerja jeste to što oni kojima se ogleda vjeruju u ono što im saopšti "ogledač", a po tom strpljivo iščekuju izvršenje onoga što im je "propisano" tozom kahve.²¹⁶

²¹⁵ Vidi: Saff, br. 98., str. 14.

²¹⁶ Isto.

- **Sujevjerja vezana
za astrologiju**

U osnovi, astrologija predstavlja nauku o zvijezdama (svemirskim tijelima). To je drevna nauka čije je porijeklo vezano za sihir i talismane kod starih Babilonaca, tačnije Kaodejaca. Njihovo poimanje zvijezda zasnivalo se na tome da su zvijezde razumne, da vide i čuju, ali da ne osjećaju. Pratili su kretanje zvijezda, vrijeme kad bi se pojavljivale, približavale ili udaljavale, i u svemu što bi im se događalo vidjeli su njihov utjecaj.²¹⁷

Učenjak Hattabi je rekao: "Astrologija koja je zabranjena jeste ona za koju astrolozi tvrde da je nauka o tome šta će se dogoditi u budućnosti, koja govori o stvarima za koje smatraju da se mogu saznati na osnovu položaja i kretanja zvijezda na njenim putanjama: zbližavanjima i udalžavanjima. Ovo je s njihove strane uplitanje u ono što je gajb i istezanje vrata za naukom koju je Allah zadržao samo za sebe, jer ono što je tajna (gajb) ne zna niko osim Njega."²¹⁸

Sličnu definiciju dao je i šejhu-l-islam Ibn Tejmijje navodeći kao dokaz za svoje riječi i ajet iz Allahove Knjige:

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾

*Reci: Niko osim Allaha ne zna ono što je skriveno na nebesima i na Zemlji.*²¹⁹

²¹⁷ Čovjek između sihira, uroka i džina, str. 183.

²¹⁸ Abdurrahman ibn Hasan; nav. djelo, str. 227. vidi i: El-iršadu ila sahihi-l-i'tikadi; str. 89.

²¹⁹ En-Neml, 56.

Na osnovu iznesenog, u nauci o zvijezdama zabranjeno je tražiti informacije o budućim događajima i vjerovati da se budućnost može spoznati putem zvijezda. Npr., hoće li padati kiša, snijeg, hoće li biti vjetra, hoće li doći do promjene cijena, itd. Vjerovanje da se ovo može ustanoviti na osnovu kretanja zvijezda predstavlja strahovito sujeverje. Znanje o ovim stvarima posjeduje samo Allah, dželle šanuhu, i niko drugi. Onaj ko tvrdi suprotno, veliki je grješnik i to ga ne vodi nikud osim u kufr (nevjerstvo). Ovo je, ujedno, i stav velikog učenjaka Ibn Hadžera el-Hejsemija.²²⁰

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio je proricanje iz zvijezda, a ovakvu astrologiju smatrao je jednom vrstom sihira (vradžbina). Tako je jednom prilikom rekao: "Ko uči od zvijezda, uči od sihira. Što više, to više."²²¹ Imam Buharija zabilježio je u svome Sahihu predanje od Katade da je rekao: "Allah je ove zvijezde stvorio radi troje: kao ukras nebu, da se njima gađaju šejtani i da budu znakovi i putokazi pomoću kojih se određuje pravac. Onaj ko ih drukčije protumači pogriješio je, izgubio je svoj dio (sevapa) i umiješao se u ono o čemu nema znanja."²²² Komentarišući ovu predaju, hafiz

²²⁰ Zuhejr Mahmud Hamawi; Nav. djelo, str. 183.

²²¹ Hadis bilježi Ebu Davud sa sahih (vjerodostojnim) senedom (lancem prenosilaca), a takvim su ga ocijenili i imam Nevevi i Šemsuddin ez-Zehebi. Takoder, bilježe ga Ibn Madždže, Ahmed i drugi. Vidi: *El iršadu ila sahihi-l-i'tikad*, str. 89.

²²² Zabilježio ga je Buhari u svome Sahihu kao mu'allek (ne spominjući lanac prenosilaca). Zabilježio ga je i Hatib u *Kitabu-n-nudžumu*, od Katadea u nešto dužem obliku. Vidi: *Kitabu-t-tevhid*; str. 129., *Knjiga tevhida i radost pravovjernih*, str. 227.

Ibn Hadžer rekao je u Fethu-l-bariju: "Narod koji ne zna Allahovu odredbu (ne poznaje znanje vezano za kader, op.a.) proizveo je novotariju u vezi sa zvijezdama, proricanjem i predskazivanjem govoreći da ko posije pod tom i tom zvijezdom, biće tako i tako. Ko krene pod tom i tom zvijezdom, biće tako i tako, a nema nijedne zvijezde, a da se u njenom znaku ne rađaju visoki i niski, crveni i bijeli, lijepi i ružni. Te zvijezde, životinje, ptice ne znaju ništa od gajba (onoga što je tajna)."²²³

Uzvišeni Allah, dželle šanuhu, je rekao:

﴿وَلَقَدْ رَزَقْنَاهُ الذُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ﴾

*"Mi smo vam najbliže nebo sjajnim zvijezdama ukarasi i učinili da vatra iz njih pogađa šejtane."*²²⁴

U ovom ajetu ukazuje se na to da se zvijezde nalaze na dunjalučkom nebu, kako prenosi Ibn Merdevejh od Abdullaha ibn Mesuda, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Što se tiče dunjalučkog neba, Allah ga je stvorio od duhana (prašine), zatim ga je uzdigao i učinio na njemu svjetiljku i mjesec osvijetljen i ukrasio ga lampama (zvijezdama) i učinio da vatra iz njih pogađa šejtane i sačuvao ga (dunjalučko nebo) od svakog prokletog šejtana."²²⁵

²²³ Isto.

²²⁴ El-Mulk, 5.

²²⁵ Navodi ga i imam Sujuti u *Ed-durrul-mensuru*, 4/95, bez lanca prenosilaca. vidi: *Knjiga tevhida*, str. 228.

Na osnovu svega iznesenog, astrologija je nauka koja proturječi vjerovanju u Allahovu jednoću (tevhid) i vodi u pripisivanje Allahu, dželle šanuhu, druga jer pripisuje događaje drugome pored Allaha, dželle šanuhu, (širk), a ne onome koji ih je stvorio, a to je On Uzvišeni sa Svojom voljom i htijenjem, kao što je i rekao:

﴿هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾

*Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi stvoritelj koji vas sa neba i iz zemlje opskrbljuje?*²²⁶

²²⁶ Fatir, 3.

Dozvoljena astrologija

Poznato je da je astrologija drevna nauka, koja se u svome osnovu bavi proučavanjem zvijezda, Sunca i Mjeseca, njihovim kretanjem, te ustanovljavanjem njihovih položaja, iz čega je moguće izvoditi određene zaključke. Bitno je napomenuti da je kroz historiju Ummeta bilo islamskih alima koji su se bavili proučavanjem astrologije. Tako imam Gazalija i navodi da je Allah, dželle šanuhu, dao Svome poslaniku, Idrisu, alejhi-s-selam, kao jednu od mu'džiza (nadnaravnih čuda), veliko znanje o astrologiji, te da je to znanje iščezlo zajedno sa njim.²²⁷

Ranije spomenuti učenjak, Ibn Hadžer el-Hejsemi, kao potvrdu gore iznesenog stava kaže: "Što se tiče onih koji tvrde da se zvijezde kreću samo Allahovom voljom i Njegovom moći, takvi ljudi nisu grješnici. Obavještenja do kojih takvi dođu nisu pogrešna i spadaju u farz-kifaje. Riječ je, recimo o ustanovljivanju pravca Kible, zatim o informacijama o namaskim vremenima, tj. koliko je vremena prošlo od jednog, a koliko ostalo do drugog namaskog vakta, i slično."²²⁸

Preko ovoga dolazimo do pojma astronoma, stručnjaka koji proučava aritmetičke zakonitosti po kojima se ponašaju zvijezde, njihovo kretanje, brzina, mirovanje ili vraćanje unazad, sve do saznanja o danima i mje-

²²⁷ Glas islama, br. 90, str. 26. Autor: Jakub ef. Leković.

²²⁸ Zuhejr Mahmud Hamawi; Nav. djelo, str. 183.

secima, datumima i periodima, pomračenjima Sunca, Mjeseca, itd.²²⁹

Ibn Hazm, tako kaže: "Što se tiče samih saznanja o zvijezdama, njihovim dijelovima u svemiru, njihovom pojavljivanju, nestajanju, povećavanju, promjeni centra, sve je to sušta i zdrava nauka, nezaobilazna u određivanju Kible, namaskih vaktova, početka i završetka posta, kao i pomračenja Sunca."²³⁰

Hattabi je rekao: "Što se tiče astrologije koja se postiže promatranjem i znanjem kojim se postiže spoznaja kada je Sunce u zenitu i spoznaja strane na kojoj se nalazi Kibla, to ne ulazi u zabranu. To je zbog toga što je spoznaju ove nauke dopušteno tražiti promatranjem."²³¹

Čak je i među ašhabima bilo onih koji su ukazivali na ovu nauku, tj. na njenu pozitivnu stranu. Tako se prenosi da je Omer, radijallahu anhu, rekao: "Učite iz zvijezda kako biste saznali o Kibli i pravcu, a onda se toga držite."²³²

Ibn Munzir prenosi od velikog učenjaka među tabii-nima (generacijom iza ašhaba) Mudžahida Ibn Džebra, da on (Mudžahid) nije vidio štete u tome da čovjek izučava položaje Mjeseca.²³³

²²⁹ Isto.

²³⁰ Isto; str. 184. Slično ovome prenosi se i u djelu *El iršadu ila sahihi-l-i'tikad*, str. 90. i 91.

²³¹ Abdurrahman ibn Hasan; nav. djelo, str. 229.

²³² *Šehru-s-sunne* od Begavija 12/183 vidi i: *Čovjek između sihra, uroka i džina*, str. 184.

²³³ *El iršadu ila sahihi-l-i'tikad*, str. 91.

Horoskopi i druga sujevjerja vezana za astrologiju

Jedno od najpopularnijih i najraširenijih, a ujedno i najgorih sujevjerja jeste horoskop. U osnovi, horoskop je obična izmišljotina i nagađanje te šarlatanski opis sudbine neke osobe. Predstavlja knjigu sa kalendarom i proricanjem sudbine prema položaju zvijezda na dan kad je ko rođen. Naučno nije potvrđen, nema nikakvog vjerskog utemeljenja, no i pored svega hrli mu masa ljudi željnih jeftinog dolaska do zadovoljstva, izbjegavanja problema koje život nosi a sve to idući linijom manjeg otpora, ostavljajući pokornost Allahu, dželle šanuhu.²³⁴ Izjavama astrologa daje se proročanski karakter, a one to, doista, ne zaslužuju, pošto se tvrdnje zvjezdoznana- ca u stvarnosti dogode samo pukom slučajnošću. Oni ne govore istinu, kao što kaže Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Te riječi ukradu džini i šapću ih u uho svojih jataka sa više od stotinu laži." Ovdje dolazimo do termina astrolog, koji za razliku od astronoma (koji smo u prethodnom poglavlju objasnili) nema pozitivan karakter. To prije svega zato što se astrologom smatra ona osoba koja, prateći položaje i kretanje zvijezda, daje informacije o budućim događajima (gajb), a to je, ističemo još jednom, isključivo Allahovo pravo. Svo-

²³⁴ Često karakterne crte ljudi koji se vežu za određeni horoskopski znak bivaju upravo onakve kakve se navode u opisu tog znaka. Međutim, jasno je da se to može pripisati isključivo i samo pozitivnoj astrologiji o kojoj je bilo govora u prošlom poglavlju. Pogledaj kraj poglavlja o otvaranju zvijezde.

je sposobnosti da otkriju šta će se dešavati u budućnosti oni dokazuju nalaženjem ukradenih stvari, mjesta gdje je nešto izgubljeno, itd.²³⁵ Sve ovo je dosad već objašnjeno.

Zvjezdoznanci (astrolozi), danas su tek oni koji se bave vradžbinama uz pomoć zvijezda ili otkrivanjem nepoznatog preko kontakta sa zlim duhovima – šejtanima (džinima nevjernicima).²³⁶ Nažalost, većina ljudi (zabludjelih muslimana i drugih) danas vapi za informacijama koje im ovakve osobe nude. To se ne ograničava samo na običan svijet. Naprotiv, masa je državnika i poglavara koji se konsultiraju sa astrolozima prije donošenja bitnih odluka. Poznato je da je Ronald Regan, bivši američki predsjednik, koji je ne tako davno bio "vladar" Bijele kuće u Vašingtonu, zajedno sa svojom ženom Nensi održavao kontakte sa vidovnjacima.²³⁷

Zanimljiva je izjava jednog talijanskog astrologa koji o širenju ovog sujevjerja i jasne zablude kaže: "Prorica-teljskom biznisu u Italiji ne fali mušterija. U tome se danas izmiješalo svega, i drevnih vjerovanja u zle duhove, i čitanja sudbine, i astrologije sa pojavama iz svakodnevnog života. Nama dolaze ljudi kada izgube nadu u sva druga rješenja. Među klijentima ima od prostih seljaka do uglednih članova Parlamenta i Vlade. Svi oni

²³⁵ Čovjek između sihra, uroka i džina, str. 182.

²³⁶ Iako je astrologija kao neosporna nauka imala nekad šire znanje nego danas, astrolozi su je degradirali i baveći se ovom rabotom sebe ponizili (proricanjem sudbine) u očima svjesnih, pametnih i obrazovanih ljudi.

²³⁷ Vidi: Zuhejr Mahmud Hamawi; nav. djelo, str. 184.

dolaze kod nas da bismo im mi pomogli u poslu, zaradi ili zato što nešto trpe od neke osobe ili, pak, da saznaju šta će im se desiti u budućnosti."²³⁸

Poznato je da vlasnici časopisa uglavnom prepisuju iz drugih novina horoskope koje objavljuju u svojim novinama. Horoskop koji je objavljen prije sedam dana, doći će, po rasporedu urednika, ponovo na red za petnaest dana. Ovo objašnjavaju govoreći: "Narod koji čita horoskope ionako ne primjećuje te promjene. Vrlo često znamo napraviti zamjenu, pa ono što je bilo pod znakom "Ribe" stavimo pod znak "Djevice" i slično."²³⁹

Dolaskom svake nove godine, (31. decembra na 1. januar, op.a.) časopisi i novine daju obimne i detaljne informacije vidovnjaka i zvjezdoznanaca o događajima koje treba očekivati za cijelu narednu godinu. Nije tajna da su ova obavještenja i izvještaji zaogrnuti velom pretpostavki i insinucija. Dosta astrologa prati politička kretanja i tokove dešavanja u svijetu, a zatim servira svoje informacije u tom smjeru. Običan puk biva zadivljen jednom istinom koju ponekad pogodi astrolog, najčešće ne obraćajući pažnju na stotine laži koje im se pri tome serviraju. Te laži i izmišljotine se, od strane astrologa, pravdaju kao greške u brojevima i proračunima. Tako je jedan vidovnjak najavio svojevremeno, 1985. godinu kao godinu smaka svijeka, pucanje Zemljine kore, sagorijevanje svega što je na Zemlji... Ovo sve zbog

²³⁸ Izjava se pripisuje čovjeku po imenu Genaro Berjaneti. Vidi: Zuhejr Mahmud Hamavi – nav. djelo, str. 184.

²³⁹ Vidi: Saff, br. 98., str. 14.

pojave Halejeve komete. Od ovih prognoza prošlo je skoro dvadeset godina, a planeta Zemlja je još uvijek tu.²⁴⁰ Ovakvih izleta u prazno i nepoznato bilo je kroz historiju toliko da ih je gotovo nemoguće prebrojati. Vjerovati u ovakve izvještaje i biti u ubjeđenju da zvijezde, sazviježđa ili druga nebeska tijela utječu, neovisno od Allaha, dželle šanuhu, i Njegove volje, na ljudsku sudbinu i budućnost, predstavlja klasični širk, idolatriju i sujevjerje.

Kada čovjek upadne u ovu šejtanovu zamku i povjeruje horoskopu u kojem je vidio loše vijesti, onda on ostaje kod svoje kuće i propušta odlazak na posao, u školu ili na neko drugo važno mjesto. Na ovaj način, direktno se upisao na listu Iblisovih (šejtanovih) sljedbenika, a mjesto Iblisovog povratka je džehennemaska vatra koju mu je Allah obećao. Kroz prizmu ovakvog vjerovanja, čovjek postaje zarobljenik raznih bjelosvjetskih šarlatana koji mu, uz alkohol i cigaretu predviđaju budućnost i sastavljaju horoskop, a okreće leđa Gospodaru svjetova, Allahu, dželle šanuhu, Koji Jedinu istinski poznaje budućnost i sudbinu svakog svog stvorenja, kao što kaže u Svojoj časnoj Knjizi:

²⁴⁰ Čovjek između sihra, uroka i džina, str. 186. Ovdje, također, treba spomenuti i najave uništenja Pariza koje su se bezbroj puta ponavljale. Sve prognoze i najave svodile su se na uništenje vatom, sa utvrđivanjem tačnih datuma, a od svih tih najava nijedna se, naravno, nije dogodila, izuzev utiska strave koji ostaje na dušama mnogih ljudi proizvedeći kod istih sujevjerje bez obzira što su se neuspjesi proricanja stalno ponavljali. (Vidi: *Mračno doba*, str. 112.)

﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْتُمُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾

*"Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u matericama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti; Allah, uistinu, sve zna i o svemu je obaviješten."*²⁴¹

Ovim ajetom iz sure Lukman, Uzvišeni obavještava ljude i džine o pet, za njih, velikih nepoznanica koje spadaju u domen gajba poznatog samo Allahu, dželle šanuhu.

Po pitanju ovog ajeta, pripisuje se Ibn Abbasu, radijallahu anhumu da je rekao: "Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, a to je od ljudi skriveno i samo On spušta kišu, a i to je od ljudi skriveno, i samo On zna šta je u matericama; je li muško ili žensko, zdravo ili ne, nesretno ili sretno, a sve je to skriveno od ljudi. Čovjek ne zna šta će zaraditi sutra od dobra ili zla, i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti, jer je to skriveno od njega. Allah, dželle šanuhu, uistinu, sve zna o Svojim stvorenjima i obaviješten je o njihovim djelima i o onome što će im se desiti od dobra i štete."²⁴²

U korist suzbijanja i sprječavanja daljnijeg širenja ovog velikog zla i sujevjerja, spomenut ćemo riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koje su, za one koji su razumom obdareni, jasan dokaz da ništa što

²⁴¹ Lukman, 34.

²⁴² Tenviru-l-mikbas min tefsiri Ibni Abbas, str. 347.

je u svemiru ne može djelovati neovisno od Allahove volje, kao što ne može bez Njega ni opstati.

Prenosi se od Zejda ibn Halida, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao sabah-namaz na Hudejbijji²⁴³ poslije kiše koja je pala u toku noći. Kada je završio, okrenuo se klanjačima i rekao: "Znate li šta je vaš Gospodar rekao?" "Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju", odgovorili su. Rekao je: "Među Mojim robovima osvanuo je vjernik i nevjernik. Onaj ko je rekao: "Pala nam je kiša s Allahovom dobrotom i milošću", pa taj vjeruje u Mene i ne vjeruje u zvijezde, a onaj ko je rekao: "Pala nam je kiša zbog te i te kišne zvijezde, taj ne vjeruje u Mene, a vjeruje u zvijezde."²⁴⁴

Ovo ne znači da predviđanje kiše, visokih ili niskih temperatura (meteorologija – prognoziranje vremenskih prilika) spada u astrologiju koja je zabranjena. Mi danas imamo saznanja o kretanju oblaka, vjetrova, zračnih struja, što ne spada u poznavanje gajba ili ulaženje u to zabranjeno polje, niti se time pripisuje zvijezdama padanje kiše ili neki drugi fenomen. Ovo je samo veza između uzroka i posljedice, onoga što jeste i onoga što mu je prethodilo, i uostalom, to je samo predviđanje koje se nekad ostvari a nekada ne. Uistinu, Allah Uzvišeni čini ono što On hoće. Na kraju, ne bi bilo zgreg

²⁴³ Mjesto nadomak Mekke.

²⁴⁴ Bilježe Buhari, Muslim, Ahmed u **Musnedu** 4/117, Malik u **Muvetta'u** 13/4 poglavlje o vjerovanju da zvijezde donose kišu. Pogledaj ovaj hadis i u: **Kitabu-t-tevhid**, str. 132., **Knjiga tevhida i radost pravovjernih**, str. 235.

da meteorolog koji iznosi atmosferske prognoze kaže na kraju: "A Allah najbolje zna" ili "inšaAllah" jer je istinsko znanje samo kod Njega, a On od tog znanja daruje ljudima koliko On hoće.

U riječima iz ovog hadisa: "Među Mojim robovima osvanuo je vjernik", jasno i eksplicitno se potvrđuje iman i vjera za čovjeka koji pripisuje djelo Onome kome i pripada, a to je Allah, dželle šanuhu. U ovom hadisu spominje se djelo spuštanja kiše, a to ne čini niko osim Njega, i to ukazuje na Njegov Rububijjet.²⁴⁵ Kako je tek onda sa poznavanjem gajba, budućnosti i sudbine, a što je, svakako, najjači dokaz protiv horoskopa i šejtanske astrologije o kojoj je ovdje bilo riječi.

²⁴⁵ Djela koja može učiniti isključivo i samo Allah, dželle šanuhu.

Otvaranje zvijezde

Na osnovu svega dosada navedenog, sasvim je jasno da plemeniti islam upozorava svoje sljedbenike da se klone svih vidova lažnih predskazivanja, astrologije, sihira...

Još jednom ističem da su planete, zvijezde i druga nebeska tijela stvorenja bez razuma, volje i osjećanja, te da kao takvi, apsolutno nisu u stanju upravljati čovjekovim postupcima ili na bilo koji način utjecati na čovjekovu sudbinu. Ukoliko je muslimanu poznat ovako jasan stav njegove vjere pa opet povjeruje da pojedina stvorenja mogu "zaviriti" u sudbinu i saznati kakvu tajnu gajba, onda je pogazio ono što je Allah objavio Svome poslaniku, Muhammedu, sallallahu alehi ve sellem.

S ovim u vezi, nužno je upozoriti na još jedno veliko i rašireno sujevjerje – otvaranje zvijezde. Po astrolozima, u ovom slučaju – gatarima²⁴⁶, svaki čovjek ima svoju zvijezdu, a njenim otvaranjem proriče se ono što čovjeka čeka u budućnosti. Ovakvi vidovnjaci – varalice, uglavnom, posjeduju kitabe – horoskope na arapskom jeziku. Astrolozi – vidovnjaci ovakve kitabe smatraju svetim, a njihovi pacijenti i drugi neuki ljudi govore o ovim knjigama sa strahopoštovanjem, kao da se radi o Objavi.

²⁴⁶ Ovakve još nazivaju i hodžama, premda oni sa hodžalukom nemaju ama baš ništa. Ako su se i bavili časnim hodžinskim poslom, ovakvi su ga degradirali i uprljali. Prosto je začuđujuće koliko se ovakvih pojavilo u zadnje vrijeme, a ne predstavljaju ništa osim šarlatane kojima je cilj materijalna dobit i eksploatacija neukih. Više vidi: časopis *Aura*, br. 10, maj/svibanj 2004.

Listovi kitaba se veoma često sami okreću što dodatno izaziva strahopoštovanje prisutnih. Oni, naravno, ne znaju da listove okreće džin nevjernik, onaj koji ima sklopljen ugovor sa dotičnim gatarom, o čemu je ranije bilo dosta govora. Vidovnjak "razgovara" sa zvijezdom putem čitanja sihirbaskih zapisa koji se nalaze u kitabu, a zatim čini neke poteze kojima se, navodno, spuštaju duhovi dotične zvijezde. Ti pokreti, u stvarnosti, nisu ništa drugo do obožavanja dotične zvijezde. Ovo je klasični širk, (pripisivanje Allahu, dželle šanuhu, druga) iako, često, astrolog toga nije ni svjestan. Sve ovo dobro koristi šejtan odazivajući se molbi gatara (vidovnjaka, astrologa), a on biva ubijeden da ga zvijezda pomaže. Potom bi gatari saopćavali mušterijama opće stvari koje se nalaze kod svih onih koji su rođeni u određenom dobu godine, a kad bi im nešto pogodili, tada bi pacijent uzviknuo: "Čuj, kako mi je pogodio! Nisam li ti rekao da je on dobar hodža!?" Sve je ovo veliko sujevjerje, klasična zabluda i udaljavanje od Allahovog puta koje prati strahoviti grijeh. Allaha Uzvišenog molimo za pomoć i uputu.²⁴⁷

²⁴⁷ Pogledaj šta je o ovome pisao hfz. mr. Senad Zajimović u *Saff-u*, od 15. juna 2003. god., br. 98., str. 13.

- **Bacanje graha i sujevjerja vezana za tu praksu**

Ovo je, također, jedna veoma raširena praksa kod muslimana Balkana i šire, a ne predstavlja ništa do još jedno veliko i opasno sujevjerje koje je pustilo duboko korijenje u srcima i dušama muslimana. Često se ova praksa pripisuje časnoj Fatimi, radijallahu anha, kćerki Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Time oni koji prakticiraju ovu zabludu upadaju u dva velika grijeha:

Sujevjerje (gatanje pomoću bacanja graha) i

Čine potvoru na časnu porodicu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.²⁴⁸

U predislamsko vrijeme je postojao običaj bacanja kamenčića u svrhu gatanja i "otkrivanja" događaja u budućnosti. Ova zabluda zadržala se i danas kod nekih primitivnih plemena u Africi.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, osudio je ovu praksu rekavši: "Gatanje iz crta u pijesku, leta ptica i bacanja kamenčića spada u širk."²⁴⁹

²⁴⁸ Ove izmišljotine i laži, idu dotle da su proizvele još jedno veliko sujevjerje, koje je opet, utemeljeno na potvori, a potvora je od najgorih i najvećih grijeha. Naime, radi se o Hamsi, kako je Arapi zovu ili Fatiminoj ruci. Legenda govori kako je Fatima, radijallahu anha, kćerka Allahovog Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, vidjela svog supruga, Aliju, radijallahu anhu, kako je vara sa ljubavnicom!!! To ju je toliko ražalostilo i zbunilo da je slatkiš od badema i šećera, umjesto kuhaćom, počela miješati rukom. Vidjevši to, suprug joj je rekao da pazi, no Fatima je već opekla ruku (vidi časopis *Aura*, br.10, str.39.) Obaveza je svakom muslimanu, vjerniku da ovakve nebuloze sasječe u korijenu i ukaže te upozori druge na njih.

Danas je praksa bacanja kamenčića zamijenjena praksom bacanja graha. Od rasporeda i položaja bačenoga graha "ovisi" kakva vam je budućnost. Svaka greška, navodno, ima svoje značenje. Analogno ovome, nije ista graška koja nakon bacanja ode daleko, niti ona koja ostane blizu, kao što nema isto značenje ni ona graška koja je zajedno sa ostalima ostala u grupi. Po ovoj praksi, graška koja je ostala u grupi simbolizira jedinstvo porodice, dok ona koja je otišla daleko znači da će jedno od djece napustiti porodicu.

Gospodaru naš, spasi nas ovakvih zabluda, sujevjerja i izvitoperenosti. Nakon svega navedenog o raznim vrstama sujevjerja, a koja se uglavnom svode na "zavirivanje" u gajb, tj. pokušaj otkrivanja sudbine i budućnosti, veoma bitno je istaći da islam i po ovom pitanju nudi alternativu. To je u ovom slučaju istihara-namaz, koji je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često preporučivao svojim sljedbenicima. Klanja se u bilo koje doba dana ili noći, dva rekata poput sabahskih sunneta ili farza. Ovo je putokaz za one koji se nađu na raskrsnici neodlučnosti. Ovaj se namaz može ponoviti i do sedam puta. A Allah Uzvišeni će dati rješenje kroz san ili nadahnuće ka onome što je dobro. Nakon namaza se uči istihare-dova koju zbog važnosti tematike, ovom prilikom želim navesti.

Ta dova glasi:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَعِينُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ

²⁴⁹ Bilježi Ebu Davud, **Sunen**, hadis br. 3898.

فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ.
 اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي
 فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ. وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي
 فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي
 وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ.

*"Allahumme inni estehiruke bi 'ilmike, ve estekdiru-
 ke bi kudretike ve es'eluke min fadlike-l-'azimi, fe
 inneku takdiru ve la akdiru, ve ta'lemu la e'alemu,
 ve ente 'allamu-l-gujub.*

*Allahume in kunte ta'lemu enne haze-l-emre (ime-
 novati o čemu se radi) hajrun li fi dini ve ma'asi ve
 'akibeti emri fa-kdirhu l' ve jesirhu l' summe ba'rik l'
 fihi ve in kunte ta'lemu enne haze-l-emre šerrun li fi
 dini ve me'asi ve akibeti emri, fa-srifhu anni, ve-
 srifni anhu va-kdir lije-l-hajre hajsu kane, summe-
 rdini bihi."*

Od Džabira, sina Abdullahova, neka je Allah zadovoljan s obojicom, prenosi se sljedeće: "Allahov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poučavao nas je istihara-namazu za svaku priliku kao što nas je poučavao ajetima iz Kur'ana: "Ako vas pritisnu kakve brige, klanjajte dva rekata istihare, zatim proučite ovu dovu: "Allahu, Tebe pitam za odgovor (rješenje) pomoću Tvoga znanja i od Tebe pomoć tražim pomoću Tvoje pomoći, Molim Te za Tvoju veliku dobrotu jer Ti to možeš, a ja ne mogu, i jer Ti to znaš a ja ne znam. Ti si Jedini poznavalac tajnog (gajba). Allahu, (ako je u tvom znanju) ovo dobro po mene, moju vjeru i moj život, i moju smrt (imenovati o čemu se radi) ili reći: Za ono što ću odmah ili kasni-

je doživjeti, omogućći da se dogodi i olakšaj mi, zatim me blagoslovi tim.

A, ako će u ovome djelu (događaju) biti zlo po mene, vjeru moju, život i smrt moju, otkloni ga od mene i sačuvaj me od njega. Učini mi u tome dobro po mene, kako god bude, zatim me učini zadovoljnim s tim."²⁵⁰

Na kraju, Allaha molimo za pomoć, hajr i uputu. Od Njega tražimo beričet u ovom djelu. Naša posljednja dova je hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, kao što smo Mu se zahvalili i na početku, a Njemu, neka je slavljen, pripada zahvala kakve nije dostojan niko od Njegovih stvorenja.

Salavat i selam šaljemo najboljem i najodabranijem od svih Allahovih stvorenja, Njegovu poslaniku i miljeniku Muhammedu, moleći Allaha da mu se naši salavati predstave i predoče, ne bi li nam i to bio sebeb Allahove pomoći i zauzimanja (šefa'ata) Muhammedovog, ﷺ, onoga dana kada majka bude od sina svoga bježala, a otac bude svoju kćer vidio, ali ne bude u mogućnosti da joj pomogne. Salavat i selam svoj porodici Muhammedovoj ﷺ, svim njegovim drugovima (ashabima) čiji komšiluk u Džennetu molimo od Allaha, te svim mu'minima, mu'minkama koji su na njihovom putu islama, do Sudnjeg dana. Amin.

²⁵⁰ Hisnul Muslimi – Zaštita svakog muslimana, str. 44., 45.

● Bilješka o piscu

Sanin Musa rođen je 08.04.1972. godine, što odgovara 23. saferu 1392. hidžretske godine u Sarajevu, gdje je završio osnovno i srednje obrazovanje. Studirao je orijentalistiku na Filozofskom fakultetu u Sarajevu (arapski i perzijski jezik), te islamske nauke učeći pred velikim brojem istaknutih doktora, magistara, profesora i hafiza. Uporedo je učio hifz Kur'ana i Hadisa iz poznatih hadiskih zbirki: **Erbe'ine-n-Nevevije**, **Umdetu-l-ahkam**, **Rijadu-s-salihin**, **Sahihu-l-Muslim**, **Tuhfetu-l-ahvezi**. Radeći pri nekoliko islamskih organizacija u Bosni i Hercegovini, organizuje i pokreće niz da'vetskih (misionarskih poslova i aktivnosti. Kao imam, hatib i daija (misionar) radio je u BiH, Sandžaku, Kosovu, Vojvodini i Mađarskoj. Održao na stotine predavanja i hutbi koja su izuzetno primljena i rado slušana u čitavom svijetu gdje žive oni koji razumiju bosanski jezik. Vrijedi istaći kompletne hutbi **Deveti krstaški pohod protiv muslimana**, **Grijesi koji vode Allahovoj srdžbi**, **Osobine džennetlija**, kao i predavanja: **Žena biser islama**, **Sedamdeset hiljada onih koji će ući u Džennet bez polaganja računa i bez kazne**, **Hadis meleka Džibrila** i dr.

Članci sa islamskim sadržajem su mu objavljivani u sarajevskom **Preporodu**, novopazarskom **Glasu islama** i prizrenskom **Alemu**. Napisao je i objavio dosada jednu knjigu – **Ruža iz bašče Resulullaha ﷺ**, koja je naišla na odličan prijem kod čitalaca. Trenutno završava Islamsku akademiju u Novom Pazaru kao svoj treći fakul-

tet i radi pri Mešihatu IZ-e Sandžaka kao menadžer izdavačke kuće El-Kelimeh.

● Literatura:

1. Kur'an časni

- Besim Korkut, Kur'an s prijevodom značenja na bosanski jezik, Rijad, bez godine izdanja.

Na arapskom jeziku:

Akaid:

2. Dr. Salih Fevzan; **El-iršadu ila sahihi-l-i'tikadi ver-reddu 'ala ehliš-širki vel-ilhad**; Daru-z-zehair; 1414/1994. g.

3. Dr. Salih Fevzan; **Kitabu-t-tevhid**; Rijad, 1421. H.g.

4. Ebu-l-E'la el-Mevdudi; **Mebadi'u-l-islam**, Džedda, 1407/1987.g.

5. Muhammed ibn Abdul-Vehhab; **Kitabut-tevhid**, Daru ibn Huzejme – Rijad, bez godine izdanja.

Tefsir:

6. Abdurrahman ibn Nasir Es-Saadi; **Tejsiru-l-Kerimi-r-Rahman fi tefsiri kelamil-Mennan**, Kuvajt, 1418/1991.g.

7. Nuhbetu men-l-ulema; **Et-tefsiru-l-mujesseru**, El-Medinetu-l-Munevvere, 1419.H.g.

8. Ebu Tahir ibn Jakub el-Firuzabadi; **Tenviru-l-mikbas min tefsiri Ibni Abbas**, Daru-l-fikri, bez godine izdanja.

9. Imam Ibn Džerir et-Taberi; **Džami'ū-l-bejani an te'vili aji-l-Kur'an**, Daru-l-fikri, Bejrut, 1415/1995.g.

10. Ebu Hajjan el-Endelusi; **El-bahru-l-muhit**, Darul-l-kutubi-l-ilmijeti, bez godine izdanja.

11. Hafiz ibn Kesir; **Tefsiru-l-Kur'ani-l-azim**, Kuvajt, 1414/1994.g.

Hadis:

12. Imam Ebu Zekerijjah en-Nevevi; **Rijadu-s-salihin**, Kuvajt, 1414/1994.

13. Ibn Redžeb el-Hanbeli; **Džamii-l-ulumi vel-hikem**, Daru-l-bejani-l-arab, bez godine izdanja.

Fikh:

14. Abdulkerim ez-Zejdan; **El-Mufessalu fi ahkami-l-mer'eti ve-l-bejti-l-muslim**, Damask, bez godine izdanja.

Na bosanskom jeziku:

Akaid:

15. Evu-l-E'la el-Mevdudi; **Ka razumijevanju islama**, Sarajevo, 1997.g.

16. Ibn Tejmijje; **Poslanica o džinnima**, Sarajevo, 2002/1423.g.

17. Zahir Mahmud Hamawi; **Čovjek između sihira, uroka i džina**, Sarajevo, 2002. g.

18. dr. Omer Sulejman el-Eškar; **Kada' i kader**, Travnik, 2000.g.

19. Abdurrahman ibn Hasan; **Knjiga tevhida i radost pravovjernih**, Sarajevo, 1422/2001.g.

20. Sulejman ibn Nasir el-Alvan; **Djela koja izvode iz vjere**, Novi Pazar, 2003.g.

21. Mehmed Handžić; **Islamske teme**, Sarajevo, 1999.g.

22. Safet Durguti; **Akaid**, Travnik, 1999.

Tefsir:

23. Muhammed Nesib er-Rifa'i: **Tefsir ibn Kesir – skraćeno izdanje**, Sarajevo 1420/2000.g.

24. Harun Jahja; **Jusuf, a.s.**, Sarajevo, 2004.g.

Hadis:

25. Hadži Mehmed ef. Handžić; **Es-Sunne**, Sarajevo, 1997.g.

26. Sanin Musa; **Ruža iz bašče Resulullaha ﷺ**, Novi Pazar, 2004.g.

27. Ibn Redžeb el-Hanbeli; **Buđenje ambicija**, Sarajevo, 2004.g.

28. Said el-Kahtani; **Hisnu-l-muslim – zaštita svakog muslimana**, Sarajevo, 1418.H.g.

29. Dr. Jusuf el-Kardavi; **Halal i haram u islamu**, Sarajevo 1997.g.

30. Abdulhamid Mahmud Tahmaz; **Hanefijski fikh**, Sarajevo, 1424/2003.g.

Sira (životopis Resulullaha ﷺ):

31. Safijjurrahman el-Mubarekfuri; **Zapečaćeni džennetski napitak**, Travnik, bez godine izdanja.

32. Ibn Hišam; **Poslanikov životopis**, Sarajevo, 1998.

Opće:

33. Rene Genon; **Mračno doba**, Gradac, 1987.g.

Rječnici:

34. Teufik Muftić; **Arapsko-srpskohrvatski rječnik**, Sarajevo, 1973.g.

35. Hasan Kaleši, Kamil Buhi; **Srpskohrvatsko-arapski rječnik**, Sarajevo, 1988.g.

36. Ana Nenadović; **Engleski rečnik**, Beograd, 2001.g.

Časopisi:

37. **Glas islama**, br. 84, 85, 90.

38. **Novi Horizonti**, br. 56, 61.

39. **Saff**, br. 97, 98, 99, 112.

40. **Sehara**, br. 4.

41. **Aura**, br. 10, 12.

42. **Svet lepote**, br. 4.

43. **Kula stražara**, od 1. aprila 2004.g.

44. **Gatanje** – posebno izdanje revije **Istinite priče**.

45. **Zona sumraka**, br. 189.

46. **Alem**, br. 130, 133.

Web stranice:

47. www.paralex.yu

● Sadržaj

PREDGOVOR.....	5
RECENZIJAZ HFZ. MR. SENAIIDA ZAJIMOVIĆA	11
UVOD	13
ČOVJEKOVA POTREBA ZA VJEROM.....	15
ZBOG ČEGA NASTAJE SUJEVJERJE	19
KRATKI HISTORIJAT SUJEVJERJA	23
MEDIJI I SUJEVJERJE	29
SUEVJERJE I ŠIRK.....	33
SUEVJERJE I KADER.....	39
VRSTE SUJEVJERJA	45
TETAJJUR – PREDSKAZIVANJE ZLIH ZNAKOVA (ZLOSLUTNJA)	49
NAJPOZNATIJA SUJEVJERJA OVE VRSTE	62
1. KUCANJE U DRVO RADI SREĆE I BERIĆETA.....	63
2. PRELAZAK CRNE MAČKE PREKO PUTA.....	65
3. PETAK TRINAESTI	68
4. RAZBIJENO OGLEDALO KAO ZNAK NESREĆE	70
5. POSIPANJE KABURA VODOM RADI SPRJEČAVANJA NESREĆE.....	72
6. VJEROVANJE U ZLU KOB TRI ŠESTICE (666)	74
7. VJEROVANJE U SVETOST KAMENJA, DRVEĆA, KABUROVA I VRELA	76
8. ROG I POTKOVIKA, ZEČIJA ŠAPA, DJETELINA SA ČETIRI LISTA KAO NEKI OD "RADOSNIH PREDZNAKA"	85

9. "PROLAZAK ISPOD MERDEVINA"	89
10. VJEROVANJE U "SVETA JELA" KOJA "DONOSE" SREĆU	90
11. RAZNA SUJEVJERJA VEZANA ZA UDAJU I ŽENIDBU	93
12. SUJEVJERJA VEZANA ZA RAĐANJE I ODGOJ DJECE	95
13. SUJEVJERJA VEZANA ZA ČUVANJE ZDRAVLJA	98
14. RAZNA SUJEVJERJA PRISUTNA KOD MUSLIMANA	100
15. ZAVRŠNA RIJEČ PO PITANJU TETAJJURA	103
SLUTNJA NA DOBRO – EL-FE'L	107
SIHR I SUJEVJERJA VEZANA ZA NJEGA	113
OSNOV SIHRA ILI KAKO ČOVJEK POSTAJE SIHRIBAZ	119
KAKO NASTAJE OVO SUJEVJERJE	122
PORIJEKLO SIHIRA (VRADŽBINA)	128
1. <i>Sibir u Babilonu</i>	128
2. <i>Sibir kod Kananita</i>	129
3. <i>Sibir kod Židova (Jevreja)</i>	129
4. <i>Sibir u Kuvaјtu</i>	130
SIHIR NA BALKANU – SALIJEVANJE STRAVE	133
IZRICANJE SUDBINE PUTEM GLEDANJA	
U DLAN I KARTE	139
SUEVJERJA VEZANA ZA ASTROLOGIJU	145
DOZVOLJENA ASTROLOGIJA	151
HOROSKOPI I DRUGA SUJEVJERJA VEZANA ZA ASTROLOGIJU	153
OTVARANJE ZVIJEZDE	160
BACANJE GRAHA I SUJEVJERJA VEZANA ZA TU PRAKSU	163

BILJEŠKA O PISCU	169
------------------------	-----

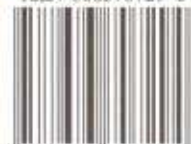
LITERATURA:	171
-------------------	-----

Knjiga Sanina Muse "Islam protiv sujevjerja" koju imate pred sobom, djelo je jedinstveno u cjelokupnoj dosadašnjoj islamskoj liiteraturi na našem jeziku. Osim što nudi interesantno i za sve one koji aktivno rade na polju širenja ispravne vjere, korisno štivo, ovo djelo otkriva intelektualnu nadarenost, bogato iskustvo, pregalaštvo i samopožrtvovanje autora. Knjiga je ispisana na osoben način, svojstven već iskušanom spisateljskom peru, ali i iz dubine duše...

... Fascinantna je Saninova hrabrost da uđe u srž sujevjerja i da vješto poput iskusnog teoretičara definiše i locira problem, daje analizu problema, a potom ne ostavlja čitaoca u nedoumici, već nudi i univerzalno rješenje. Ono što me se posebno dojmilo u ovoj knjizi jeste hrabrost autora da ukaže na aktuelne vrste sujevjerja na prostorima bivše Jugoslavije i Balkana. On ne štedi riječi kritike prema akterima sujevjerja kao ni prema narodu koji ga praktikuje. Sve njegove hrabre kritike imaju za cilj pomoći čovjeku u slijenjenju ispravnog puta i vjerovanju u jednoću Uzvišenog Allaha.

Iz recenzije hfz. mr. Senaida Zajimovića

ISBN 868370729-6



9788683707294